

1228_Az_Qiyabi_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 1228 Tətbiqi ekologiya

1 Hansı elm ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri öyrənir?

- fəlsəfə
- politologiya
- sosiologiya
- Ekologiya
- tarix

2 Ekologiyannın əsas neçə bölməsi var? (Çəki: 1)

- canlı və cansız bölmələri
- fiziki və kimyəvi bölmələri
- sadə və mürəkkəb bölmələr
- ümumi və xüsusi bölmələri
- üzvi və qeyri – üzvi bölmələri

3 Ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlər necə qruplaşdırılır? (Çəki: 1)

- bütöv və tam
- bilavasitə və ayrılıqda
- tam və birbaşa
- birbaşa və dolayısı
- birbaşa və ayrı – ayrı

4 Ətraf mühiti çirkləndirən maddələr hansı aqrekat halında olurlar? (Çəki: 1)

- buz, qaz, maye, suspenziya halında
- maye, buxar, toz, bərk halında
- buxar, buz, qaz, toz halında
- bərk, maye, qaz, toz halında
- bərk, kristal, amorf, toz halında

5 Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- ətraf mühitin şəffaflaşması
- ətraf mühitin sağlamlaşması
- ətraf mühitin təmizlənməsi
- ətraf mühitin çirklənməsi
- ətraf mühitin pozulması

6 Kanserojen maddələrdən hansı maddə ətraf mühiti daha çox çirkləndirir və canlıların həyat tərzində böyük dəyişikliklər yaradır? (Çəki: 1)

- karbohidrogenlər

- üzvi maddələr
- turşular
- benzopren maddəsi
- pestisidlər

7 Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri hansı ekologiya tədqiq edir? (Çəki: 1)

- kosmik ekologiya
- genetik ekologiya
- insan ekologiyası
- ümumi ekologiya
- fiziki ekologiya

8 Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini ekologiyanın hansı bölməsi tədqiq edir? (Çəki: 1)

- genetik bölməsi
- sosial bölməsi
- tətbiqi bölməsi
- xüsusi bölməsi
- kimyəvi bölməsi

9 Ümumi ekologiya bir – biri ilə qarşılıqlı əlaqədə olan neçə bölmələrə ayrılır? (Çəki: 1)

- ekosistem, bioseno, biotop, faktorial, fiziki ekologiyalar
- demoqrafiya, bioseno, ekosistem, qlobal, xüsusi ekologiyalar.
- faktorial, qlobal, tətbiqi, xüsusi, fiziki ekologiyalar
- faktorial, populyasiyalar ekologiyası, autekologiya, qlobal ekologiyalar
- populyasiya, qlobal, fiziki, kimyəvi, demoqrafiya ekologiyası

10 Müxtəlif faktorları və onların orqanizmlərə təsir qanunauyğunluqlarını ümumi ekologiyaya daxil olan hansı elmi öyrənir? (Çəki: 1)

- təbiət ekologiya elmi
- fiziki ekologiya elmi
- tətbiqi ekologiya elmi
- faktorial ekologiya elmi
- autekologiya elmi

11 Ümumi ekologiyanın bir bölməsi olan hansı elm sahəsi ayrı – ayrı orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələri öyrənir? (Çəki: 1)

- biosenoqlar
- biosenoqlar
- demoqrafiya
- antekologiya
- biotoplar

12 Ümumi ekologiyanın bir bölməsi olan hansı elm sahəsi eyni növə mənsub orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələrini öyrənir? (Çəki: 1)

- yerin ekologiyası

- biotopun ekologiyası
- biosenozun ekologiyası
- populyasiyanın ekologiyası
- ekosistemin ekologiyası

13 Ümumi ekologiyanın bir bölməsi olan hansı elm sahəsi əhalinin tərkibini, sayını, onun tərkibindəki dəyişiklikləri öyrənir? (Çəki: 1)

- demoqrafiya
- ekosistemlər
- antekologiya
- populyasiya
- sinekologiya

14 Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında ali dərəcəli elm neçə adlanır? (Çəki: 1)

- toplum ekologiyası
- tətbiqi ekologiya
- mühəndis ekologiyası
- qlobal ekologiya
- nəzəri ekologiya

15 Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni ekologiyanın hansı bölməsi öyrənir? (Çəki: 1)

- nəzəri ekologiya
- tətbiqi ekologiya
- qlobal ekologiya
- biogeosenologiya
- toplum ekologiyası

16 Ekologiyanın tədqiqat obyektini hansı canlı ekosistemlərdir? (Çəki: 1)

- biotik, biosenoz faktorial
- antekologiya, faktorial, demoqrafiya
- biotop, biotik, biosenoz
- populyasiya, biosenoz, biosfer
- faktorial, biotop, biosenoz

17 İnsanın onu əhatə edən mühitlə qarşılıqlı münasibətlərinin tənzimlənməsinə, eyni zamanda dövlətlərarası əməkdaşlığın yaradılmasına yönəldilmiş elm sahəsi neçə adlanır? (Çəki: 1)

- toplum ekologiyası
- ümumi ekologiya
- tətbiqi ekologiya
- qlobal ekologiya
- nəzəri ekologiya

18 Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını tələb edən sahə ümumi ekologiyanın hansı bölməsidir? (Çəki: 1)

- toplum ekologiyası
- insan ekologiyası
- ümumi ekologiya
- tətbiqi ekologiya
- mühəndis ekologiyası

19 Litosfer, hidrosfer, atmosfer, biosfer, yerətrafi kosmik fəza da daxil olmaqla insanların və digər canlıların məskəni və fəaliyyət sahəsi neçə adlanır? (Çəki: 1)

- sinekal mühit adlanır
- sərbəst mühit adlanır
- antropogen mühit adlanır
- ətraf təbii mühit adlanır
- azad mühit adlanır

20 Təbii sərvətlərdən səmərəli istifadəyə, təbii mühitin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilən dövlət və cəmiyyət tərəfindən təşkil olunmuş sistemə nə deyilir? (Çəki: 1)

- hidrosferin mühafizəsi
- atmosferin mühafizəsi
- okeanların mühafizəsi
- ətraf təbii mühitin mühafizəsi
- kosmik fəzanın mühafizəsi

21 Əmək fəaliyyəti prosesində işçilərin həyat təhlükəsizliyini və sağlamlığını təmin edən sistemə neçə adlanır? (Çəki: 1)

- məişətin təhlükəsizliyi
- insanların təhlükəsizliyi
- texnikanın təhlükəsizliyi
- əməyin təhlükəsizliyi
- sağlamlığın təhlükəsizliyi

22 Uzun illər biosferdə baş verən təkamül prosesləri nəticəsində hansı sistemlər formalaşmışdır? (Çəki: 1)

- canlı orqanizmlər formalaşmışdır.
- biotoplar formalaşmışdır
- biosenoqlar formalaşmışdır
- ekosistemlər formalaşmışdır
- ətraf mühit formalaşmışdır

23 İnsanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə nə deyilir. (Çəki: 1)

- zəif təsirlər
- fiziki təsirlər
- bioloji təsirlər
- antropogen təsirlər
- qüvvətli təsirlər

24 İnsan onu əhatə edən ətraf mühitə hansı növ təsirləri göstərə bilər? (Çəki: 1)

- dalğalı, mexaniki, optik
- optik, fiziki, şüalanma
- mexaniki, istilik akustik
- fiziki, kimyəvi, bioloji
- ionlaşma, səs-küy, istilik

25 Ekologilərin fikrincə insanın ekoloji proseslərə təsiri əsasən hansı istiqamətlərdə olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- heyvanlarda və bitkilərdə genetik dəyişiklərin baş verməsi.
- zəhərli tullantıların miqdarının artması
- bioloji dövranın məhdudlaşdırılması
- yeni ekosistemlərin yaranması
- ekosistemlərə yeni növlərin daxil edilməsi

26 Təsir sahəsinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- dairəvi, kürəvari
- portik, parabolik
- müstəvi sahəli, çevrə sahəli
- nöqtəvi, dar sahəli
- geniş sahəli, kiçik sahəli

27 Təsir müddətinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- uzun sürən və qısa müddətli
- saat və ay müddətlikdə
- sonsuz və ani müddətli
- uzunmüddətli və qısa müddətli
- il və ay müddətlikdə

28 Hansı hadisə ətraf mühitin fiziki – kimyəvi xassələrini, radiasiya səviyyəsini, canlıların yaşama şərtlərini və enerjinin paylanmasını dəyişir? (Çəki: 1)

- ətraf mühitin temperaturunun dəyişməsi
- ətraf mühitin stabilləşməsi
- ətraf mühitin təmizlənməsi
- ətraf mühitin çirklənməsi
- ətraf mühitin saflaşdırılması

29 İstilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- dispers çirklənməyə aiddir.
- optik çirklənməyə aiddir
- mexaniki çirklənməyə aiddir
- fiziki çirklənməyə aiddir
- aerosol çirklənməyə aiddir

30 Ağır metallarla, pestisidlərlə, kimyəvi maddələrlə, müxtəlif ərintilərlə baş verən çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- səs – küy çirklənməsinə aiddir
- kimyəvi çirklənmə aiddir
- bioloji çirklənməyə aiddir.
- ion çirklənməsinə aiddir
- optik çirklənməyə aiddir

31 Ətraf mühiti hansı oksidlər daha çox çirkləndirir. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- tozlar və karbohidrogenlər (CxHx)
- azot oksidləri (NxOy)
- kükürd oksidləri (SO₂, SO₃)
- dəmir oksidləri (FexOy)
- karbon oksidləri (CO, CO₂)

32 Hansı maddələr ətraf mühiti daha çox çirkləndirir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- nuklidlər
- kanserojen maddələr, pestisidlər
- ağır metallar
- yeyinti məhsulları
- neft və neft məhsulları

33 Hansı hallarda insanların ətraf mühitlə qarşılıqlı təsiri baş verir. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- insanların hərbi təsir proseslərində
- insanların həyat fəaliyyəti proseslərində
- insanların istehsal fəaliyyəti proseslərində
- insanların klinik ölüm prosesində
- insanların məişət fəaliyyəti proseslərində

34 Ətraf mühitə təsir xarakterinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- optik, akustik, bioloji mexaniki
- kimyəvi, ionlaşdırıcı, bioloji, optik
- fiziki, optik, elektrik, bioloji
- mexaniki, fiziki, kimyəvi, bioloji
- akustik, bioloji, kimyəvi, mexaniki

35 Çirklənməyə görə obyektləri bir – birindən ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- yerətrafi kosmik fəzanın çirklənməsi.
- Zavod və fabriklərin çirklənməsi
- səth və yeraltı suların çirklənməsi
- atmosfer havasının çirklənməsi
- torpağın çirklənməsi

36 Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarında ibarət olan müəyyən qalınlıqlı təbəqə necə adlanır? (Çəki: 1)

- biosfer adlanır
- ozonosfer adlanır

- hidrosfer adlanır
- atmosfer adlanır
- litosfer adlanır

37 Bütün atmosfer kütləsinin 90% onun yerin səthinə yaxın hansı km-lik qatında cəmləşmişdir? (Çəki: 1)

- 11 km – ilk qatında
- 7 km – ilk qatında
- 3 km – ilk qatında
- 5 km – ilk qatında
- 10 km – ilk qatında

38 Azot atmosfer havasının neçə faizini təşkil edir? (Çəki: 1)

- 70-72% - ni
- 58-60% - ni
- 70-72% - ni
- 78-80% - ni
- 75-77% - ni

39 Oksigen atmosfer havasının necə faizini təşkil edir? (Çəki: 1)

- 17,3% - ni
- 20,95% - ni
- 23,5% - ni
- 70,05% - ni
- 18,9% - ni

40 Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- duzlu çirklənmə adlanır
- turşulu çirklənmə adlanır
- qələvili çirklənmə adlanır
- aerosol çirklənmə adlanır
- buxarlı çirklənmə adlanır

41 Atmosferin hansı qatı su buxarının olmaması ilə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- ekzosfer qatı
- kosmik fəza qatı
- troposfer qatı
- stratosfer qatı
- mezosfer qatı

42 Atmosferin hansı qatında kosmik və antropogen tozlar, su buxarı, azot, oksigen, təsirsiz qazların böyük hissəsi cəmləşmişdir? (Çəki: 1)

- strotosfer qatında
- mezosfer qatında
- stratosfer qatında
- troposfer qatında

- ekzosfer qatında

43 Atmosfer çirkləndiriciləri necə cür olur? (Çəki: 1)

- aktiv və passiv çirkləndiricilər.
 isti və soyuq çirkləndiricilər
 süni və təbii çirkləndiricilər
 təbii və antropogen çirkləndiricilər
 mülayim və soyuq çirkləndiricilər

44 Yer səthindən 3000 km hündürlükdən yuxarı fəza necə adlanır? (Çəki: 1)

- noosfer adlanır
 litosfer adlanır
 atmosfer adlanır
 kosmik fəza adlanır
 hidrosfer adlanır

45 Hansı smoqa bəzən London tipli smoq deyirlər? (Çəki: 1)

- fiziki smoq
 fotokimyəvi smoqa
 turşulu smoqa
 adi smoqa
 qələvi smoqa

46 Temperaturun dəyişməsinə görə atmosfer neçə təbəqəyə bölünür? (Çəki: 1)

- ozonosfer, hidrosfer, aerosfer, biosfer, termosfer
 troposfer, ekzosfer, ionosfer, noosfer, biosfer.
 stratosfer, ozonosfer, ekzosfer, biosfer, noosfer
 troposfer, stratosfer, mezosfer, termosfer, ekzosfer
 noosfer, biosfer, mezosfer, troposfer, ionosfer

47 Sabit şəkildə atmosfer havasının tərkib hissəsini əsasən hansı qazlar təşkil edir? (Çəki: 1)

- NO, Ci, CxHx, CO₂, He, Ar, O₃ və s.
 O₃, SO₃, H₂, CO, NO_x, CO₂ və s.
 Fe, Al, Zn, Hg, CO₂, CO, NO₂ və s.
 N₂, O₂, CO₂, NO₂, Cr, He, Ar, və s.
 H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Ci, və s.

48 Atmosferi çirkləndirən maddələrdən üstünlük təşkil edənlər hansılardır? (Çəki: 1)

- NO, Ci, CxHx, CO₂, He, Ar, O₃
 NH₃, He, HNO₃, Mg(OH)₂, NaOH
 H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Ci, Ar və s.
 SO₂, SO₃, CO, CO₂, N_xO_y
 Ag₂O₃, NaCl, Fe₂O₃, SO₃, NO

49 Atmosfer çirkləndiricilərindən texnogen mənşəli hansı çirkləndirici olduqca təhlükəlidir? (Çəki: 1)

- kül çirkləndiricilər
- qeyri – üzvi çirkləndiricilər
- üzvi çirkləndiricilər
- radioaktiv çirkləndiricilər
- aerosol çirkləndiricilər

50 İES, və qazanxanalarda bərk yanacaq yandırılan zaman atmosfərə hansı çirkləndiricilər atılır? (Çəki: 1)

- Ca(OH)₂, Ag₂O₃, NaCl, Fe₂O₃, SO₃, NO
- NH₃, He, HNO₃, Ca(OH)₂, NaOH, CO
- CO, CO₂, NO₂, Fe₂O₃, NaOH, AgO
- NO₂, SO₂, SO₃, Su buxarı, his qurum, toz
- NaOH, Ca₂CO₃, H₂SO₄, HPO₃, Ca(OH)₂

51 İES və qazanxanalarda maye yanacaq yandırılan zaman atmosfərə hansı çirkləndiricilər atılır? (Çəki: 1)

- kalsium və xlor oksidləri
- karbon və xlor oksidləri
- dəmir və aliminum oksidləri
- kükürd və azot oksidləri
- natrium və fosfor oksidləri

52 AES – in atmosferi çirkləndirən tullantıları hansılardır. (Çəki: 1)

- zing ionları, kalsium, tozlar
- duzlar, hepatit, su buxarı
- radioaktiv yod, radioaktiv təsirsiz qazlar, aerosollar
- gümüş ionlar, dəniz ionları, su buxarı
- su buxarı, helinonları, aerosollar

53 Polad istehsalı zamanı atmosfərə hansı çirkləndirici maddələr tullanır? (Çəki: 1)

- yod buxarı, flor birləşmələri, su buxarı
- sinz oksidləri, dəmir oksidləri, karbon qazı
- xlor birləşmələri, dəmir oksidləri, su buxarı
- kükürd oksidləri, karbon oksidləri, bərk hissəciklər
- natrium oksidləri, xlor, yod buxarı

54 Adi smoqun tərkibi hansı çirkləndirici qarışıqlardan ibarətdir? (Çəki: 1)

- Al₂O₃, FeO, SiO, CdO, HgO
- H₂O, CO, CO₂, N₂O₅, AgO
- CO, CO₂, NaOH, H₂O, C_nH_m
- SO₂, NO₂, CO_x, C_nH_m
- PbO, Fe₂O₃, HgO, AuO, H₂O

55 Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı orqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə biləcək miqdarda olmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- suyun çirklənməsi deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir

- litosfer çirklənməsi deyilir
- atmosfer çirklənməsi deyilir
- ozon qatının çirklənməsi deyilir

56 Bütün antropogen çirkləndiricilər hansı aqreerat halında olur? (Çəki: 1)

- qaz, kövrək, qatran
- elastik, qaz, kövrək
- maye, qatran, özlü
- bərk, maye qaz
- maye, buxar, qatran

57 Atmosferə atılan çirkləndirici maddələrin 90% hansı aqreerat halında olan çirkləndiricilərdir? (Çəki: 1)

- buxar şəklində
- bərk şəklində
- toz şəkilində
- qaz şəklində
- maye şəkilində

58 İES və qazanxanalarda işlədilən hansı yanacaq nisbətən ekoloji təmiz hesab edilir? (Çəki: 1)

- torf yanacağı
- qeyri – üzvi yanacaq
- üzvi yanacaq
- qaz yanacağı
- odun yanacağı

59 Avtomobil nəqliyyatının işlənmiş tullantı qazlarının tərkibindəki hansı oksid canlı aləmi üçün böyük təhlükə yaradır? (Çəki: 1)

- kalsium oksidi
- qurğuşun oksidi
- azot oksidlər
- kükürd oksidi
- dəmir oksidi

60 AES – in tullantı qazlarının tərkibində hansı yüklü hissəciklər olur. (Çəki: 1)

- bərk cisimlər
- nukliqlər
- karbohidrogenlər
- üzvi maddələr
- metallar

61 Atmosferdə asılı halda olan hansı ölçülü bərk hissəciklər, orqanizmə daxil olaraq ağ ciyər qovucuqlarında toplanır, selikli qişanı dağıdır? (Çəki: 1)

- 15 mkm
- 5 mkm
- 10 mkm

- 8 mkm
- 4 mkm

62 Fotokimyəvi smöqu avtomobilin tullantısı olan işlənmiş qazların tərkibindəki hansı qazlar günəş şüalarının təsirindən yararır? (Çəki: 1)

- CaO və AgO
- NO₂ və CO₂
- N₂O və CO
- Fe₂O və Fe₂O₃
- SiO və PbO

63 Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaqla hansı növ smöqni əmələ gəlməsinin qarşısı alınır? (Çəki: 1)

- turşulu smöq
- fotokimyəvi smöq
- adi smöq
- texnogen smöq
- qələvi smöq

64 Hansı növ smöq qatı qeyri – şəffaf tüstü şəklində olur? (Çəki: 1)

- turşulu smöq
- adi smöq
- qələvi smöq
- fotokimyəvi smöq
- mexaniki smöq

65 Hansı müəssisələr atmosferi aeroxolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur? (Çəki: 1)

- kimya müəssisələri
- metallurqiya müəssisələri
- yeyinti müəssisələri
- elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr
- neft emalı müəssisələri

66 Bütün sənaye şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir? (Çəki: 1)

- işıqlanma hadisəsi
- smöq hadisəsi
- yanğın hadisəsi
- buxarlanma hadisəsi
- buzlaşma hadisəsi

67 Atmosferdə əsasən necə smöq hadisəsi müşahidə olunur? (Çəki: 1)

- mürəkkəb və sad smöq
- adi və fotokimyəvi smöq
- xlorlu və karbonlu smöq
- adi və mürəkkəb smöq

- buxarlı və karbonlu smog

68 Ozon ilk dəfə kim tərəfindən kəşf edilmişdir? (Çəki: 1)

- Darvin tərəfindən
 Marum tərəfindən
 Faradey tərəfindən
 Landau tərəfindən
 Lomonosov tərəfindən

69 Atmosferdə əsasən hansı qazın çoxalması istixana effeكتinin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- CaO
 CO₂
 NO
 NO₂
 SO₂

70 İnsanlar tərəfindən üzvi (qaz, neft, kömür) yanacaqdan geniş istifadə edilməsi atmosferdə hansı oksidin konsentrasiyasının artmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- SO₃– oksidinin
 Pb₂O₃– oksidinin
 CO₂– oksidinin
 Al₂O₃– oksidinin
 NO – oksidinin

71 Atmosferin kükürd və azot turşuları ilə çirklənərək yağıntılı halında düşməsi hadisəsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- sulu yağışlar
 turş yağışlar
 qum yağışları
 qələvi yağışlar
 duz yağışları

72 Atmosferdə turş yağışları tullantı qazların tərkibində olan hansı oksid yaradır? (Çəki: 1)

- SO₂
 NO
 NO₂
 CaO
 Pb₂O₅

73 Hansı yağışlar torpağın fiziki – kimyəvi xassələrini dəyişir, bitki aləmini deqradasiyaya uğradır? (Çəki: 1)

- tropik yağışlar
 turş yağışlar
 duzlu yağışlar
 təbii yağışlar
 qələvi yağışlar

74 Hansı hadisənin ən zərərli nəticələrindən biri memarlıq binalarının və incəsənət əsərlərinin korlanması, görkəmini itirməsidir? (Çəki: 1)

- turş yağışların
- duz yağışların
- qum yağışların
- qələvi yağışların
- qurbağa yağışların

75 Turş yağışlar metal konstruksiyalara təsir edərək onlarda hansı prosesləri yaradır? (Çəki: 1)

- çatlama prosesini
- paslanma prosesini
- korroziya proseslərini
- oksidləşmə prosesini
- ovulma prosesini

76 Tuz yağışların qarşısını almaq üçün ilk növbədə atmosfərə atılan hansı qazların miqdarını azaltmaq lazımdır? (Çəki: 1)

- qurğuşun və qələvi oksidlərin
- kükürd və azot oksidlərinin
- natrium və kalsium oksidlərinin
- qızıl və gümüş oksidlərinin
- dəmir və qalay oksidlərinin

77 Atmosferi çirkləndirən aerozollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur? (Çəki: 1)

- kükürlü birləşmə
- qurğuşunlu birləşmə
- karbonlu birləşmə
- azotlu birləşmə
- natriumlu birləşmə

78 Sənaye şəhərlərində yer səthindən 300-400 m hündürlükdə temperatur inversiyasının yaranması nəticəsində hansı növ smog yaranır? (Çəki: 1)

- tosgen smogu
- London smogu
- fotokimyəvi smog
- adi smog
- Los – Anceles smogu

79 fotokimyəvi smog

- adi smog
- turşulu smog
- qələvi smog
- tosgen smogu

80 Atmosferin global çirklənməsinin başlıca nəticəsindən biri hansı hadisənin baş verməsidir. (Çəki: 1)

- smog hadisəsinin
- turş yağışların
- istixana effektinin
- suların qalxmasının
- səhrələşmə hadisəsinin

81 Hansı təbəqə günəşin ultrabənövşəyi radiasiyasının böyük bir qismini udaraq, yer kürəsində canlı orqanizmləri radiasiyanın məhvedici təsirindən qoruyur? (Çəki: 1)

- kosmik təbəqə
- troposfer təbəqəsi
- ozon təbəqəsi
- mezosfer təbəqəsi
- bulud təbəqəsi

82 Ozonun ən sıx qatı yer səthindən hansı hündürlükdədir? (Çəki: 1)

- 18÷26 km
- 20÷25 km
- 15÷18 km
- 13÷17 km
- 19÷23 km

83 Neçənci ildə və harada 56 ölkənin hökumətləri ozon dağıdan xlor - flüor üzvi birləşmələrin və digər ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında protokol imzaladılar? (Çəki: 1)

- 2000 - ci ildə Berlində
- 1987 – ci ildə Monrealda
- 1950 – ci ildə, Parisdə
- 1995 – ci ildə Moskvada
- 1900 - cu ildə, Londonda

84 Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında protokol imzalandı? (Çəki: 1)

- 2005 – ci ildə Parisdə
- 1997 – ci ildə Monrealda
- 2000 – ci ildə Stokholmda
- 1999 – cu ildə Vyanada
- 2002 – ci ildə Londonda

85 Neçənci ildə Azərbaycan ozondağıdıcı maddələrin istifadəsindən mərhələlər üzrə çıxarılmasına dair Vyana konvensiyasını, Monreal protokolunu ratifikasiya etdi. (Çəki: 1)

- 1998 – ci ildə
- 1995 - ci ildə
- 1993 – cü ildə
- 1996 – ci ildə
- 1999 – cu ildə

86 Neçənci ildə Toronto (Kanada) şəhərində Beynəlxalq Konfransda dünya energetikası qarşısında

atmosfərə atılan hansı tullantı qazın miqdarının 20% azaldılması məsələn qoyulmuşdur? (Çəki: 1)

- 1950-ci ildə SO₂ -nin
- 1960 – ci ildə NO – nın
- 1970-cı ildə NO₂-nin
- 1985-ci ildə CO₂ –nin
- 1990 –ci ildə SO₃-un

87 Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərirlər? (Çəki: 1)

- ammoniyak və karbon birləşmələri
- Ca birləşmələri və ODM
- Na birləşmələri və neft məhsulları]
- xlor - flüor üzvi birləşmələri və ODM
- Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri

88 Stratosfer ozonunun azalmasına atmosferdə ildən – ilə artan hansı maddələrin oksidləri təsir göstərir? (Çəki: 1)

- Ga, Se, Ag,
- Ca, Na, K – oksidləri
- Al, Fe, Hg – oksidləri
- N, S, C, - oksidləri
- Au, Ag, Hg, - oksidləri

89 Atmosferdə hansı qazların çoxalması parnik effekti nin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- Pb₂O₅, CaO, NO₂, O₃
- SO₂, SO₃, CO
- CO, CO₂, NO, N₂O,
- CO₂, CH₄, N-OKSIDLERİ
- O₂, O₃, N₂O₃, NO

90 Hava hövzəsini antropogen təsirlərdən yaranan zəhərli maddələrdən mühafizə etmək məqsədilə aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi vacib sayılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- sanitari – mühafizə zonalarının yaradılması
- tullantı qazların təmizlənməsi
- texnoloji proseslərin ekologiyalaşdırılması
- istehsal müəssisələrinin şəhər daxilində yerləşdirilməsi
- tullantı qazların atmosferə səpələnməsi

91 Aerosol şəklində olan tullantı qazlarını təmizlənəcək üçün hansı toztutucularından istifadə olunur? (Çəki: 1)

- filtrlı toztutucularından
- mexaniki toztutucularından
- yağ toztutucularından
- quru toztutucularından
- elektrik toztutucularından

92 Ağz və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizləmək üçün hansı toztutucularından istifadə edilir?

(Çəki: 1)

- maqnit və elektrik quru toztutucularından
- elektrik və optik quru toztutucularından
- filtrli və sifonlu quru toztutuculardan
- siklonlu və tozçökdürücü quru toztutucularından
- skrubberli və mexaniki quru toztutucularından

93 Quru mexaniki toztutucularda tozların çökməsi hansı prinsiplərə əsaslanan toztutucularda təmizlənir? (Çəki: 1)

- rəqsetmə, fırlanma
- mərkəzdənqaçma, irəliləmə
- fırlanma, irəliləmə
- mərkəzdənqaçma, ətalət
- ağırlıq, yerdəyişmə

94 Tullantı qazların ilkin təmizləmə prosesi hansı toztutucularında aparılır? (Çəki: 1)

- qazyuyucu toztutucularda
- mexaniki toztutucularda
- yaş toztutucularda
- quru mexaniki toztutucularda
- tozsooran tutucularda

95 Ölçüləri 25-30 mkm olan hissəciklərin quru toztutucularda çökməsi neçə faiz olur? (Çəki: 1)

- 70-75%
- 60-70%
- 50-55%
- 65-80%
- 55-65%

96 Yaş toztutucularda qazların təmizlənməsi hansı maye vasitəsilə həyata keçirilir? (Çəki: 1)

- qələvi vasitəsilə
- turşu vasitəsilə
- spirt vasitəsilə
- su vasitəsilə
- maye azot vasitəsilə

97 Skrubberli yaş toztutucularında ölçüləri 2 mkm – dən böyük olmayan hissəciklərin necə faizi tutulur? (Çəki: 1)

- 0.99
- 0.8
- 0.75
- 0.5
- 0.9

98 Tullantı qazların fiziki üsulla təmizlənməsində filtrdə qazın tutulması toztutucularında hansı halda olan tozlar

tutulur? (Çəki: 1)

- həll olmuş şəkildə olan
- buxar halında olan
- oksid halında olan
- dispers halda olan
- aerosol halında olan

99 Tullantı qazların tərkibində böyük həcmdə olan toz və yağ dumanlarını təmizləmək üçün hansı filtrlərdən istifadə olunur? (Çəki: 1)

- optik filtrlərdən
- yağ filtrlərdən
- toz filtrlərindən
- elektrik filtrlərindən
- mexaniki filtrlərdən

100 Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı üsulla təmizlənir? (Çəki: 1)

- piroliz metodu ilə
- texniki üsulla
- fiziki üsulla
- kimyəvi üsulla
- mexaniki üsulla

101 Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- buxarlandırma, fiziki, mexaniki təmizləmə
- texniki, fiziki, bioloji təmizləmə
- bioloji, fiziki, bioloji təmizləmə
- adsorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə
- yandırma, buxarlandırma mexanik təmizləmə

102 Tullantı qazları adsorbsiya üsulu ilə təmizlədikdə adsorbent olaraq hansı maddələrdən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- gildən, seoltdən, alunitdən
- misdən, az bestdən, qumdan
- dəmirdən, qumdan, gildən
- aktivləşdirilmiş kömür, seolit, selikozeldən
- pambıqdan, kömürdən, kərpicdən

103 Katalitik təmizləmə üsulunda katalizator olaraq hansı metallardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- nikel və misdən
- dəmir və qalaydan
- mis və nikeldən
- palladium və vanadiumdan
- civə və misdən

104 İES – in tullantı qazlarını atmosferin üst qatlarına səpələmək üçün hansı borulardan istifadə olunur? (Çəki:

1)

- kiçik tüstü borularından
- qısa dolaq borulardan
- uca dəmir borulardan
- uca tüstü borularından
- quraşdırılmış kərpic borulardan

105 Müəssisənin zərərlik dərəcəsindən asılı olaraq sanitar – mühafizə zonasının eni nə qədər müəyyən edilir? (Çəki: 1)

- 500 m – dən 50 m - ə qədər
- 1500 m – dən 100 m - ə qədər
- 1000 m – dən 30 m - ə qədər
- 2000 m-dən 50 m - ə qədər
- 1200 m – dən 500 m - ə qədər

106 Tullantı qazları zərərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- ionlaşdırma və radioaktiv üsullardan
- istilik və soyutma üsullarından
- mexaniki və optik üsullardan
- fiziki və kimyəvi üsullardan
- şüalandırma və dondurma üsullarında

107 Hansı üsulla tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiya getmir, hissəciklər müxtəlif yollarla tutulur. (Çəki: 1)

- mexaniki üsulda
- optik üsulda
- kimyəvi üsulda
- fiziki üsulda
- qarışdırma üsulunda

108 Quru və yaş mexaniki toztutucularda qazın tutulması, filtrdə qazın təmizlənməsi, elektrik filtrlərində qazın təmizlənməsi hansı təmizləmə metodlarıdır? (Çəki: 1)

- maqnit üsulunun
- optik üsulun
- mexaniki üsulun
- fiziki üsulun
- kimyəvi üsulun

109 Fiziki üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə olunur? (Çəki: 1)

- elektrik qurğularından
- optik qurğulardan
- mexaniki qurğulardan
- toztutucu qurğulardan
- qaztəmizləyici qurğulardan

110 Sənaye müəssisələri ilə yaşayış məntəqələri arasındakı məsafə necə adlanır? (Çəki: 1)

- qoruyucu zona
- istirahət zonası
- yaşıllıqlar zonası
- istismar zonası
- sanitar - mühafizə zonası

111 Su mühitinə kənar maddələrin daxil olması nəticəsində onun fiziki xassələrinin və orqoleptik xüsusiyyətlərinin dəyişməsinə nə deyilir. (Çəki: 1)

- suyun rənglənməsi deyilir
- Suyun saflaşması deyilir
- suyun qızması deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir
- suyun duzlaşması deyilir

112 Suya sulfatların, toksini, ağır metalların, nitratların, xəstəlik törədən bakteriyaların daxil olması nəticəsində onun tərkibinin dəyişməsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- suyun dadsızlaşması deyilir
- suyun duzlaşması deyilir
- suyun rənglənməsi deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir
- suyun soyuması deyilir

113 Radioaktiv tullantıların basdırılması, radioaktiv çirkab suların su hövzələrinə atılması nəticəsində hansı növ çirklənmə baş verir? (Çəki: 1)

- mexaniki çirklənmə
- bioloji çirklənmə
- termiki çirklənmə
- radioaktiv çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə

114 Su hövzələrinə daxil olmuş texnoloji isti sular suda hansı çirklənməni yaradır? (Çəki: 1)

- kimyəvi çirklənməni
- bioloji çirklənməni
- mexaniki çirklənməni
- istilik çirklənməsini
- fiziki çirklənməni

115 Hansı şəhərlərdə səth suları ilə yanaşı yeraltı sular da çirklənməyə məruz qalır? (Çəki: 1)

- paytaxt şəhərlərində
- kəndlərdə
- qəsəbələrdə
- iri sənaye şəhərlərində
- rayonlarda

116 Kommunal – məişət və sənaye sularının, neft quyularının çirkab sularının, çirkab suların yığıldığı anbarlardakı çirkab suların sızmaları nəticəsində hansı su hövzələri çirklənir? (Çəki: 1)

- dəniz suları
- yağış suları
- səth suları
- yeraltı sular
- çay suları

117 Antropogen təsirlərdən su mühitinə düşmüş biogen maddələr şirinsudakı ekosistemlərə mənfi təsir göstərərək hansı hidrocanlıların çoxalması şərait yaradır? (Çəki: 1)

- virusların
- fitoplantların
- göbələklərin
- bakteriyaların
- bionların

118 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində yaranan ekoloji nəticələr aşağıdakı göstərilən proseslərdə özünü göstərir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- “qırmızı qalxmaların” yaranması
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşməsi
- ekosistemlərin dayanıqlığının pozulması
- balıqların sürətlə çoxalması
- biotopa kimyəvi toksikatlardan yığılması

119 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində hansı ekoloji problemlər yaranır. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- canlılarda kimyəvi toksikatlardan yığılır
- dəniz mühitində konsegenlər əmələ gəlir
- dəniz mühitində mutagenlər əmələ gəlir
- yeni qiymətli balıq növləri yaranır
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşür

120 Subtropik və tropik zonalarında dəniz və okeanların sahillərində yoluxucu infeksiya xəstəliklərinin yayılmasının səbəbi nədir? (Çəki: 1)

- flora və faunanın çoxalması
- göllərin və çayların suyunun qurudulması
- Çayların və bataqlıq sularının axıtılması
- dəniz və okean sularının çirklənməsi
- sahil boyunca yaşıllıqların salınması

121 Hansı məhsullar okean və dənizləri çirkləndirir və balıqlar üçün təhlükə mənbəyinə çevrilir (Çəki: 1)

- torpaq və çınqıl
- qələvi və turşular
- qum və gil
- neft və neft məhsulları

- qatran və zülallar

122 İnsanım hansı növ çirklənmiş sularla kontakt zamanı onun dərisinə parazitlərin daxil olması nəticəsində ağır xəstəliklər yarana bilər? (Çəki: 1)

- fiziki çirklənmə
 termiki çirklənmə
 mexaniki çirklənmə
 bakteroloji çirklənmiş
 kimyəvi çirklənmə

123 Yeraltı suların müəyyən bir ərazidə azalması və səviyyəsinin aşağı düşməsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- çirkab suların azalması
 yeraltı suların tükənməsi
 çay sularının tükənməsi
 okean sularının tükənməsi
 səth sularının azalması

124 Səth sularının nominal icazə verilmiş axınının azalması hadisəsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- göllərin sularının quruması
 dəniz sularının qalxması
 səth suların çoxalması
 səth sularının tükənməsi
 çayların suyunun quruması

125 Bütün böyük sənaye şəhərlərində yeraltı sulardan güclü istifadə olunması hansı ekoloji problemi yaradır? (Çəki: 1)

- suyun səviyyəsi dəyişməz qalır
 suyun səviyyəsi yüksəlir
 suyun səviyyəsi stabil qalır
 suyun səviyyəsi aşağı düşür
 suyun səviyyəsində dəyişiklik olmur

126 Yeraltı sulardan geniş istifadə olunması nəticəsində geoloji – hidroloji şərtlərdən asılı olaraq yer səthində hansı hadisə müşahidə edilir. (Çəki: 1)

- yer səthinin düzlənməsi
 yer səthinin yüksəlməsi
 yer səthinin qabarması
 yer səthinin çökməsi
 yer səthinin hamarlaşması

127 Çayların qarşısının kəsilərək su tutarlarının tikilməsi ətraf təbii mühitə necə təsir göstərir? (Çəki: 1)

- sudakı yosunlar çoxalır
 sudakı parazitlər çoxalır
 sudakı canlıların çoxalmasına səbəb olur
 sudakı canlılarda problemlər yaradır

- sudaki baliqlar çoxalir

128 Su neçə cür çirklənməyə məruz qalır? (Çəki: 1)

- radioaktiv, termiki, bioloji
 radioaktiv, akustik, termiki
 mexaniki, optik radioaktiv
 fiziki, kimyəvi, bioloji
 termiki, bioloji, fiziki

129 Suyun radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi hansı növ çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- optik çirklənmə adlanır
 mexaniki çirklənmə adlanır
 kimyəvi çirklənmə adlanır
 fiziki çirklənmə adlanır
 termiki çirklənmə adlanır

130 Suyun bakteriyalar, mikroblar, göbələklər və başqa mikroorqanizmlərlə çirklənməsi necə çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- kimyəvi çirklənmə adlanır
 mexaniki çirklənmə adlanır
 fiziki çirklənmə adlanır
 bioloji çirklənmə adlanır
 istilik çirklənmə adlanır

131 Suyun neft, neft məhsulları, pestisidlər sintetik maddələr, yuyucu tozlarla çirklənməsi hansı çirklənməyə aid edilir? (Çəki: 1)

- bioloji çirklənməyə
 mexaniki çirklənməyə
 termiki çirklənməyə
 kimyəvi çirklənməyə
 radioaktiv çirklənməyə

132 Suyun şəffaflığının pozulması, onun dadının dəyişməsi, iy gəlməsi, rənglərin yaranması kimi xüsusiyyətlər necə adlanır? (Çəki: 1)

- şorlaşma adlanır
 şəffaflaşma adlanır
 rənglənmə adlanır
 orqaleptik adlanır
 susuzlaşma adlanır

133 Çirkab suları sənaye sahələri və onların texnoloji proseslərindən asılı olaraq kəmiyyət və keyfiyyət tərkibinə görə necə qrupa bölünür? (Çəki: 1)

- 6 qrupa
 7 qrupa
 4 qrupa

- 2 qrupa
 5 qrupa

134 Tərkibində qeyri – üzvi qarışıqlar olan və toksiki maddələr saxlayan çirkab sular hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- səkkizinci qrupa
 üçüncü qrupa
 beşinci qrupa
 birinci qrupa
 dördüncü qrupa

135 Tərkibində zəhərli maddələr olan çirkab suları hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- birinci qrupa
 beşinci qrupa
 altıncı qrupa
 ikinci qrupa
 dördüncü qrupa

136 Tərkibində turşu, qələvi, ağır metalların ionları, soda, mineral gübrə istehsal edən zavodların, filizləri zənginləşdirən müəssisələrin çirkab suları hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- səkkizinci qrupa
 beşinci qrupa
 birinci qrupa
 altıncı qrupa
 dördüncü qrupa

137 Çirkab suların tərkibində hansı çirkləndirici maddə olduqda su tutarlarının öz – özünü təmizləmə və bioloji prosesləri kəskin sürətdə azalır (Çəki: 1)

- ağır neft fraksiyaları olduqda
 qələvilər olduqda
 turşular olduqda
 fenollar olduqda
 gübrələr olduqda

138 Sənaye çirkab sularının təmizlənmə üsulları hansı parametrlərə görə seçilir? (Çəki: 1)

- termiki, fiziki, bərk halndakı vəziyyətinə görə
 istilik, mexaniki, meyl hallndakı vəziyyətinə görə
 fiziki, buxar halı, həll olma qabiliyyətinə görə
 kimyəvi tərkibi, faza, dispers vəziyyətinə görə
 optik, şüalanma və qaz halndakı vəziyyətinə görə

139 Çirkab suda həll olmayan müxtəlif ölçülü qarışıqları təmizləmək üçün hansı təmizləmə üsulundan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- kolloid üsul
 fiziki – kimyəvi üsul

- kimyəvi üsul
- mexaniki üsul
- termiki üsul

140 Çirkab suyun tərkibində həll olmamış mexaniki darıcıqlar hansı yollarla kənar edilir? (Çəki: 1)

- dondurma və kristallaşdırma yolu ilə
- süzmə və reaksiya yolu ilə
- həllolma və ayırma yolu ilə
- çökdürmə və filtrləmə yolu ilə
- qaynatma və buxarlanma yolu

141 Çirkab suların tərkibindəki kobud dispers hissəcikləri tutmaq üçün hansı tutuculardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- neft tutucularından, ələklərdən, süzgəclərdən
- süzgəclərdən, torlardan, neft tutucularından
- torlardan filtrlərdən piy tutucularından
- hörmə torlardan, ələkdən, qum tutucularından
- piy tutucularından, benzin tutucularından, torlardan.

142 Çirkab suların tərkibindəki çirkləndiriciləri kimyəvi üsulla çökdürmək üçün hansı maddələrdən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- neytrallaşdırıcılardan
- qələvilərdən
- katalizatorlardan
- reagentlərdən
- aktivləşdiricilərdən

143 Çirkab suların təmizlənməsində ən effektiv təmizləmə üsulu hansıdır? (Çəki: 1)

- fiziki təmizləmə üsulu
- mexaniki təmizləmə üsulu
- termiki təmizləmə üsulu
- fiziki – kimyəvi təmizləmə üsulu
- kimyəvi – təmizləmə üsulu

144 Çirkab suların koagulyasiya üsulu ilə təmizlənməsində koagulyant olaraq hansı maddələrdən istifadə edirlər? (Çəki: 1)

- polimer, civə və kadmium duzlarından
- turşu, alüminium və nikel duzlarından
- qələvi, fosfor və kalium duzlarından
- ammonium, dəmir və mis duzlarından
- duz, natrium və kalsium duzlarından

145 Çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində sorbent olaraq nələrədən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- torfdan, kobaltdan, silisiumdan
- civədən, sodadan, rezindən

- dəmirdən, sodadan, qatrandan
- aktivləşmiş kömürdən, selikozel, seolitdən
- ebonitdən, ağacdan, kömürdən

146 Çirkab suların fiziki – kimyəvi və bioloji üsullarla təmizlənməsi zamanı əmələ gələn bərk çöküntüləri zərərsizləşdirmək üçün hansı təmizləmə üsulundan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- flotasiya üsulundan
- termiki üsuldan
- kimyəvi üsuldan
- anaerob üsulundan
- mexaniki üsuldan

147 Neft emalı, neft – kimya zavodları, üzvi sintez, koks – kimya müəssisələrinin çirkab suları hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- dördüncü qrupa
- ikinci qrupa
- altıncı qrupa
- beşinci qrupa
- onuncu qrupa

148 Hansı müəssisələrin çirkab sularının tərkibində fenol olur? (Çəki: 1)

- mineral – gübrə istehsalı müəssisələrinin
- neft – kimya müəssisələrinin
- neft emalı müəssisələrinin
- soda istehsalı müəssisələrinin
- qələvi istehsalı müəssisələrini

149 Tərkibindəki qatışıqların tərkibinə görə çirkab suları aşağıdakı qruplara bölünür. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- tərkibində dissosiasiya olunmuş ionlar olan sular
- tərkibində zərərsiz maddələr olan sular
- Ölçüləri 10-5; 10-4 mkm-dən böyük olan, həll olmayan qarşılıqlı sular
- kolloid məhlullardan ibarət olan sular
- üzvi və qeyri – üzvi çirkləndiricilər olan sular

150 Çirkab suları təmizləmək üçün hansı təmizləmə üsullardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- akustik, istilik yuyulma, mexaniki, bioloji
- mexaniki termiki, kimyəvi, fiziki – kimyəvi, bioloji
- optik, akustik, elektromaqnit, termiki, bioloji
- termiki, bioloji optiki, çökdürmə, susuzlaşdırma
- mexaniki, termiki, optiki, çökdürmə, akustik

151 Çirkab suların ilkin təmizlənməsi hansı üsulla aparılır? (Çəki: 1)

- suspenziya üsulu ilə
- mexaniki üsulla

- fiziki – kimyəvi üsulla
- kimyəvi üsulla
- termiki üsulla

152 Çirkab suların fiziki – kimyəvi təmizləmə üsulu ilə təmizlənməsində hansı metodlardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- koaqulyasiya, filtrləmə, oksidləşdirmə
- koaqulyasiya, sorbsiya, flotasiya
- süzmə, xlorlaşdırma, oksidləşdirmə
- sorbsiya, desorbsiya, filtrləmə
- süzmə, hidromexaniki, rektifikasiya

153 Çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün hansı üsuldən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- süzmə üsulundan
- flotasiya üsulundan
- termiki üsuldən
- mexaniki üsuldən
- kimyəvi üsuldən

154 Hansı üsul ilə təmizləmədə çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar edilir? (Çəki: 1)

- kimyəvi üsulla
- fiziki – kimyəvi üsulla
- termiki üsulla
- mexaniki üsulla
- fiziki üsulla

155 Tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv etmək üçün hansı üsuldən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- sorbent üsulundan
- termiki üsuldən
- mexaniki üsuldən
- kimyəvi üsuldən
- flotasiya üsulundan

156 Termiki üsulla təmizləmədə çirkab sular hansı temperaturda yandırılır? (Çəki: 1)

- 750-800°S
- 900-1000°S
- 500-600°S
- 450-550°S
- 700-750°S

157 Çirkab suların mikroorqanizmlər vasitəsilə təmizlənməsi üsulu necə adlanır? (Çəki: 1)

- katalitik təmizləmə

- bioloji təmizləmə
- kimyəvi təmizləmə
- fiziki təmizləmə
- lazer təmizləmə

158 Çirkab suların oksigenin iştirakı ilə mikroorqanizmlər tərəfindən təmizlənməsi üsulu necə adlanır? (Çəki: 1)

- suspenz təmizləmə
- aerob təmizləmə
- azot təmizləmə
- mikroskopik təmizləmə
- neytral təmizləmə

159 Anaerob üsulla təmizləmədə çirkab suları hansı rezervuarlarda qıvcırdırlar? (Çəki: 1)

- keramik rezervuarlarda
- hermetik rezervuarlarda
- xüsusi çənlərdə
- qapalı şüşə qablarda
- metal çənlərdə

160 Yer səthinin örtən, mantiyanın üst təbəqəsi və yer qabığından ibarət olan Yerin bərk örtük hissəsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- troposfer deyilir
- litosfer deyilir
- hidrosfer deyilir
- atmosfer deyilir
- ozonosfer deyilir

161 Litosferin üst təbəqəsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- çınqıl adlanır
- torpaq adlanır
- qum qatı adlanır
- gil qatı adlanır
- süxur adlanır

162 Biosferdə baş verən bir çox prosesləri nə müəyyən edir? (Çəki: 1)

- süxur örtüyü
- torpaq örtüyü
- gil örtüyü
- qum örtüyü
- çınqıl örtüyü

163 Torpağın münbit qatının qalınlığı nə qədərdir? (Çəki: 1)

- 2.5÷4 m
- 4÷7 m

- 3÷4 m
- 2÷6 m
- 5÷6 m

164 Torpağın keyfiyyəti hansı göstərici ilə müəyyən olunur? (Çəki: 1)

- məsaməliyi ilə
- münbitliyi ilə
- şoranlığı ilə
- turşuluğu ilə
- pH-i ilə

165 Torpağın eroziyasının neçə növü vardır? (Çəki: 1)

- gil və qum eroziyaları
- su və külək eroziyaları
- bataqlıq və şoran eroziyalar
- torpaq və su eroziyaları
- su və qum eroziyaları

166 İnsanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq yamacların kənd təsərrüfatı bitkiləri altında istifadə edilməsi, otlaq və örüşlərin intensiv otarılması, meşələrin məhv edilməsi hansı prosesin sürətlənməsinə səbəb olur? (Çəki: 1)

- quraqlaşma hadisəsinin
- eroziya hadisəsinin
- susuzlaşma hadisəsinin
- səhrələşmə hadisəsinin
- bataqlıqlaşma hadisəsinin

167 Torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması prosesi necə adlanır? (Çəki: 1)

- qar eroziyası
- su eroziyası
- hava eroziyası
- külək eroziyası
- yağış eroziyası

168 Hansı proses nəticəsində torpaqda azot, fosfor, kaliumun mənimsənilməsi və mikroelementlərin azalması baş verir? (Çəki: 1)

- dağıdıcı eroziya nəticəsində
- səthi eroziya nəticəsində
- su eroziyası nəticəsində
- külək eroziyası nəticəsində
- şoran eroziya nəticəsində

169 Torpaqda baş verən eroziya hadisəsi onun hansı xassələrinin pisləşməsinə səbəb olur? (Çəki: 1)

- kapillyarlıq və duzluluq xassələrini
- fiziki və kimyəvi xassələrini

- mexaniki və istilik xassələrini
- termiki və kimyəvi xassələrini
- maqnit və elektrik xassələrini

170 Yer səthində ekoloji sistemlərin inkişafı və həyatın mümkünlüyü hansı faktorlarla müəyyən olunur? (Çəki: 1)

- torpağın şoranlığı və iqlimin quraqlığı
- torpağın məhsuldarlığı və iqlim şəraiti
- torpağın quruluşu və havanın istiliyi
- torpağın nəmliyi və havanın rütubəti
- torpağın məsaməliyi və havanın şaxtalığı

171 Yer süxurlarının üst horizontlarında orqanizmləri bitki örtüyünün, atmosferin, hidrosferin uzunmüddətli mürəkkəb qarşılıqlı təsiri nəticəsində nə əmələ gəlmişdir? (Çəki: 1)

- gillər əmələ gəlmişdir
- torpaq əmələ gəlmişdir
- süxurlar əmələ gəlmişdir
- su əmələ gəlmişdir
- dənizlər əmələ gəlmişdir

172 Torpağa edilən antropogen təsirlər ona nə kimi təsir göstərir? (Çəki: 1)

- deformasiyaya uğradır
- deqradasiyaya uğradır
- şoranlığını dəyişir
- məhsuldarlığı artırır
- münbitliyini artırır

173 Hansı sistemlərin torpaqları yüksək dərəcədə deqradasiyaya məruz qalır? (Çəki: 1)

- biosistemlərin
- aqrosistemlərin
- ekosistemlərin
- biosenozların
- biotopların

174 Torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı necə adlanır? (Çəki: 1)

- münbit qatı
- humus qatı
- şoran qatı
- susuz qatı
- turşulu qatı

175 Torpaq uzun müddət səpin altında qaldıqda onun hansı ehtiyatı 60% azalır? (Çəki: 1)

- duzluluq ehtiyatı
- humus ehtiyatı
- mineral ehtiyatı

- su ehtiyatı
- hava ehtiyatı

176 Torpağa edilən antropogen təsirin əsas növləri hansılardır? (Çəki: 1)

- torpağın susuzlaşması və quruması
- torpağın çirklənməsi və eroziyası
- torpağın şoranlaşması və eroziyası
- torpağın quruması və çatlaması
- torpağın çatlaması və duzlaşması

177 Torpağın çirklənmə növləri hansılardır Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- şoranlaşma və bataqlaşma
- torpağın münbitləşdirilməsi
- pestisidlərlə çirklənmə
- radionuklidlərlə çirklənmə
- səhrələşmə

178 Torpağın üst münbit qatının yuyulub aparılması hadisəsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- susuzlaşma adlanır
- eroziya adlanır
- bataqlaşma adlanır
- şoranlaşma adlanır
- duzsuzlaşma adlanır

179 Torpaqların külək tərəfindən sovrulub aparılması hansı eroziyanın yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- yağış eroziyası
- külək eroziyasının
- su eroziyasının
- səth eroziyanın
- xətti eroziyanın

180 Torpaq eroziyası ətraf mühitə necə təsir göstərir? (Çəki: 1)

- ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırır
- ekoloji vəziyyəti pisləşdirir
- ekoloji vəziyyət normalaşdırır
- ekoloji vəziyyəti nizamlayır
- ekoloji vəziyyət təsir etmir

181 Torpağın və bitki örtüyünün deqradasiyası, onların bioloji və iqtisadi məhsuldarlığının azalması, tamamilə itirilməsinə hansı hadisə səbəb olur. (Çəki: 1)

- bataqlaşma hadisəsi
- səhrələşmə hadisəsi
- şoranlaşma hadisəsi
- duzlaşma hadisəsi
- eroziya hadisəsi

182 Torpağın səhrələşməsi necə formada özünün göstərir? (Çəki: 1)

- intensivləşmə və sabitləşmə formalarında
- dezertifikasiya və dərinləşmə formalarında
- yayılma və dərinləşmə formalarında
- genişlənmə və dayazlaşma formalarında
- daralma və susuzlaşma formalarında

183 Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhrələşməsi 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- çox yüksək səhrələşmə, məhsuldarlıq yoxdur
- adi vəziyyətdir, məhsuldarlıq yüksəkdir
- zəif səhrələşmə, məhsuldarlıq 10% azalır
- orta dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 10-50% azalır
- yüksək dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 50%-dən çox azalır

184 Əsasən torpağın hansı qatı çirklənməyə məruz qalır (Çəki: 1)

- daşlar məruz qalır
- üst qatı məruz qalır
- dərinlikləri məruz qalır
- səthi məruz qalır
- sükurlar məruz qalır

185 Torpağın tərkibində böyük qatılıqda olan hansı maddələr torpaqdakı canlı orqanizmlərə öldürücü təsir göstərir? (Çəki: 1)

- pestisidlər və göbələklər
- kimyəvi birləşmələr və toksikatlar
- gübrələr və fosfatlar
- duzlar və qələvilər
- turşular və azotlar

186 Torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün ən təhlükəlisi hansı birləşmələrdir? (Çəki: 1)

- radioaktiv tullantılar
- üzvi xlorbirləşmələri
- üzvi maddələr
- polimerlər
- gübrələr

187 Hər hansı yolla insan orqanizminə daxil olan üzvi xlor birləşmələr DDT orqanizmdə hansı dəyişikliklər yaradır? (Çəki: 1)

- şiş xəstəlikləri və genetik dəyişikliklər
- qan xəstəliyi və genetik dəyişikliyi
- ciyər xəstəliyi və sümük dəyişikliyi
- böyrək xəstəliyi və qan dəyişikliyi
- sümük xəstəliyi və leykosit dəyişikliyi

188 Torpağa verilən hansı gübrələr orada nitrat sulfat və xloridlərə çevrilərək bitkilərin məhsuldarlığına və inkişafına mənfi təsir göstərir? (Çəki: 1)

- azot və kalsium gübrələri
- azot və superfosfat gübrələri
- kalium və azot gübrələri
- ikiqat superfosfat və azot gübrələri
- xlor və kalsium gübrələri

189 Torpaqda nitritlərin miqdarının çoxalması oksigenin azalmasına səbəb olduğundan atmosfərə hansı qazların atılmasına çoxalır? (Çəki: 1)

- hisli qazların
- "istixana" qazlarının
- tüstü qazlarının
- azotlu qazların
- fosforlu qazların

190 Müasir dövrdə əkinçiliyin böyük ekoloji problemindən biri hansıdır? (Çəki: 1)

- torpağın şoranlaşması
- torpağın deqradasiya olunması
- torpağın deformasiyaya uğraması
- torpağın münbitləşməsi
- torpağın duzlaşması

191 Korlanmış torpaqların rekultivasiya ilə bərpa edilməsinin texniki işlər etapında hansı işlər görülür? (Çəki: 1)

- parklar, xiyabanlar salınır
- çökəkliklər, karyerlər doldurulur
- su tutarlar, dəryaçalar tikilir
- tikinti və abadlıq işləri aparılır
- çökəkliklər, karyerlər qazılır

192 Korlanmış torpaqların rekultivasiya ilə bərpa olunmasının bioloji etapında hansı işlər görülür? (Çəki: 1)

- tikinti, abadlıq işləri aparılır
- yaşıllıqlar, parklar salınır
- ağaclar, kollar kəsilir
- karyerlər, karxanalar işlədilir
- su tutarlar, dəryaçalar inşa olunur

193 Torpağı eroziyadan qorumaq üçün relyef, iqlim, torpaq nəzərə alınmaqla hansı növ əkinə keçmək məsləhət görülür? (Çəki: 1)

- çoxillik əkinə keçmək
- növbəli əkinə keçmək
- dənli bitkilərə keçmək
- monokulturayam keçmək
- qarışıq əkinə keçmək

194 Ətraf mühitə atılan bərk tullantılar hansı ekoloji problemlər yaradır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- bitkilərin çirklənmə mənbəyidir
- ətraf mühitdə heç bir problem yaratmır
- atmosfer havasının çirkləndirir
- səth və yeraltı suları çirkləndirir
- torpağın böyük sahəsini tutaraq onu çirkləndirir

195 Torpağın mühafizə olunacağı sahələr bunlardır Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- korlanmış torpaqların rekultivasiyası
- torpağa qulluq edilməsindən imtina etmək
- torpağın su və külək eroziyasından mühafizəsi
- növbəli əkin sistemi təşkil etmək
- meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsi

196 Torpağı mühafizə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilməlidir? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1).

- şoranlaşmanın qarşısının alınması
- torpağa antropogen təsirləri artırmaq
- duzlaşmaya və bataqlaşmaya qarşı mühafizə
- torpağın çirklənmədən qorunması
- flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması

197 Aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirləri həyata keçirilməklə torpağı hansı prosesdən mühafizə etmək olar? (Çəki: 1)

- bataqlaşmadan
- eroziyadan
- şoranlaşmadan
- duzluluqdan
- susuzluqdan

198 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi kimi tədbirlərə nə deyilir? (Çəki: 1)

- suvarma tədbirlər
- aqrotexniki tədbir
- termiki tədbirlər
- mexaniki tədbirlər
- şümləmə tədbirləri

199 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması kimi tədbirlər necə adlanır? (Çəki: 1)

- şümləmə tədbirləri.
- meşə meliorativ tədbirlər
- hidrotexniki tədbirlər
- suvarma tədbirləri
- mexaniki tədbirlər

200 Rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması nəticəsində yaranan proses necə

adlanır? (Çəki: 1)

- susuzlaşma adlanır
- bataqlıqlaşma adlanır
- şoranlaşma adlanır
- duzlaşma adlanır
- turşulaşma adlanır

201 Qrunt sularının səviyyəsini aşağı salmaq üçün drenajlardan, kanallardan, axar suların qarşısını almaq üçün tikililərdən istifadə etməklə torpaqda gedən hansı proseslərin qarşısını almaq mümkündür? (Çəki: 1)

- duzlaşmanın
- bataqlıqlaşmanın
- şoranlaşmanın
- turşulaşmanın
- susuzlaşmanın

202 Torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi hansı ekoloji metodlarla aparılır? (Çəki: 1)

- bioloji, iki qat duzsuzlaşdırma
- bioloji, aqrotexniki
- fiziki, susuzlaşdırma
- bioloji, duzsuzlaşdırma
- kimyəvi, bataqlaşdırma

203 Hansı torpaqlar tikinti yaxud başqa işlər üçün istifadə oluna bilər? (Çəki: 1)

- duzlaşmış torpaqlar
- əkinə yararlı torpaqlar
- eroziyaya uğramış torpaqlar
- şoranlaşmış torpaqlar
- bataqlılaşmış torpaqlar

204 Korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün hansı metoddan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- suvarma metoddan
- rekultivasiya metoddan
- köçürmə metoddan
- suvarma metoddan
- qazılma metoddan

205 Rekultivasiya olunacaq obyektlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- karyerlər, karxanalar
- münbit torpaq sahələri
- tikinti işləri zamanı pozulan torpaqlar
- bərk tullantılar yığılan sahələr
- neftlə çirklənmiş sahələr

206 Rekultivasiya işləri neçə etapda aparılır? (Çəki: 1)

- bioloji, kimyəvi, texniki
- texniki, bioloji, tikinti
- texniki, fiziki, suvarma
- torpaqlama, doldurma, suvarma
- qazma, doldurma, suvarma

207 Rekultivasiya olunacaq torpaqların səthinin planı, münbit torpağın gətirilməsi, sahənin iş üçün hazırlanması kimi işlər hansı etapda yerinə yetirilir? (Çəki: 1)

- tikinti işləri bölməsində
- texniki işlər bölməsində
- bioloji işlər bölməsində
- mexaniki işlər bölməsində
- fiziki işlər bölməsində

208 Biosferə edilən xüsusi antropogen təsirlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- elektromaqnit şüaları ilə çirklənmə
- mexaniki çirklənmə
- ətraf mühitin təhlükəli tullantılarla çirklənməsi
- səs – küylə çirklənmə
- bioloji çirklənmə

209 Biosferə edilən xüsusi antropogen təsirlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- elektromaqnit və başqa şüalanmaların təsiri
- ətraf mühitin stabil qalması
- ətraf mühitin təhlükəli tullantılarla çirklənməsi
- səs-küylə təsir
- bioloji çirklənmə

210 Məişətdən yaranan çirkab suları və kommunal təsərrüfatı sahələrinin çirkab suları hansı çirkab sularına aid edilir? (Çəki: 1)

- səth sularının çirkab sularına aid edilir.
- məişət çirkab sularına aid edilir
- istehsalat çirkab sularına aid edilir
- yeraltı çirkab sularına aid edilir
- hövzələrdəki çirkab sularına aid edilir

211 Plastik, kağız, şüşə, dəri, yeyinti məhsullarının tullantıları hansı aqrekat halında olan tullantılardır? (Çəki: 1)

- qatran halında
- bərk halında
- maye halında
- qaz halında
- buxar halında

212 Qaz halında olan məişət tullantıları atmosferin hansı qatlarında paylanır? (Çəki: 1)

- su səthlərində yayılırlar
- yer səthinə yaxın yayılırlar
- troposferdə yayılırlar
- stratosferdə yayılırlar
- ionosferə qədər yayılırlar

213 Hansı istehsal sahələrinin tullantıları qaz şəklində olur? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- AES – in qaz tullantıları
- yeməxanalardan ayrılan qazlar
- sənaye sobalarından atılan qazlar
- avtonəqliyyatdan ayrılan qazlar
- İES – dan atmosferə atılan qazlar

214 Bərk məişət tullantıları kimi sənaye tullantılar da haralara atılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- doğru cavab yoxdur
- zavodun həyətində
- icazə verilmiş zibilxanalara
- icazə verilməmiş zibilxanalara
- mütəşəkkil svalkalara

215 Ümumi sənaye tullantılarının necə faizi yağsızlaşdırılaraq itiləşdirilir? (Çəki: 1)

- 35% - i
- 20% - i
- 15% - i
- 18% - i
- 30% - i

216 Aktivliyinə görə radioaktiv nuklidləri neçə yerə ayırırlar? (Çəki: 1)

- yüksək, ali, əla aktivlikli radioaktivnuklidlər
- zəif, orta, yüksək aktivlikli radionuklidlər
- orta, ifrat, qlobal aktivlikli radionuklidlər
- stabil, zəif, ifrat yüksək aktivlikli radionuklidlər
- dəyişən, dəyişməz, stabil aktivlikli radionuklidlər

217 Zəif aktivlikli radioaktiv nuklidlərin aktivlik dozası nə qədərdir? (Çəki: 1)

- 0,4 Ku/m³
- 0,1 Ku/m³
- 0,2 Ku/m³
- 0,7 Ku/m³
- 0,5 Ku/m³

218 Orta aktivlikli radionuklidlərin aktivlik dərəcəsi nə qədərdir? (Çəki: 1)

- 8÷80 Ku/m³
- 10÷100 Ku/m³
- 5÷15 Ku/m³

- 7÷70 Ku/m³
- 4÷40 Ku/m³

219 Yüksək aktivlikli radionuklidlərin aktivlik dərəcəsi nə qədərdir? (Çəki: 1)

- 600 Ku/m³ – dən yuxarı
- 1000 Ku/m³ – dən yuxarı
- 900 Ku/m³ – dən yuxarı
- 700 Ku/m³ – dən yuxarı
- 500 Ku/m³ – dən yuxarı

220 Zəif və orta aktivlikli radionuklid tullantılar necə basdırılır? (Çəki: 1)

- xüsusi ərazidə saxlanılır
- AES – in ərazilərində saxlanılır
- İES – in ərazisində basdırılır
- İES – in ərazisində saxlanılır
- xüsusi anbarda saxlanılır

221 Sənaye və şəhər zibillərinin yandırılması tərkibində qurğuşun olan etil maye benzinin, kağız-sellüloza və elektronika sənayesi tullantıları hansı tərkibli tullantılardır? (Çəki: 1)

- kaliumtərkibli tullantılar
- dioksintərkibli tullantılar
- oksigentərkibli tullantılar
- azottərkibli tullantılar
- xlorərkibli tullantılar

222 Suyun xlorlaşdırılması, xlor istehsal edən sənaye sahəsində və pestisidlərin istehsalı zamanı hansı qaz yaranır? (Çəki: 1)

- nitratlar yaranır
- dioksin yaranır
- nitrat yaranır
- sulfidlər yaranır
- duzlar yaranır

223 Xlorkarbohidrogen sinfinə daxil olan üzvi sintetik maddə necə adlanır və bu sinfə daxil olan necə növ maddə vardır? (Çəki: 1)

- difosfat adlanır, 150 - ə yaxın növü vardır
- dioksin adlanır, 200 - ə yaxın növü vardır
- fosfat adlanır, 100- ə yaxın növü vardır
- sulfid adlanır, 120-ə yaxın növü vardır
- kalbit adlanır, 130-a yaxın növü vardır

224 Ətraf mühiti çirkləndirən və böyük ekoloji problemlər yaradan tullantılar hansılardır? (Çəki: 1)

- fabrik tullantıları
- məişət və sənaye tullantıları
- meşə tullantıları

- təmir – tikinti tullantıları
- zavod tullantıları

225 Bərk məişət və sənaye tullantıları haralara atılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- istifadəsiz yerlərə
- şəhərin mərkəzində toplanır
- icazə verilən zibilxanalara
- icazə verilməyən zibilxanalara
- şəhər ətrafına

226 Bütün bərk tullantıları neçə yerə ayırırlar? (Çəki: 1)

- taxta və şalban tullantıları
- sənaye və məişət tullantıları
- ağac və şüşə tullantıları
- neft və neft məhsulları tullantıları
- metal və metal qırıntıları tullantılar

227 Məişət tullantıları hansı aqreqat hallarında olur? (Çəki: 1)

- buxar, tüstü, bərk
- bərk, maye, qazaoxşar
- bərk, buxar, qaz
- qaz, maye, qatran
- qatran, bərk, buxar

228 Bərk məişət tullantılarının miqdarı və yayılma sahəsi nədən asılıdır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- istilik sistemindən, yanacaq növündən
- yaşıllıqların və ağacların sayından
- şəhərin abadlığından
- ictimai – iaişənin inkişafından
- şəhərlərin böyüklüyündən

229 Məhsul istehsalı zamanı yaranan və öz ilk xassələrini itirən tullantılara nə deyilir? (Çəki: 1)

- dəmir tullantıları
- sənaye tullantıları
- məişət tullantılar
- şüşə tullantıları
- tikinti tullantıları

230 Ən çox bərk sənaye tullantıları yaradan sənaye sahələri hansılardır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- sənaye – tikinti materialları sahəsi
- kimya sənayesi
- kömürçıxarma sənayesi
- qara və əlvan metallurgiya sənayesi
- İES – lər

231 Dünyada sənaye tullantılarının yığılıb qalması hansı ekoloji vəziyyətin yaranmasına səbəb olur (Çəki: 1)

- dayanıqsız ekoloji vəziyyətin
- Kritik ekoloji vəziyyətin
- stabil ekoloji vəziyyətin
- normal ekoloji vəziyyətin
- dayanaqlı ekoloji vəziyyətin

232 Tərkibində toksiki, partlayış yarada bilən, infeksiyon, yanğın törədə bilən maddələr olan tullantılara nə deyilir? (Çəki: 1)

- zəhərsiz tullantılar
- qorxulu tullantılar
- adi tullantılar
- zəhərli tullantılar
- təhlükəsi tullantılar

233 Qalvanik və metillik şlamlar, şüşələrin tullantıları, asbest tullantılar və tozlar, turş qatranların emalından alınan qalıqlar, neft qudronu və s. tullantılar hansı növ tullantılara aid edilir? (Çəki: 1)

- infeksiyon tullantılara
- qorxulu tullantılara
- normal tullantılara
- zərərsiz tullantılara
- zərərli tullantılara

234 Tərkibində kimyəvi maddələr və toksiki kateqoriyası I, II dərəcəli olan insan və biosfer üçün qorxulu sayılan tullantılar necə adlanır? (Çəki: 1) \

- dayanaqlı toksiki tullantılar
- qorxulu toksiki tullantılar
- qorxusuz toksiki tullantılar
- stabil toksiki tullantılar
- dəyişməz toksiki tullantılar

235 Dioksin və ona oxşar maddələr hansı təsirlər yaradır? (Çəki: 1)

- katarat, konserogen, onkoloji təsirlər
- mutagen, konserogen, embriotoksiki təsirlər
- şüalanma, isitmə, soyutma təsirləri
- onkoloji, embriotoksiki, leykotik təsirlər
- mutagen, zəhərləyici, allerqik təsirlər

236 Antropogen təsirlər nəticəsində ekosistemə xas olmayan və təbii biotik birliyin mövcudluğuna, eləcə də insan sağlamlığına neqativ təsir göstərə biləcək canlıların ekosistemə gətirilməsi necə çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- mexaniki çirklənmə adlanır
- bioloji çirklənmə adlanır
- fiziki çirklənmə adlanır
- kimyəvi çirklənmə adlanır

- termiki çirklənmə adlanır

237 Antropogen təsirlər nəticəsində ətraf mühətdə bioloji çirklənmə yaradan mənbələr aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- zibillənmiş əkin sahələri
 xiyabanlar və parklar
 sənaye və məişət tullantılarının zibilləmələri
 kanalizasiya sisteminin çirkəb suları
 qəbiristanlıqlar

238 Tullantılarda olan müxtəlif faydalı komponentləri ayırmaq, ondan yenidən istifadə üçün aparılan proses necə adlanır? (Çəki: 1)

- flotasiya adlanır
 utilizasiya adlanır
 rekultivasiya adlanır
 rektifikasiya adlanır
 sorbsiya adlanır

239 Tullantıların yerin altında xüsusi ayrılmış çuxurlarda, istifadəsiz şaxtalarda və başqa yerlərdə yerləşdirilməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- tullantıların utilizasiyası adlanır
 tullantıların basdırılması adlanır
 tullantıların istifadəsi adlanır
 tullantıların dondurulması adlanır
 tullantıların istehsalı adlanır

240 Xüsusi qurğularda tullantıların toksiki maddələrdən təmizlənməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- tullantıların istifadəsi adlanır
 tullantıların demoksikasiyası adlanır
 tullantıların basdırılması adlanır
 tullantıların utilizasiyası adlanır
 tullantıların istehsalı adlanır

241 Bərk tullantıların emal edilməsi üçün tikilən poliqonların hündürlüyü nə qədər olur? (Çəki: 1)

- 35 m - ə qədər
 60 m-ə qədər
 50 m-ə qədər
 45 m - ə qədər
 40 m - ə qədər

242 Bərk tullantıları emal etmək üçün tikilən poliqonlar neçə il müddətində zibilləri emal edir? (Çəki: 1)

- 25-45 il müddətində
 50-100 il müddətində
 35 – 70 il müddətində
 40-70 il müddətində

45-90 il müddətində

243 Avropada zibilyandırma zavodlarında zibilin yandırılması necə etapda həyata keçirilir? (Çəki: 1)

səkkiz etapda

iki etapda

beş etapda

üç etapda

yeddi etapda

244 Bərk məişət tullantılarının yandırılması zamanı yaranan toksiki qazlar yanma prosesinin hansı etapında ayrılır? (Çəki: 1)

V etapında

II etapında

III etapında

I etapında

IV etapında

245 Qurudulmuş bərk məişət tullantıları inşaat təyinatlı sobalarda hansı temperaturda yandırılır? (Çəki: 1)

950°S-də

1000°S-də

200°S-də

500°S-də

900°S-də

246 Atom enerjisi ilə məşğul olan beynəlxalq agentlik (MAQATE) xüsusi təhlükəli radioaktiv tullantıları basdırılması üçün haranı təklif edirlər (Çəki: 1)

buz mühitini

yeraltını

yer səthini

su mühitini

duz mühitini

247 Xüsusi təhlükəli radioaktiv tullantıları basdırmaq üçün yerin geoloji forması nəzərə alınmaqla yeraltı hansı sahələr seçilir? (Çəki: 1)

daş kömür və daş duz massivləri seçilir.

daş duz və qaya süxurlu massivlər seçilir

su hövzələri və yeraltı sular seçilir

daş qayalar və düzənliklər seçilir

çöllər və xiyabanlar seçilir

248 Ətraf mühiti və insanları bioloji çirklənmədən mühafizə etmək üçün aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

sanitar qaydalarına əməl edilir

hər bir tədbir görülmür

karantin elan edilsin

- qorxulu virusların mənbəyini nəzarət altında alınır
- epidemioloji nəzarəti həyata keçirilir

249 Tullantılardan təkrar xammal, istilik enerjisi və gübrə kimi istifadə etmək üçün aparılan proses necə adlanır? (Çəki: 1)

- kömür tullantılarının utilizasiyası
- sənaye tullantılarının utilizasiyası
- məişət tullantılarının utilizasiyası
- kimya tullantılarının utilizasiyası
- tikinti – inşaat tullantılarının utilizasiyası

250 Tullantıların təkrarən, bəzən dəfələrlə ardıcıl emal olunması prosesi necə adlanır? (Çəki: 1)

- flotasiya adlanır
- rentilizasiya adlanır
- utilizasiya adlanır
- sorbsiya adlanır
- rektifikasiya adlanır

251 Dünya praktikasında bərk məişət tullantılarını emal etmək üçün aşağıdakı metodlardan istifadə edilir. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- zibillərin fermentləşdirilməsi
- zibillərin basdırılması
- Tullantıları emal etmək üçün poliqonların tikilməsi
- zibillərin zibilyandıran zavodlarda yandırılması
- zibillərin komposta edilməsi

252 Dünya praktikasında bərk məişət tullantılarının emal etmək üçün aşağıdakı üsullardan istifadə edilir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- zibillərin pirolizi
- zibillərin müxtəlif sahələrə atılması
- zibillərin sortlara ayrılması
- zibillərin rentilizasiya edilməsi
- zibillərin utilizasiya edilməsi

253 Bərk məişət və sənaye tullantıları poliqonlarda hansı şərtlər daxilində emal üçün birlikdə yüklənir? (Çəki: 1)

- tullantıların tərkibində plastmaslar olduqda
- tullantıların tərkibində toksiki maddələr az olduqda
- tullantıların tərkibində şüşə maddələr az olduqda
- tullantıların tərkibində sulfidlər çox olduqda
- tullantıların tərkibində taxta qırıntılar olduqda

254 Bərk məişət tullantılarını emal etmək üçün ən səmərəli üsul olaraq hansı üsuldən istifadə olunur? (Çəki: 1)

- qələviləşdirmə üsulundan istifadə olunur
- aerob üsulundan istifadə olunur

- anaerob üsulundan istifadə olunur
- oksidləşmə üsulundan istifadə olunur
- çürütmək üsulundan istifadə olunur

255 Bərk məişət tullantılarının aerob üsulu ilə emalından alınan emal məhsulu necə adlanır? (Çəki: 1)

- nolinur adlanır
- kompost adlanır
- kömür adlanır
- qatran adlanır
- asbest adlanır

256 Bərk məişət tullantıları zərərsizləşdirmək üçün tikilən müəssisəsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- zibilluxarlandırıcı zavod
- zibilyandırma zavodu
- zibiltəmizləyən zavod
- zibiltoplayan zavod
- zibildağıdan zavod

257 Zibilyandırma zavodlarında bərk məişət tullantılarını hansı temperaturda yandırır? (Çəki: 1)

- 700-750°S
- 800-850°S
- 500-570°S
- 450-480°S
- 600-680°S

258 Bərk məişət tullantıları emal edən poliqonların çatışmamazlığından böyük şəhərlərdə yığılıb qalmış tullantılar hara atılır? (Çəki: 1)

- şəhərətəfi düzənliklərə
- şəhərətəfi svalkalara
- şəhərətəfi zibilliklərə
- şəhərətəfi gölməçələrə
- şəhərətəfi yaşıllıqlara

259 Yerli icra hakimiyyətlərinin qərarı əsasında hansı bərk tullantılar xüsusi seçilmiş yerlərdə basdırılır, yaxud zərərsizləşdirilir? (Çəki: 1)

- kommunal tullantıları
- sənaye tullantıları
- məişət tullantıları
- iaşə tullantıları
- inşaat tullantıları

260 Toksik bərk sənaye tullantılarını yandırmaq üçün hansı tip poliqonlardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- sadə poliqonlardan
- xüsusi poliqonlardan
- adi poliqonlardan

- ümumi poliqlonlardan
- bəsit poliqlonlardan

261 Alimlər sənaye tullantılarının miqdarını azaltmaq məqsədilə hansı texnologiyalardan istifadə etməyi məsləhət görürlər? (Çəki: 1)

- dairəvi və tsiklik texnologiyalar
- tullantisız və aztullantılı texnologiyalar
- tullantılı və tullantisız texnologiyalar
- qapalı və yarımqapalı texnologiyalar
- qapalı və açıq texnologiyalar

262 Alimlər tullantisız və aztullantılı texnologiyaları təkmilləşdirərək, ətraf mühiti bərk tullantılardan tamamilə azad etmək üçün hansı poliqlonların tikilməsini təklif edirlər? (Çəki: 1)

- adi poliqlonlar
- ekopoliqlonlar
- svalkalar
- ekozibixanalar
- zibixanalar

263 Bərk tullantıların ekopoliqlonlarda emalı zamanı bütün tullantıların necə faizi ikinci resurslara (xammala) çevrilir? (Çəki: 1)

- 0.7
- 0.8
- 0.5
- 0.45
- 0.6

264 Hələlik hansı sahənin radioaktiv tullantılarını tam zərərsizləşdirmək mümkün olmamışdır (Çəki: 1)

- kombinatların və faydalı qazıntıların
- AES –in və hərbi – sənaye kompleksinin
- səhiyyə və elektronikanın
- zavod və kombinatların
- tikinti materialları və asbestlərin

265 Radioaktiv tərkibli məhsulların bərk tullantılarını zərərsizləşdirmək üçün hansı üsuldən istifadə edirlər (Çəki: 1)

- böyük həcmə salırlar
- bitumlaşdırmaq üçün yandırılar
- presləyirlər
- formasını dəyişirlər
- adi şəkildə anbarlara göndərilər

266 Maye çəkildə olan radioaktiv tullantıları utulləşdirmək üçün hansı metodlardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- qablaşdırma və şüşələşdirmə
- bitumlaşdırma və şüşələşdirmə

- bitumlaşdırma və qablaşdırma
- qablaşdırma və soyudulma
- şüşələşdirmə və rezinləşdirmə

267 Piroliz zibilyandırma zavodlarında bərk məişət tullantıları hansı temperaturda yandırılır? (Çəki: 1)

- 1650°S
- 1700°S
- 1500°S
- 1350°S
- 1600°S

268 Ekoloji problemləri təhlil etmək məqsədilə elektrik və maqnit sahələrinin bütün növlərini mənşəyinə görə aşağıdakı qruplara ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Bioloji obyektlərdən törənən elektrik sahəsi
- Elektrik və maqnit sahələri mövcud deyil
- Günəş və ulduzlardan gələn törəyən elektromaqnit sahəsi
- Yerin sabit elektrostatik və maqnit sahəsi
- Antropogen mənşəli elektromaqnit sahəsi

269 İnsanın fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq törənən elektromaqnit sahələrinin diapazonunun genişləndiyi sahələr aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Müxtəlif rabitələrin yaradılmasında
- Ətraf mühitə elektromaqnit sahəsi stabildir
- Radio əlaqələrin genişləndirilməsində
- Radiolokasiyanın intensiv inkişafında
- Texnoloji proseslərdə geniş istifadə olunmasında

270 Son zamanlar ətraf mühitə elektromaqnit sahəsinin yerin təbii fonu ilə müqayisədə 1000 dəfədən çox artmasına səbəb olan sahələrdən aşağıdakıları göstərmək olar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Mikroelektron qurğularının istehsalının artması
- Elektron cihazlarının sayının azalması
- Müxtəlif məişət cihazlarının istehsalının çoxalması
- Elektrik qurğularının kütəvi istehsalı
- Radioelektron qurğularının istehsalının genişlənməsi

271 Elektromaqnit sahəsinin hansı təsiri sahəsində aparılan tədqiqatlar insan orqanizminin ən həssas sistemlərini analiz etməyə imkan yaratdı? (Çəki: 1)

- Ümumi təsiri
- Bioloji təsiri
- Fiziki təsiri
- Kimyəvi təsiri
- Harmonal təsiri

272 Ətraf mühitin elektromaqnit çirklənməsi orqanizmin aşağıdakı əsas funksiyalarının zəiflənməsinə və zədələnməsinə səbəb olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- İmmunitetin aşağı düşməsi
- Sümüklərin nazılməsi
- Ürək damar sisteminin zəifləməsi
- Həzm sisteminin zədələnməsi
- Psixi pozuntuların artması

273 Zəif səviyyəli elektromaqnit sahəsinin bilavasitə təsirindən orqanizmdə hansı xəstəliklər inkişaf edə bilər? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Miqren, xroniki yorğunluq xəstəliyi
- Orqanizm stabil vəziyyətdə qalır
- Xərçəng xəstəliyi
- Davranışın dəyişməsi, huşun itirilməsi xəstəliyi
- Bronxit, astma, aritmiya xəstəliyi

274 Yaşayış yerlərini kəşib keçən yüksək gərginlikli elektromaqnit sahələrindən insanları qorumaq üçün hansı qoruyucu zonadan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- Beton sütunlardan
- Sanitar-qoruyucu zonadan
- Mühafizə zonasından
- Yaşillıq zonasından
- Taxta çəpərlərdən

275 Elektromaqnit sahəsindən mühafizə olunmaq məqsədilə qoruyucu-sanitar mühafizə zonasının hüdudlarında hansı tikililərin inşasına qadağa qoyulur? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- İdman və oyun meydançalarının
- İstirahət parkları salınır
- Yaşayış binalarının
- Nəqliyyat üçün dayanacaqların
- İstirahət yerlərinin

276 Qəbul olunmuş normaya əsasən insanlar üçün təhlükəsiz maqnit sahəsi selinin sıxlığı neçə Qaus qəbul edilmişdir? (Çəki: 1)

- 85 Qaus
- 50 Qaus
- 30 Qaus
- 45 Qaus
- 70 Qaus

277 Kompüter geniş diapazonda hansı müxtəlif elektromaqnit şüalanması yaradır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Ultrabənövşəyi şüalar
- Optik şüalar
- Elektrostatik sahələr
- Rentgen şüaları
- Yüksək tezlikli və aşağı tezlikli elektromaqnit şüaları

278 Kompüter istifadəçisi ilə ekran arasında məsafə nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)

- 35 sm olmalıdır
- 50 sm olmalıdır
- 40 sm olmalıdır
- 45 sm olmalıdır
- 30 sm olmalıdır

279 Kompüter otaqlarında optimla rütubətlik 21° S tempraturda neçə faiz təşkil edilməlidir? (Çəki: 1)

- 55% təşkil edilməlidir
- 60% təşkil edilməlidir
- 40% təşkil edilməlidir
- 45% təşkil edilməlidir
- 48% təşkil edilməlidir

280 Kompüter otaqlarını işıqlandırmaq üçün hansı lampalardan istifadə olunması məsləhət görülür? (Çəki: 1)

- Triod lampalardan
- Lyuminesess lampalarından
- Kvars lampalardan
- Volfrom lampalardan
- Diod lampalardan

281 1 Vt şüalanma gücü ilə işləyən mobil telefonlar insanda hansı xəstəlik yaradır? (Çəki: 1)

- Pnevmaniya xəstəliyi yaradır
- Monal xəstəlik yaradır
- Ruhi xəstəlik yaradır
- Onkoloji xəstəlik yaradır
- Xroniki ciyər xəstəliyi yaradır

282 Hansı kompüterlərdə maye kristallardan istifadə edilir, baxmayaraq ki, onlar da güclü elektromaqnit sahəsi ətraf mühətdə yaradırlar? (Çəki: 1)

- Rəqəmsal televizorlar
- Notbuk portativ kompüterləri
- Adi kompüterlər
- Fərdi elektron hesablama maşınları
- Videodisplayerlər

283 Qəbul olunmuş normalara uyğun olaraq kompüterlə işləyən hər bir işçi üçün nə qədər sahə və həcm ayrılmalıdır? (Çəki: 1)

- 2 m^2 və 8 m^3 ayrılmalıdır
- 6 m^2 və 20 m^3 ayrılmalıdır
- 4 m^2 və 18 m^3 ayrılmalıdır
- 8 m^2 və 25 m^3 ayrılmalıdır
- 10 m^2 və 30 m^3 ayrılmalıdır

284 Son illərdə antropogen təsirlər nəticəsində elektromaqnit sahəsinin genişlənməsi və güclənməsi ətraf

mühittə hansı hadisənin formalaşmasına səbəb olmuşdur? (Çəki: 1)

- Buluqyaranma hadisəsinin
- Eketrosmaq hadisəsinin
- Tüstü smoqu hadisəsinin
- Adi smoq hadisəsinin
- Fotokimyəvi smoq hadisəsinin

285 Ətraf mühitin elektormaqnit çirklənməsi dünya miqyasında vacib məsələ olduğundan ÜST bu problemi hansı problemlər sırasına daxil etmişdir? (Çəki: 1)

- Lokal problemlər
- Aktual problemlər
- Adi problemlər
- Qlobal problemlər
- Regional problemlər

286 Son illər səhərlərdə böyük tezlikli diapozonlarda elektromaqnit sahələrinin aşağıdakı mənbələrinin sayı artmışdır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Kiçik dalğalı sobalar
- Çuqun sobaları
- Mobil əlaqə sistemləri
- DAM-nın radarları
- Kompüterlər

287 Kompüter ətrafında yaranan elektrostatik sahəni zəiflətmək üçün hansı tədbiri həyata keçirtmək lazımdır? (Çəki: 1)

- Şüalandırmaq lazımdır
- Yerlə birləşdirmək lazımdır
- Yerlə birləşdirmək lazım deyil
- İzolə etmək lazımdır
- Az işlətmək lazımdır

288 Elektromaqnit şüaları kompüter istifadəçisindən hansı məsafədə olan işçilərə də təsir göstərir? (Çəki: 1)

- 10 metr məsafədə
- 5 metr məsafədə
- 7 metr məsafədə
- 8 metr məsafədə
- 3 metr məsafədə

289 Kompüter işləyən zaman otaqda havanın hansı tərkibi dəyişir? (Çəki: 1)

- Havanın hidrogen tərkibi pisləşir
- Havanın aeroion tərkibi pisləşir
- Havanın rütubəti pisləşir
- Havanın oksigeni pisləşir
- Havanın azot tərkibi pisləşir

290 Kompüterdə işləyən işçinin işin başlanğıcından 2 saat sonra əmələ gələn baş ağrısının səbəbi nədir? (Çəki: 1)

- Otaqda istiliyin artmasıdır
- Otaq havasında ağır aeroionların çoxalmasıdır
- Otaqda oksigenin miqdarının azalmasıdır
- Otaqda karbonun miqdarının çoxalmasıdır
- Otaqda rütubətin azalmasıdır

291 Kompüter istifadəçilərinin görmə qabiliyyəti neçə faiz azala bilər? (Çəki: 1)

- 35-50%
- 60-85%
- 40-65%
- 45-70%
- 60-70%

292 Kompüter istifadəçilərinin sağlamlıqlarında bir sıra şikayətlərinin olmasının səbəbi nədir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Saçın tökülməsi və dərinin quruması
- Əhval-ruhiyyənin yüksəlməsi
- Gözlərin sancması, baş ağrıları
- Yuxunun və yaddaşın pozulması
- Yorğunluq və əsəbilik

293 Ümumiləşdirilmiş məlumatlara əsasən kompüter işlədicilərin monitor arxasında 2 saatdan 4 saata qədər işlədikləri zaman onların səhhətində hansı dəyişikliklər yaranır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Nəfəs yollarının xəstəlikləri 1,9 dəfə çox olur
- Orqanizmdə elə bir dəyişiklik hiss olunmur
- Sinir istemində pozuntular 4,6 dəfə çox olur
- Ürək –damar xəstəlikləri 2 dəfə çox olur
- Ayaq-hərəkət aparatında xəstəlik 3,1 dəfə çox olur

294 FEHM və işin təşkilinə gigiyena tələbatına əsasən yaşlılar üçün kompüterdə iş müddəti 8 saatlıq iş günündə neçə saat qəbul olunmuşdur? (Çəki: 1)

- 10 saat qəbul olunmuşdur
- 4 saat qəbul olunmuşdur
- 5 saat qəbul olunmuşdur
- 8 saat qəbul olunmuşdur
- 6 saat qəbul olunmuşdur

295 Video oyunlar və digər elektrik cihazlarından müntəzəm istifadə edən uşaqlarda hansı xəstəliyə tutulma riski yüksək olur? (Çəki: 1)

- Onkoloji xəstəlik
- Leykos xəstəliyi
- Monal xəstəlik
- Leykomiya xəstəliyi

Endokrin xəstəliyi

296 Güclü elektromaqnit şüalanmalarından sayılan cib telefonları nə cür rabitə sayılır? (Çəki: 1)

- İntensiv rabitə sayılı
 Mobil rabitə sayılır
 İmpuls rabitə sayılır
 Şünursuz rabitə sayılır
 Radar rabitə sayılır

297 FEHM və işin təşkilinə gigiyena tələbatına əsasən yuxarı sinif şagirdləri üçün dərs müddətində nə müddətdə kompüterdən istifadə edə bilirlər? (Çəki: 1)

- II dərsdə 20 dəqiqə III dərsdə 30 dəqiqə
 I dərsdə 30 dəqiqə II dərsdə 15 dəqiqə
 İstifadə etməyə icazə verilmir
 İstənilən qədər istifadə edə bilər
 I dərsdə 25 dəqiqə II dərsdə 20 dəqiqə

298 Yüksək enerjiyə malik olan şüaların təsiri nəticəsində bir atomdan elektronu çıxarıb digər atoma birləşdirərkən mənfi və müsbət ionlar cütünün yaranmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Yüklənmə hadisəsi deyilir
 İonlaşma hadisəsi deyilir
 Elektron vermə hadisəsi deyilir
 Şüalanma hadisəsi deyilir
 Elektronalma hadisəsi deyilir

299 Dağ süxurlarında olan radioaktiv və kosmosdan yer üzünə düşən şüalanmaları hansı mənbələr yaradır? (Çəki: 1)

- Yer maqnitizmi
 Təbiətdə olan ionlaşdırıcı mənbələr
 Süni mənbələr
 Elektromaqnit mənbələri
 Elektrik ölçü cihazları

300 İonlaşdırıcı şüalar buraxan elementlərin izotoplarına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Radioaktiv tullantılar deyilir
 Radioaktiv izotoplar deyilir
 Radioaktiv nuklidlər deyilir
 İonlaşmış kristallar deyilir
 İonlaşmış duzlar deyilir

301 Təbiətdə xarici təsir olmadan elementlərin öz-özünə şüa buraxması hadisəsi necə adlanır (Çəki: 1)

- Smoq hadisəsi deyilir
 Radioaktivlik deyilir
 Fotoeffekt deyilir
 Şüaburaxma deyilir

Lyumine sensiya deyilir

302 Radiasiya təhlükəsizliyi, radioaktiv maddələrvə digər ionlaşdırıcı şüa mənbələrinə aid əsas sanitariya qaydaları və normalarına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Rentgenə nəzarət deyilir
 Radioaktivliyə nəzarət deyilir
 Şüalanmaya nəzarət deyilir
 Udulan şüaya nəzarət deyilir
 Elektronlar selinə nəzarət deyilir

303 İndiki və gələcək nəsillərin sağlamlığının ionlaşdırıcı şüalanmaların zərərli təsirindən qorunmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Əhalinin nüvə təhlükəsi
 Əhalinin radiasiya təhlükəsi
 Əhalinin sağamlıq təhlükəsi
 Əhalinin ərzaq təhlükəsi
 Əhalinin virus təhlükəsi

304 İnsan fəaliyyəti nəticəsində təbii radiasiya fonunun dəyişməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- Stabil radiasiya fonu
 Texnogen dəyişdirilmiş radiasiya fonu
 Adi radiasiya fonu
 Təbii radiasiya fonu
 Sərbəst radiasiya fonu

305 Texniki qurğuların nasazlığı, işçilərin səhvi nəticəsində ionlaşdırıcı şüa mənbələri üzərində idarəetmənin itirilməsi və bunun nəticəsi olaraq insanların normadan artıq şüalanmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Qeyri-adi qəza
 Radiasiya qəzası
 Texniki qəza
 Təbii qəza
 Antropogen qəza

306 Radiasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasının əsas prinsipləri hansılardır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- İqtisadi və sosial amillərin nəzərə alınması
 Texnoloji prinsiplər
 Normalaşdırma prinsipi
 Əsaslandırma prinsipi
 Optimallaşdırma prinsipi

307 Radiasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi hansı sənədlərin qəbul edilməsi ilə həyata keçirilir? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Tikinti-norma qaydalarının
 Heç bir sənəd qəbul edilmir

- Sanitariya-gigiyeniya normalarının
- Radiasiya təhlükəsizliyi qaydalarının
- Sərəncam və təlimatların

308 Respublika hüdudlarında şüalanmanın əsas gigiyena normativlərinə əsasən əhali üçün orta illik yol verilən şüalanma doza nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)

- 0,03 Zv və ya 7 Ber
- 0,001 Zv və ya 5 Ber
- 0,005 Zv və ya 3Ber
- 0,01 Zv və ya 8 Ber
- 0,03 Zv və ya 10 Ber

309 Ətraf mühitin radioaktiv çirklənmədən mühfizəsi sahəsindəki fəaliyyət ölkəmizdə qəbul olunmuş hansı qanunlar və əsasnamələr əsasında həyata keçirilir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- “Ətraf mühitin monitorinqinin keçirilməsi haqqında”
- “Ətraf mühitin sağlamlaşdırılması haqqında”
- “Ekoloji təhlükəsizlik haqqında”
- “Əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında”
- “Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında”

310 İonlaşdırıcı şüalanmanın neçə növü vardır? (Çəki: 1)

- Rentgen, β və γ -şüalar
- α , β və γ -şüalar
- Neytron, elektron və γ - şüalar
- γ -, rentgen və neytronlar
- Proton, α və pozitronlar

311 γ -nın təbiəti necədir? (Çəki: 1)

- Kvantlar selidir
- Elektromaqnit dalğalarıdır
- Elektronlar selidir
- Yüklü hissəciklər selidir
- Protonlar selidir

312 β hissəciklər orqanizmə daxil olduqda hüceyrədə nə cür iz qoyurlar? (Çəki: 1)

- Stabil vəziyyətdə qalırlar
- İonlaşdırıcı iz qoyurlar
- Heç bir iz qoymurlar
- Tədricən hərəkət edirlər
- Hec bir hərəkət etmirlər

313 Radioaktiv şüa mənbələrindən başqa digər şüalar mənbələri hansılardır? (Çəki: 1)

- Neytron, α və betta şüalar
- Neytronlar, rentgen və kosmik şüalar
- Elektronlar, protonlar və nuklidlərdir

- Rentgen, lazer və elektron şüalar
 Səs, optik və akustik şüalar

314 Hansı hissəciklər ionlaşma yaratmırlar lakin onlar atomları stabil vəziyyətdən çıxarıb güclü radioaktivlik yaradırlar (Çəki: 1)

- Elektronlar
 Neytronlar
 Protonlar
 Betta hissəciklər
 Alfa hissəciklər

315 1kq maddənin bir saniyədə udduğu enerjiyə nə deyilir? (Çəki: 1)

- Ber deyilir
 Zivert (Zv) deyilir
 Bekkerel deyilir
 Kuri deyilir
 Rentgen deyilir

316 Respublika hududlarında şüalanmanın əsas gigiyena normativlərinə əsasən əhali üçün bütün həyatı dövründə (70 il) yol verilən şüalanma dozası nə qədər qəbul olunur? (Çəki: 1)

- 0,06 Zv
 0,07 Zv
 0,5 Zv
 0,03 Zv
 0,05 Zv

317 Respublika hududlarında şüalanmanın əsas gigiyena normativlərinə əsasən radiasiya qurğularında işləyənlər üçün yol verilən orta illik doza nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)

- 0,06 Zv
 0,02 Zv
 0,01 Zv
 0,03 Zv
 0,05 Zv

318 Respublika hududlarında şüalanmanın əsas gigiyeniya normativlərinə əsasən radiasiya qurğularında işləyən həyatının müəyyən fəaliyyəti dövründə (50 il) yol verilən doza nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)

- 1 Zv
 2 Zv
 3 Zv
 4 Zv
 5 Zv

319 İonlaşdırıcı şüalara aid olan hansı işlər dövlət inhisarında olmaqla müvafiq icra hakimiyyət orqanlarının müəyyən etdiyi qaydada həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Radioaktiv maddələrin məhv edilməsi və basdırılması

- Radioaktiv maddələr üzərində nəzarət yoxdur
- Radioaktiv maddələrin hasilatı və emalı
- Radioaktiv maddələrin daşınması, saxlanması
- Radioaktiv mənbələrdən istifadə

320 Təbii mühitin radiasiya şəraitinə hansı göstəricilər üzrə nəzarət edilir? (Çəki: 1)

- Öz-özünə radiasiya fonu və ümumi proton radioaktivliyi
- Təbii radiasiya fonu və ümumi β -radioaktivliyi
- Texnogen radiasiya fonu və ümumi α radioaktivliyi
- Məcburi radiasiya fonu və γ şüalanması
- İxtiyari radiasiya fonu və rentgen şüalanması

321 Respublikamızda ətraf mühitin radiasiya fonu üzrə gündəlik müşahidələr bütün bölgələri əhatə edən neçə müşahidə məntəqələrində aparılır? (Çəki: 1)

- 39 müşahidə məntəqəsində
- 41 müşahidə məntəqəsində
- 40 müşahidə məntəqəsində
- 35 müşahidə məntəqəsində
- 37 müşahidə məntəqəsində

322 Günəş şüalarının fəallığından asılı olaraq gündəlik radiasiya fonu respublika ərazisində necə dəyişir? (Çəki: 1)

- Hər an dəyişir
- Mövsümlər üzrə dəyişir
- Mövsümlər üzrə dəyişmir
- Ümumiyyətlə sabit qalır
- Radiasiya fonu sabitdir

323 Respublika ərazisində atmosfer aerosollarının ümumi β -radioaktivliyi üzrə müşahidələr ölkənin neçə məntəqəsində aparılır? (Çəki: 1)

- 8 məntəqəsində
- 11 məntəqəsində
- 5 məntəqəsində
- 3 məntəqəsində
- 7 məntəqəsində

324 Kosmik şüalanmanın və təbii radionuklidlərin torpaqda, qida maddələrində, habelə insan orqanizmində təbii yaratdığı şüalanma dozasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Spontan radiasiya fonu deyilir
- Təbii radiasiya fonu deyilir
- Məcburi radiasiya fonu deyilir
- Ümumi radiasiya fonu deyilir
- İxtiyari radiasiya fonu deyilir

325 İonlaşdırıcı şüalanma mənbəyi ətrafında mənbənin normal istismarı şəraitində əhalinin normal şüalanma normasından yüksək dozalı ərazisi necə adlanır? (Çəki: 1)

- Təhlükəli zona adlanır
- Sanital-mühafizə zonası adlanır
- Müşahidə zonası adlanır
- Poliqou adlanır
- İşçi zona adlanır

326 Tezliyi 20 hs ilə 20000 hs arasında olan və ixtiyari elastik mühitdə yayılan mexaniki dalğalara nə deyilir? (Çəki: 1)

- Qeyri-elastik dalğalar deyilir
- Səs dalğaları deyilir
- Elastik dalğalar deyilir
- Elektrik dalğalar deyilir
- Akustik dalğalar deyilir

327 Tezliyi 20 hs-dən aşağı olan səs dalğasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Titrəyiş səsi deyilir
- İnfraşəs deyilir
- Hipersəs deyilir
- İltrasəs deyilir
- Zərbəlisəs deyilir

328 Tezliyi 20000hs-dən yuxarı olan səs necə adlanır? (Çəki: 1)

- Termonik səs adlanır
- Ultrasəs adlanır
- İnfraşəs adlanır
- Hipersəs adlanır
- Titrəyiş səsi adlanır

329 Tezliyi 109-1013 hs olan səsə necə deyilir?

- Harmonik səs deyilir
- Hipersəslər deyilir
- Akustik səsələr deyilir
- Ultrasəs deyilir
- İnfraşəs deyilir

330 Səsin əsas xarakteristikasını hansı parametrlər müəyyən edir? (Çəki: 1)

- Səsin amplitudası müəyyən edir
- Səsin spektri müəyyən edir
- Səsin tezliyi müəyyən edir
- Səsin gücü müəyyən edir
- Səsin intensivliyi müəyyən edir

331 Səsin spektrinə hansı kəmiyyətlər daxildir? (Çəki: 1)

- Səsin tezliyi və gücü daxildir
- Səsin ucalığı və tembiri daxildir

- Səsin ucalığı və gurluğu daxildir
- Səsin gurluğu və intensivliyi daxildir
- Səsin harmonikliyi və tembiri daxildir

332 Səsin sürəti mühitin hansı fiziki parametridən asılıdır? (Çəki: 1)

- Mühitin nüfuzetmə qabiliyyətindən asılıdır
- Mühitin sıxlığından asılıdır
- Mühitin tənziliyindən asılıdır
- Mühitin şəffavlığından asılıdır
- Mühitin nüfuzetmə qabiliyyətindən asılıdır

333 Havada 0° S temperaturda səsin yayılma sürəti nə qədərdir? (Çəki: 1)

- 400 m/san
- 330 m/san
- 350 m/san
- 300 m/san
- 370 m/san

334 Müasir ekologiyannın qlobal problemlərindən biri də ətraf mühitin nə cür çirklənməsidir? (Çəki: 1)

- Harmonik çirklənməsidir
- Səs (akustik) çirklənməsidir
- Maqnit çirklənməsidir
- Tullantılarla çirklənməsidir
- Texnogen çirklənməsidir

335 Səsin titrəyişinin intensivliyi loqarifmik şkala üzrə hansı vahidlə ölçülür? (Çəki: 1)

- Kilometrlərlə ölçülür
- Destibellərlə (dB) ölçülür
- hs-lərlə ölçülür
- Santimetrərlə ölçülür
- Vatlarla ölçülür

336 Bütün şəhərlərə xas olan səs çirklənməsi insanların ömrünün neçə il qısalmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- 8-10 il
- 10-12 il
- 5-8 il
- 7-10 il
- 9-11 il

337 İnsan qulağı hansı səsləri qəbul edə bilmir? (Çəki: 1)

- İfrat güclü və zəif səsləri
- İnfraşəsləri və ultrasəsləri
- Adi səsləri və gurultulu səsləri
- Orta səsləri və güclü səsləri
- Zəif səsləri və gur səsləri

338 Səsin intensivliyi onu xarakterizə edən hansı parametrlərdən asılıdır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Səsin periodundan asılıdır
- Mühitin xassələrindən asılıdır
- Səsin gurluğundan asılıdır
- Səsin amplitudasından asılıdır
- Dalğanın formasından asılıdır

339 İnsanın həyatı boyu məruz qaldığı zərərli səslərin mənbələri hansılardır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Nəqliyyat vasitələrinin çoxalması
- Yeni səs tutucuların tətbiqi
- Yeni intensiv texnologiyaların tətbiqi
- Avadanlıqların gücü və sürəti
- Məişət avadanlıqlarının hər yerdə tətbiqi

340 Səs ümumi bioloji qıcıqlandırıcı olub, insan orqanizminin hansı orqanlarına təsir edərək müxtəlif fizioloji dəyişikliklər yaradır. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Beyin qabığının qıcıqlanmasına səbəb olur
- Orqanizmdə xoş əhval-ruhiyyə yaradır
- Qan təzyiqi qalxır
- Ürək döyüntüləri qısalır
- Qan damarlarının daralması baş verir

341 Zehni əməklə məşğul olan adamlarda məişət səslərinin təsirindən hansı problemlər yaranır? (Çəki: 1)

- Qulaqlarda karlıq yaranır
- Qan təzyiqi yüksəlir
- Ürək döyüntüləri artır
- Ankoloji xəstəliklər yaradır
- Stres vəziyyəti yaradır

342 Ətraf mühitin səs-küydən çirkənməsini aşağı salmaq məqsədi ilə aşağıdakılardan istifadə edilir. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Səs məbəyi şüalanmasının istiqamətinin dəyişdirilməsi
- Səs mənbələrinin səsinin yüksəldilməsi
- Coxsəsli mənbələrin az səsli texnologiyalarla əvəz olunması
- Yaşayış tikintilərində arxitektör-planlaşdırma işləri
- Yeni akustik texnologiyaların tətbiqi

343 Bərk cisimlərdə yayılan 18 hs tezliyə qədər dağılanma amplitudası nə şəkildə hiss olunur? (Çəki: 1)

- Səsin gurlaşması və genişlənməsi şəklində
- Zərbə və silkələnmə şəklində
- Titrəmə və silkələnmə şəklində
- Səsin yayılması və genişlənməsi şəklində
- Səsin udulması və yox edilməsi şəklində

344 Bərk cisimlərdə yayılan 18 hs tezlikdən yuxarı tezliklərdəki dalğalanma amplitudası bir yerdə hansı formada hiss edilir? (Çəki: 1)

- Dalğa şəklində
- Titrəyiş şəklində
- Zərbə şəklində
- Silkəlmə şəklində
- Rəqs şəklində

345 Titrəyiş nəticəsində orqanizmlərdə nə kimi fizioloji dəyişikliklər baş verir? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Sinirlərin zədələnməsi
- fizioloji dəyişikliklər baş vermir
- Ürək-damar sisteminin xəstəlikləri
- Maddələr mübadiləsinin pozulması
- Oynaq sistemin zədələnməsi

346 Hansı tezlikli dalğalanma həyat üçün mühüm olan orqanların (beyin,qara ciyər, mədə) dalğalanmasına uyğun olduğu üçün bele titrəyiş daha təhlükəlidir? (Çəki: 1)

- 3-7 hs tezlikli
- 4-9 hs tezlikli
- 2-6 hs tezlikli
- 3-8 hs tezlikli
- 5-9 hs telikli

347 Hansı tezlikli titrəyiş daxili orqanları rezonansa gətirərək dəniz xəstəliyi yaradır? (Çəki: 1)

- 0-3 hs tezlikli titrəyiş
- 0-4 hs tezlikli titrəyiş
- 2-3 hs tezlikli titrəyiş
- 1-5 hs tezlikli titrəyiş
- 2-7 hs tezlikli titrəyiş

348 0÷4 hs tezlikli titrəyiş daxili orqanları rezonansa gətirərək hansı xəstəliyin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- peşə xəstəliyinin
- dəniz xəstəliyi'nin
- mədə xəstəliyinin
- qan xəstəliyinin
- ürək-damar xəstəliyinin

349 Titrəyişi zəiflətmək üçün hansı tədbirləri həyata keçirtmək lazımdır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Fərdi mühafizə vasitələrindən istifadə etmək
- Titrəyiş mənbələrini genişləndirmək
- Titrəyiş mənbəyini ləğv etmək
- Titrəyişi dinamik söndürmək
- Təşkilati-texniki tədbirlər həyata keçirtmək

350 Titrəyiş yol verilən normadan yuxarı olduqda hansı vasitələrdən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- Titrəyişi məhv edənlərdən
- Titrəyiş tədris edicilərindən
- Titrəyiş udanlardan
- Titrəyişi uzaqlaşdırıcılardan
- Titrəyişi genişləndirənlərdən

351 Titrəyişi azaltmaq məqsədi ilə titrəyiş yaradan mexanizmlər ilə insan arasında nə yerləşdirilir? (Çəki: 1)

- Titrəyiş izolyatorları
- Titrəyiş təcridediciləri
- Qoruyucu ekranlar
- Titrəyiş udanlar
- Titrəyiş yayanlar

352 Titrəyişi azaltmaq məqsədilə istifadə olunan titrəyiş təcridedicilər hansı materiallardan hazırlanır? (Çəki: 1)

- Kauçuk və rezindən
- Rezindən və yaydan
- Ebonik və kauçukdan
- Şüşə və asbestdən
- Qətran və kauçukdan

353 Titrəyişi azaltmaq məqsədi ilə hansı fərdi mühafizə vasitələrindən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- Rezin əlcək, rezin ayaqqabı və polimer əlcəklərdən
- Yaylı dəstəklər, xüsusi əlcək və ayaqqabılardan
- Rezin əlcək, ebonik əlcək və xüsusi əlcəklərdən
- Ebonit dəstək, plastik ayaqqabı və rezin əlcəklərdən
- Kauçuk dəstək, kauçuk əlcək və ayaqqabılardan

354 Hansı tezliklərdə insanın daxili orqanlarının və mərkəzi əsəb sisteminin funksiyası pozulur? (Çəki: 1)

- 5-55 hs
- 4-100 hs
- 2-90 hs
- 5-85 hs
- 7-80 hs

355 Eşitmə aparatında ağrı həddi səs intensivliyinin hansı intervalında yaranır? (Çəki: 1)

- 118-128 dB
- 120-130 dB
- 100-110 dB
- 105-115 dB
- 115-125 dB

356 Nüvə, kimyəvi və bakterioloji silahlar hansı qırğın silahlara aid edilir? (Çəki: 1)

- Kompleks qırğın silahlara

- Kütəvi qırğın silahlarına
- Xüsusi qırğın silahlarına
- Ümumi qırğın silahlarına
- Fərdi qırğın silahlarına

357 Nüvə silahları ətraf mühətdə nə kimi təsirlər yaradır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Elektromaqnit impuls təsirləri artır
- Ətraf mühitin vəziyyətində dəyişiklik yaranmır
- Ətraf mühitə zərbə dalğası yayılır
- Işıq şüalanması yayılır
- Radioaktiv şüalanma güclənir

358 İnsan və digər orqanizmləri, biotani hərbi zərərleyici maddələrinin köməyi ilə zəhərləyən silahlar necə adlanır? (Çəki: 1)

- Fərdi silahlar
- Kimyəvi silahlar
- Bakteriooloji silahlar
- Nüvəsilahları
- Qırcı silahlar

359 Hansı kütəvi qırğın silahında zəhərləyici maddələr hərəkət etmə qabiliyyətinə malik olub, orqanizmin həyatı üçün yüksək toksiki təhlükə yaradır (Çəki: 1)

- Fərdi silahlar
- Kimyəvi silahlar
- Nüvə silahları
- Qırcı silahlar
- Bakteriooloji silahlar

360 Kimyəvi silahlarla ətraf mühiti və biosferi zəhərləmək üçün hansı vasitələrdən istifadə edirlər? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Raketlərdən
- Avtomobil nəqliyyatından
- Təyyarələrdən
- Mina və mərmilərdən
- Bomba

361 Kimyəvi silahlarda əsasən hansı zəhərləyici maddələrdən istifadə edilmişdir? (Çəki: 1)

- Sianit və civədən
- İptitdən və defoliantdan
- Kükürd və sianitdən
- Civə və talliumdan
- Selen və indiumdan

362 Kimyəvi silahlarda istifadə olunan hazırda prinsipcə bir-birindən fərqlənən zəhərli maddələr insan orqanizminə nə kimi təsir göstərirlər? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Ümumi zəhərləyici təsir göstərir
- Cüzi zəhərləyici təsir göstərir
- Sınır-paralitik təsir göstərir
- Psixogen təsir göstərir
- Boğucu təsir göstərir

363 Hansı silahlarda xəstəlik yayan canlı orqanizmlərdən, yaxud xəstəliyə yoluxmuş toz və ya maye ilə doldurulmuş döyüş sursatlarından istifadə olunur? (Çəki: 1)

- Kütləvi qırğın silahlarda
- Bakterioloji silahlarda
- Nüvə silahlarda
- Kimyəvi silahlarda
- Qırıcı silahlarda

364 Müharibələr təsərrüfat sahələrinin azalmasına və insanların məskunlaşdığı mühitə zərər yetirməklə yanaşı ətraf mühitdə nə kimi ekoloji ziyanlar yetirir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Kimyəvi maddələrin qalıqları qalmış
- Ətraf mühitə böyük dəyişiklik olmamış
- Sahələr minalanmış
- Texnika karroziyaya uğramış
- Yüksək toksiki maddələr qalmış

365 Əgər iri miqyaslı müharibələr baş verərsə planetinhansı hissəsində atmosferin daha güclü çirklənməsi baş verəcəkdir? (Çəki: 1)

- Cənub yarımkürəsində
- Şimal yarımkürəsində
- Cənub yarımkürəsində
- Qütblərdə
- Suptropik zonalarda

366 Hansı silahlar böyük qüvvəyə və müxtəlif dağıdıcı təsirlərə malikdir? (Çəki: 1)

- Bakterioloji silahlar
- Nüvə silahları
- Kimyəvi silahlar
- Bioloji silahlar
- Qırıcı silahlar

367 Kimyəvi silahlarla zəhərləyici maddələr hansı aqrekat halında olur? (Çəki: 1)

- Buxar, tüstü, qətran
- Bərk, maye, qaz
- Buxar, qaz, aerosol
- Aerosol, buz, kristal
- Kristal, maye, buxar

368 İnsanları kütləvi qırmaq üçün istifadə edilən bakterial vasitələr və zəhərlər necə adlanır? (Çəki: 1)

- Fərdi silah adlanır
- Bakterial silah adlanır
- Nüvə silahı adlanır
- Kütləvi qırğın silahı adlanır
- Kimyəvi silah adlanır

369 Müharibə dövründə adətən döyüş sursatlarının neçə faizi partlamamış qalır və bunun nəticəsində müharibədən sonra da insan itkisi davam edir? (Çəki: 1)

- 17%-i
- 10%-i
- 15%-i
- 5%-i
- 8%-i

370 Bombaların partlaması zamanı yaranan çuxurlar (çalalar) sonradan ekoloji problemlər yaradan hansı proseslərin yaranmasına səbəb olur? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Ərazinin biogeokimyəvi balansının dəyişməsinə
- Təsərrüfat fəaliyyətinin genişlənməsinə
- Eroziya prosesinin yaranmasına
- Bataqlıqların əmələ gəlməsinə
- Yoluxucu xəstəliklərin yaranmasına

371 Lokal müharibələr zamanı ətraf mühitdə mühafizə olunan təbii ərazilər hərbi əməliyyatların bir hissəsinə çevrilir və bu nə kimi ekoloji problemlərin yaranmasına səbəb olur? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Planetin mədəni müxtəlifliyi azalır
- O qədər də böyük dəyişiklik olmur
- Mədəni-tarixi abidələr məhv edilir
- Mədəni-tarixi abidələr zədələnir
- Planetin bioloji müxtəlifliyi azalır

372 Hal-hazırda dünyada ən güclü kütləvi qırğın silahı hansı silah sayılır? (Çəki: 1)

- Kütləvi qırğın silahı
- Nüvə silahı
- Kimyəvi silah
- Bakterioloji silah
- Fiziki silahlar

373 Nüvə partlayışı ətraf mühitə nə kimi dəyişikliklər yaradır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Yanğınlar və radioaktiv zəhərlənmələr baş verir
- Ətraf mühit dəyişməz qalır
- İnzibati mərkəzlər dağılır
- Sənaye və hərbi obyektlər dağılır
- Canlı qüvvə məhv olur

374 Hazırda rəsmi olaraq hansı dövlətlərin silahlı qüvvələri nüvə silahlarına malikdir? (Çəki: 1)

- Türkiyə, İrak, İran, Gürcüstan, Polşa
- ABŞ, Rusiya, Fransa, Çin, İngiltərə
- Azərbaycan, Türkiyə, İran, Macarıstan
- Ukrayna, İran, ABŞ, Çin, Hindistan
- Polşa, Litva, Latviya, Estoniya, Rusiya

375 Nüvə reaksiyaları nəticəsində qapalı həcmdə böyük miqdarda ayrılan nüvədaxili enerjidən baş verən partlayış təsirli silaha nə deyilir? (Çəki: 1)

- Kütləvi silah deyilir
- Nüvə silahı deyilir
- Kiyəvi silah deyilir
- Atom silahı deyilir
- Bakterioloji silah deyilir

376 Tədqiqatlar göstərir ki, əgər iri miqyaslı müharibələr başlayarsa ən ağır vəziyyət planetin hansı hissəsində yaranacaq? (Çəki: 1)

- Cənub yarımkürəsində yaranacaq
- Şimal yarımkürəsində yaranacaq
- Antaktidada yaranacaq
- Ekvatorda yaranacaq
- Subtropik zonada yaranacaq

377 Texnogen qurğuların qəzası zamanı nə baş verir və canlı orqanizmlərin kütləvi qırğını, iqtisadi ziyanlar yaranır? (Çəki: 1)

- Antropogen qəzalar yaranır
- Texnologu qəzalar yaranır
- İstehsalat qəzaları yaranır
- Fəlakətlər yaranır
- Təbii qəzalar yaranır

378 Qəzalar və fəlakətlər qəflətən baş verdiyindən nə cür xarakter daşıyır? (Çəki: 1)

- Kütləvi xarakter daşıyır
- Lokal xarakter daşıyır
- Regional xarakter daşıyır
- Nöqtəvi xarakter daşıyır
- Ümumi xarakter daşıyır

379 Yüksək texnoloji standartlara malik olan ölkələrdə belə texnogen ekoloji qəzalar baş verə bilərmi? (Çəki: 1)

- Mümkün deyil
- Baş verə bilər
- Müstəsna halda
- Bəzən ola bilər
- Baş verməsi ehtimal olunmur

380 Yüksək texnogen standartlara malik olan ölkələrdə hansı səbəblərdən texnogen ekoloji qəzalar baş verə

bilər. Hası cavab düzgü deyil? (Çəki: 1)

- İstehlatda baş verən sınımlar
- Ekoloji qəzalar baş verə bilməz
- İnsanların səhvlərindən
- Təlükəsizlik texnikasına riayət edilməməsi
- Təbii fəlakətlərin təsirindən

381 Ekoloji nəticə baxımdan ən böyük və ağır qəzalar hansı obyektlərdə baş verir? (Çəki: 1)

- Kommunal sahələrdə
- Kimya obyektlərində
- Məişət obyektlərində
- Karxanalarda
- Kiçik müəssisələrdə

382 Kimya obyektlərində baş verən qəzalarda nə kimi ekoloji problemlər yaranır? Hnası cavabdüzgün deyil? (Çəki: 1)

- İnsan və heyvanlarda kütləvi zəhərlənmələr baş verir
- Ətraf mühitə kiçik dəyişikliklər olur
- Atmosferin yerüstü təbəqəsi zəhərli maddələrlə yoluxur
- Su mənbələri zəhərli maddələrlə yoluxur
- Torpaq zəhərlənir

383 Su ekosistemləri və bütövlükdə biosfer üçün hansı məhsulların dənizə və okeana axıdılması böyük təhlükə hesab olunur? (Çəki: 1)

- Kommunal çirkab sularının
- Neft və neft məhsullarının
- Kimyəvi maddələrin
- Çirkab suların
- Məişət sularının

384 Nüvə partlayışları zamanı ətraf mühitdə nə kimi hadisələr baş verə bilər? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Radiasiya tozunun ətraf mühitə yayılması
- Elə bir dəyişiklik hiss olunmaz
- İqlimin qlobal pozulması
- Güclü tüstü cərəyanlarının yaranması
- Atmosferin toz, his, qum, torpaqla çirklənməsi

385 Nüvə partlayışları nəticəsində his, qum hissəcikləri atmosferdə hansı təbəqənin nazilməsinə səbəb olacaqdır? (Çəki: 1)

- Nuzosfer təbəqəsinin
- Ozon təbəqəsinin
- Troposfer təbəqəsinin
- Strotosfer təbəqəsinin
- Buludların

386 Atmosferdə olan hansı çirkləndirici, günəş şüalarını udmaq qabiliyyətinə malikdir? (Çəki: 1)

- Dispers hissəcikər
- his hissəcikləri
- Qum hissəcikləri
- Qurum
- Aerozollar

387 Nüvə partlayışları zamanı günəş şüalarının yerə çatmasına his hissəcikləri mane olduqlarına görə yerdə nə baş verə bilər? (Çəki: 1)

- Uçqunlar baş verə bilər
- Qısa müddətli güclü soyuqlaşma
- Böyük və güclü fırtınalar
- Güclü zəlzələlər
- Böyük dağıntılar

388 Nüvə partlayışlarından sonra insanların səhhətində nə kimi problemlər yaranacaqdır? (Çəki: 1)

- İmmunitet azalacaq
- Xərçəng və digər qorxulu xəstəliklər yayılacaq
- Səhhətlərində dəyişiklik olmayacaq
- əsəb sistemi pozulacaq
- Stres hallar keçirəcəklər

389 Nüvə partlayışlarından sonra atmosferdə yaranan müxtəlif çirkləndirici maddələrdən ibarət tüstü qatları günəş işığının neçə faizinin yer səthinə çatmasını azaldacaq? (Çəki: 1)

- 85%-ni
- 90%-ni
- 50%-ni
- 45%-ni
- 70%-ni

390 Antropogen qəzaların ekosistemlərə təsirləri arasında hansı obyektlər xüsusi təhlükəli sayılır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Radioaktiv və zərərli maddələrin daşınması zamanı baş verən qəzalar
- Kiçik bir müəssisədə baş verən yanğın
- AES-də və kimyəvi müəssisələrdəki qəzalar
- Geniş ərazilərdə müşə yanğınları
- Neft borularında və tankerlərdə baş verən qəzalar

391 Qəzalar və fəlakətlər lokal xarakter daşınmasına baxmayaraq onların ekoloji nəticələri necə olur? (Çəki: 1)

- Rayona yayılır
- Geniş məsafələrə yayılır
- Lokal xarakter daşıyır
- Kiçik ərazilərə yayılır
- Demək olar ki, yayılmır

392 Texnogen təsirlərdən hansı obyektlərdə baş verən qəzalar daha təhlükəli və fəlakətli ekoloji qəzalar sayılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Neft və qaz borularında, nəqliyyat sistemində
- Kiçik gücə malik olan İES-də
- Radiasya obyektlərində
- Kimya müəssisələrində
- Su anbarlarında və bəndlərdə

393 Ən böyük texnogen xarakterli faciələrlə nəticələnmiş qəza 1986-cı ildə hansı şəhərdə baş vermişdir? (Çəki: 1)

- Kazanda
- Çernobılda
- Kiyevdə
- Xarkovda
- Odessada

394 Nüvə zərbəsindən sonra atmosfərə kullı miqdarda hansı maddələr düşərək ətraf mühitin çirklənməsinə səbəb olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Ağır metallar və toksiki maddələr
- Heç bir maddə atılmır
- Karbon oksidləri
- Müxtəlif karbohidrogenlər
- Azot və kükürd oksidləri

395 Nüvə partlayışları zamanı geniş ərazilərdə öldürücü dozada hansı şüalanma baş verəcək? (Çəki: 1)

- Neytronlar seli
- β - şüalanma
- radioaktiv şüalanma
- Zəhərli şüalanma
- Rentgen şüalanması

396 Nüvə partlayışından sonra ətraf mühittə hansı növ yağıntılardan düşməsi intensivləşir? (Çəki: 1)

- Metal yağıntılardan
- Qlobal radioaktiv yağıntılardan
- Turş yağıntılardan
- Qurumlu yağıntılardan
- Zəhərli yağıntılardan

397 nüvə partlayışları güclü elektromaqnit şüalanması yaratdığından, partlayışdan sonra şüalanma hansı obyektlərdə işin pozulmasına yaxud təmamilə sıradan çıxmasına səbəb olacaqdır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Kompüter sistemlərində
- Obyektlərin işində pozuntular olacaq
- Rabitə obyektlərində
- Energetika sistemində

- Elektron sistemlərində

398 Benzopren maddəsi daha çox nəyi çirkləndirir?

- litosferi
 ətraf mühiti və canlıların həyat tərzini
 atmosferi
 hidrosferi
 troposferi

399 Faktorial, populyasiyalar ekologiyası, autekologiya, qlobal ekologiyalar hansı sahəyə aiddir?

- nəzəri ekologiya
 ümumi ekologiya
 ekologiya
 coğrafiya
 biologiya

400 Faktorial ekologiya elmi nəyi öyrənir?

- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərini
 müxtəlif faktorları və onların orqanizmlərə təsir qanunauyğunluqlarını
 müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini
 orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri
 ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığını

401 Antekologiya nəyi öyrənir?

- müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini
 ayrı – ayrı orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələri
 orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri
 ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərini
 müxtəlif faktorları və onların orqanizmlərə təsir qanunauyğunluqlarını

402 Demografiya nəyi öyrənir?

- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri
 əhalinin tərkibini, sayını, onun tərkibindəki dəyişiklikləri
 müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini
 ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərini
 ayrı – ayrı orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələri

403 Populyasiya, biosenoza, biosfer hansı elmin tədqiqat obyektidir?

- nəzəri ekologiyanın
 ekologiyanın
 biologiyanın
 coğrafiyanın
 ümumi ekologiyanın

404 Antropogen təsirlər nəyə deyilir?

- ayrı – ayrı orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələrini
- insanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə
- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərə
- müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərinə
- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemlərinə

405 Fiziki çirklənməyə aiddir:

- mexaniki çirklənmə
- istilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr
- ion çirklənməsi
- optik çirklənmə
- bioloji çirklənmə

406 Kimyəvi çirklənmə aiddir:

- mexaniki çirklənmə
- ağır metallarla, pestisidlərlə, kimyəvi maddələrlə, müxtəlif ərintilərlə baş verən çirklənmələr
- ion çirklənməsi
- istilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr
- optik çirklənmə

407 Atmosfer havasının 78-80% - ni nə təşkil edir?

- metan
- azot
- oksigen
- karbon
- dəmir

408 Atmosfer havasının 20, 95% - ni nə təşkil edir?

- metan
- oksigen
- azot
- karbon
- dəmir

409 Təbii və antropogen çirkləndiricilər hansı çirkləndiricilərə aiddir?

- biosfer
- atmosfer
- litosfer
- hidrosfer
- ionsfer

410 1987 – ci ildə Monrealda imzalanmış protokol nə haqqında idi?

- müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətləri haqqında
- ozon dağından xlor - flüor üzvi birləşmələrin və digər ozon dağıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında

- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlər haqqında
- insanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirləri haqqında
- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri haqqında

411 1997 – ci ildə Monrealda imzalanmış protokol nə haqqında idi?

- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlər haqqında
- ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında
- ozon dağıdıcı xlor - flüor üzvi birləşmələri haqqında
- ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında
- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri haqqında

412 Quru toztutucularından nə üçün istifadə olunur?

- qeyri- üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərini təmizləmək üçün
- üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- radioaktiv çirkləndiriciləri təmizləmək üçün

413 Siklonlu və tozçökdürücü quru toztutucularından nə üçün istifadə olunur?

- qeyri- üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərini təmizləmək üçün
- radioaktiv çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün

414 Quru mexaniki toztutucularda hansı proses aparılır?

- qeyri- üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsi
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsi
- tullantı qazların ilkin təmizlənməsi
- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün

415 Su vasitəsilə qazların təmizlənməsi harada aparılır?

- qazyuyucu toztutucularda
- yağ toztutucularda
- mexaniki toztutucularda
- tozsooran tutucularda
- quru mexaniki toztutucularda

416 Elektrik filtrlərindən nə üçün istifadə olunur?

- qeyri- üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- tullantı qazların tərkibində böyük həcmdə olan toz və yağ dumanlarını təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsi
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsi

- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün

417 Kimyəvi üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün
 tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizləmək üçün
 kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsi
 ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsi
 tullantı qazların tərkibində böyük həcmdə olan toz və yağ dumanlarını təmizləmək üçün

418 Palladium və vanadiumdan nə üçün istifadə olunur?

- tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizlənməsində
 katalitik təmizləmə üsulunda katalizator olaraq
 kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsində
 ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsində
 aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizlənməsində

419 Fiziki və kimyəvi üsullardan nə üçün istifadə olunur?

- tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizlənməsində
 tullantı qazları zərərli maddələrdən təmizləmək üçün
 kül çirkləndiricilərini təmizləmək üçün
 ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizləmək üçün
 katalitik təmizləmə üsulunda katalizator olaraq

420 Toz tutucu qurğulardan nə üçün istifadə olunur?

- texniki üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
 fiziki üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
 kimyəvi üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
 bioloji üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
 katalitik üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün

421 Neft və neft məhsulları neyə təsir göstərir?

- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşməsinə
 dəniz və okean sularının çirklənməsinə
 flora və faunanın çoxalmasına
 göllərin və çayların suyunun qurudulmasına
 canlılarda kimyəvi toksikatlara yığılmasına

422 Yeraltı suların tükənməsi necə baş verir?

- göllərin və çayların suyunun qurudulması zamanı
 yeraltı suların müəyyən bir ərazidə azalması və səviyyəsinin aşağı düşməsi zamanı
 səth sularının nominal icazə verilmiş axınının azalması zamanı
 ekosistemlərin dayanıqlığının pozulması zamanı
 dəniz və okean sularının çirklənməsi zamanı

423 Aktivləşmiş kömürdən, selikoze, seolitdən nə zaman istifadə olunur?

- çirkab suların bioloji üsulla təmizlənməsində
- çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların koaqulyasiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların absorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların kimyəvi üsulla təmizlənməsində

424 Ammonium, dəmir və mis duzlarından nə zaman istifadə olunur?

- çirkab suların bioloji üsulla təmizlənməsində
- çirkab suların koaqulyasiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların absorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların kimyəvi üsulla təmizlənməsində
- çirkab suların anaerob üsulu ilə təmizlənməsində

425 Mexaniki üsuldən nə zaman istifadə olunur?

- tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizlənməsində
- çirkab suların ilkin təmizlənməsində
- kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsində
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizlənməsində
- radioaktiv çirkləndiricilərinin təmizlənməsində

426 Koaqulyasiya, sorbsiya, flotasiya metodlarından nə zaman istifadə olunur?

- çirkab suların bioloji üsulla təmizlənməsində
- çirkab suların fiziki – kimyəvi təmizlənməsində
- çirkab suların koaqulyasiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların absorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların anaerob üsulu ilə təmizlənməsində

427 Flotasiya üsulundan nə üçün istifadə olunur?

- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- radioaktiv çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- çirkab suların ilkin təmizləmək üçün

428 Fiziki – kimyəvi üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar eətmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- çirkab suların ilkin təmizləmək üçün

429 Termiki üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv etmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün

- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar eətmək üçün

430 900-1000°C temperatur təmizləmədə çirkab suların yandırılması hansı üsulla aparılır?

- flotasiya üsulla
- termiki üsulla
- bioloji üsulla
- adsorbsiya üsulla
- texniki üsulla

431 Bioloji təmizləmə üsulundan nə üçün istifadə olunur?

- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- çirkab suların mikroorqanizmlər vasitəsilə təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar eətmək üçün

432 Dezertifikasiya və dərinləşmə formaları nə zaman özünü göstərir?

- torpağın şoranlaşması zamanı
- torpağın səhralaşması zamanı
- torpağın deqradasiyası zamanı
- torpağın eroziyası zamanı
- torpağın rekultivasiyası zamanı

433 Torpağa antropogen təsirləri artırmaqla bağlı tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- torpağın şoranlaşması zamanı
- torpağı mühafizə etmək üçün
- torpağın səhralaşması zamanı
- torpağın eroziyası zamanı
- torpağın rekultivasiyası zamanı

434 Eroziyadan mühafizə etmək üçün hansı tədbirləri həyata keçirilir?

- şoranlaşmanın qarşısının alınması tədbirlərini
- aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirlərini
- torpağın çirklənmədən qorunması tədbirlərini
- duzlaşmaya və bataqlılaşmaya qarşı mühafizə tədbirlərini
- flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması tədbirlərini

435 Bataqlaşma nə zaman baş verir?

- torpağı eroziyadan qorunması zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı
- qrunt sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı

436 Meşə meliorativ tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- torpağı eroziyadan qorunması zamanı
- torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması zamanı
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı

437 Aqrotexniki tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı
- torpağı eroziyadan qorunması zamanı

438 Bioloji, aqrotexniki metodlardan nə zaman istifadə olunur?

- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı
- torpağı eroziyadan qorunması zamanı

439 Rekultivasiya metodundan nə üçün istifadə olunur?

- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması üçün
- korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması üçün
- torpağı eroziyadan qorunması üçün

440 Texniki, bioloji, tikinti üsulları nə zaman aparılır?

- tikinti işlərində
- rekultivasiya işlərində
- bioloji işlərdə
- fiziki işlərdə
- mexaniki işlərdə

441 Üzvi xlorbirləşmələr təhlükəli birləşmələrdir:

- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması üçün
- torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması üçün
- torpağı eroziyadan qorunması üçün

442 Növbəli əkinə keçmək nə zaman məsləhət görülür?

- qrunt sularının səviyyəsini aşağı salınması üçün
- torpağı eroziyadan qorumaq üçün
- torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması üçün

443 Əkinə yararsız torpaqlardan nə zaman istifadə olunur?

- mexaniki işlərdə
- tikinti işlərində
- bioloji işlərdə
- fiziki işlərdə
- rekultivasiya işlərində

444 Zavodun həyatında hansı tullantılar toplanır?

- zavod tullantıları
- bərk məişət və sənaye tullantıları
- meşə tullantıları
- təmir – tikinti tullantıları
- fabrik tullantıları

445 Çirkab suların tərkibindəki çirkləndiriciləri reagentlərlə çökdürülməsi hansı üsulla aparılır?

- kolloid üsul
- kimyəvi üsul
- fiziki – kimyəvi üsul
- termiki üsul
- mexaniki üsul

446 Kimyəvi çirklənməyə aiddir:

- suyun kükürd və azot turşularla çirklənməsi
- suyun neft, neft məhsulları, pestisidlər sintetik maddələr, yuyucu tozlarla çirklənməsi
- suyun bakteriyalar, mikroblar, göbələklər və başqa mikroorqanizmlərlə çirklənməsi
- suyun radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi
- suyun aeroxolla çirklənməsi

447 Fiziki çirklənməyə aiddir:

- suyun kükürd və azot turşularla çirklənməsi
- suyun radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi
- suyun neft, neft məhsulları, pestisidlər sintetik maddələr, yuyucu tozlarla çirklənməsi
- suyun bakteriyalar, mikroblar, göbələklər və başqa mikroorqanizmlərlə çirklənməsi
- suyun aeroxolla çirklənməsi

448 Bioloji çirklənməyə aiddir:

- suyun kükürd və azot turşularla çirklənməsi
- suyun bakteriyalar, mikroblar, göbələklər və başqa mikroorqanizmlərlə çirklənməsi
- suyun neft, neft məhsulları, pestisidlər sintetik maddələr, yuyucu tozlarla çirklənməsi

- suyun radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi
- suyun aeroxolla çirklənməsi

449 Mexaniki üsulla nə üçün aparılır?

- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- çirkab suda həll olmayan müxtəlif ölçülü qarışıqları təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aeroxol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar etmək üçün

450 Termiki üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv etmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aeroxol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar etmək üçün

451 Çirkab sular təmizləmək üçün 900-1000°C temperaturda yandırılması hansı üsulla aparılır?

- kimyəvi üsulla
- termiki üsulla
- fiziki – kimyəvi üsulla
- mexaniki üsulla
- fiziki üsulla

452 Su eroziyası nədir?

- qrunt sularının səviyyəsini aşağı salınması
- tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv edilməsi
- torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması
- torpağı eroziyadan qorunması

453 Fiziki və kimyəvi xassələrinin pisləşməsinin səbəbi nədir:

- qrunt sularının səviyyəsini aşağı salınması
- torpaqda baş verən eroziya hadisəsi
- tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv edilməsi
- torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması

454 Humus qatı nədir:

- torpağın yağış və qar suları zəngin olan qatı
- torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı
- torpağın qrunt suları zəngin olan qatı
- torpağın radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi zəngin olan qatı
- torpağın kükürd və azot turşularla zəngin olan qatı

455 Aerob üsulundan nə üçün istifadə olunur?

- zibillərin komposta edilməsi üçün
- bərk məişət tullantılarını emal etmək üçün
- sənaye tullantıları poliqonlarda emal etmək üçün
- zibillərin zibilyandıran zavodlarda yandırılması üçün
- zibillərin fermentləşdirilməsi üçün

456 Zibilyandırma zavodunun tikilməsinin məqsədi:

- zibillərin komposta edilməsi üçün
- Bərk məişət tullantıları zərərsizləşdirmək üçün
- bərk məişət tullantılarını emal etmək üçün
- sənaye tullantıları poliqonlarda emal etmək üçün
- zibillərin zibilyandıran zavodlarda yandırılması üçün

457 Bərk məişət tullantılarını 800-850°C temperaturda yandırılması hansı zavodda həyata keçirilir?

- zibilbuxarlandıran zavodda
- zibilyandırma zavodunda
- zibiltəmizləyən zavodda
- zibiltoplayan zavodda
- zibildağıdan zavodda

458 Radioaktivlik nəyə deyilir?

- indiki və gələcək nəsillərin sağlamlığının ionlaşdırıcı şüalanmaların zərərli təsirindən qorunmasına
- təbiətdə xarici təsir olmadan elementlərin öz-özünə şüa buraxması hadisəsinə
- ionlaşdırıcı şüalar buraxan elementlərin izotoplarına
- insan fəaliyyəti nəticəsində təbii radiasiya fonunun dəyişməsinə
- radiasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasına

459 His hissəciklərinin qabiliyyətinə aiddir:

- təhlükəsizlik texnikasına riayət edilməsini təmin etmək
- günəş şüalarını udmaq
- radiasiya tozunun ətraf mühitə yayılmasının qarşısını almaq
- iqlimin global pəzulmasının qarşısını almaq
- güclü tüstü cərəyanlarının yaranmasının qarşısını almaq

460 Qlobal radioaktiv yağıntılar nə zaman intensivləşir?

- rentgen şüalanmasından sonra
- nüvə partlayışından sonra
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artanda
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artanda
- karbon oksidlərinin miqdarı havada artanda

461 Çernobılda ən böyük xarakterli faciələrlə nəticələnmiş qəza neçənci ildə baş vermişdir?

- 1983-cü ildə

- 1986-cı ildə
- 1985-ci ildə
- 1980-cı ildə
- 1989-c ildə

462 Geniş ərazilərdə öldürücü dozada betta şüalanması nə zaman baş verir?

- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- nüvə partlayışı zamanı
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- rentgen şüalanmasından sonra

463 Nə zaman atmosferdə yaranan müxtəlif çirkləndirici maddələrdən ibarət tüstü qatları günəş işığının 90 %-nin yer səthinə çatmasını azaldacaq?

- rentgen şüalanmasından zamanı
- nüvə partlayışından sonra
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman

464 Nə zaman xərçəng və digər qorxulu xəstəliklər yayılır?

- rentgen şüalanmasından zamanı
- nüvə partlayışından sonra
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman

465 Günəş şüalarının yerə çatmasına his hissəcikləri mane olduqlarına görə yerdə qısa müddətli güclü soyuqlaşma nə zaman baş verə bilər?

- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- nüvə partlayışı zamanı
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- rentgen şüalanmasından sonra

466 Aşağıdakılardan hansı hal baş verdikdə eə bir dəyişiklik hiss olunmur?

- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- nüvə partlayışı zamanı
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- rentgen şüalanmasından sonra

467 Kimya obyektlərində hansı formada qəzalar baş verə bilər?

- ağır qəzalar
- ən böyük və ağır qəzalar

- orta ağır qəzalar
- yüngül qəzalar
- ən böyük və orta ağır qəzalar

468 Hansı obyektlərdə baş verən qəzalar zamanı ətraf mühətdə kiçik dəyişikliklər olur?

- Kommunal sahələrdə
- Kimya obyektlərində
- Məişət obyektlərində
- Karxanalarda
- Kiçik müəssisələrdə

469 Nə zaman zəhərləyici maddələr bərk, maye, qaz halında olurlar?

- Bakteriolji silahlar
- Kimyəvi silahlar
- Nüvə silahları
- Bioloji silahlar
- Qırıcı silahlar

470 Kütləvi qırğın silahlarına hansı silahlar aid edilir?

- Bakteriolji, kimyəvi və qırıcı silahlar
- nüvə, kimyəvi və bakterioloji silahlar
- Kimyəvi, ümumi qırğın və nüvə silahlar
- Nüvə, kompleks və bakteroloji silahları
- Bioloji, fərdi qırğın və qırıcı silahlar

471 Yaylı dəstəklər, xüsusi əlcək və ayaqqabılarda nə zaman istifadə olunur?

- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- titrəyişi azaltmaq üçün
- rentgen şüalanmasının qarşısını almaq üçün
- iri miqyaslı müharibələr baş verdikdə
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman

472 Bərk cisimlərdə zərbə və silkələnmə şəklində dalğalanma hansı tezlikdə baş verir?

- 19 hs
- 18 hs tezliyə qədər
- 20 hs
- 22 hs
- 25 hs

473 Titrəyiş şəklində bərk cisimlərdə yayılan dalğalanma amplitudası hansı tezlikdə hiss olunur?

- 16 hs
- 18 hs tezlikdən yuxarı
- 15 hs
- 13 hs
- 10 hs

474 Hansı səbəb insanların ömrünü 10-12 il qısaladır?

- ozonsferin çirklənməsi
- səs çirklənməsi
- atmosferin çirklənməsi
- hidrosferin çirklənməsi
- litosferin çirklənməsi

475 Hansı temperaturda səs 330 m/san sürətlə yayılır?

- 1°C
- 0°C
- 5°C
- 8°C
- 3°C

476 İnfraşəsdə səsin tezliyi nə qədərdir?

- 27 hs
- 20 hs –dən aşağı
- 25 hs
- 23 hs
- 20 hs

477 Ultrasəsdə səsin tezliyi nə qədərdir?

- 20000 hs-dən aşağı
- 20000 hs-dən yuxarı
- 1000 hs-dən aşağı
- 1500 hs
- 10000 hs

478 Destibellər (dB) nəyin ölçü vahiddir?

- radioaktiv şüalanmanın sürətinin
- səsin titrəyişinin intensivliyinin
- səsin yayılma sürətinin
- işığın yayılma intensivliyinin
- elektromaqnit impulslarının təsirlərinin

479 ABŞ, Rusiya, Fransa, Çin, İngiltərə hansı silaha malikdirlər?

- Bakteroloji silahlar
- Nüvə silahlarına
- Kimyəvi silahlara
- Bioloji silahlara
- Qırıncı silahlara

480 İptidən və defoliantdan hansı silahlarda istifadə edilmişdir?

- Bakteroloji silahlar

- Kimyəvi silahlara
- Nüvə silahlarına
- Bioloji silahlara
- Qırıcı silahlara

481 Zivert (Zv) nədir?

- 12 kq maddənin 12 saniyədə udduğu enerjidir
- 1 kq maddənin 1 saniyədə udduğu enerjidir
- 10 kq maddənin 10 saniyədə udduğu enerjidir
- 2 kq maddənin 2 saniyədə udduğu enerjidir
- 5 kq maddənin 5 saniyədə udduğu enerjidir

482 Aerosol çirklənmə nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsini öyrənir
- Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni öyrənir

483 Rezindən və yaydan nə məqsədlə istifadə edilir?

- titrəyişi məhv etmək məqsədilə
- titrəyişi artırmaq məqsədilə
- titrəyişi azaltmaq məqsədilə
- titrəyişi udmaq məqsədilə
- titrəyişi yaymaq məqsədilə

484 Ümumi və xüsusi bölmələr hansı elmin bölmələridir?

- sosiologiya
- ekologiya
- biologiya
- riyaziyyat
- astronomiya

485 Ekologiya nəyi öyrənir?

- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini öyrənir
- Ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

486 Ekologiyanın xüsusi bölməsi nəyi tədqiq edir?

- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri tədqiq edir

- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini tədqiq edir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını tədqiq edir
- Ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri tədqiq edir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri tədqiq edir

487 Ümumi ekologiya nəyi tədqiq edir?

- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini tədqiq edir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri tədqiq edir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını tədqiq edir
- Ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri tədqiq edir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri tədqiq edir

488 Ətraf mühitin çirklənməsi nəyi öyrənir?

- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

489 Populyasiyanın ekologiyası nəyi öyrənir?

- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

490 Qlobal ekologiya nəyi öyrənir?

- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir
- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir

491 Biogeosenologiya nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni öyrənir

- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

492 Tətbiqi ekolojiya nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir

493 Ətraf təbii mühit nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Litosfer, hidrosfer, atmosfer, biosfer, yerətrafi kosmik fəza da daxil olmaqla insanların və digər canlıların məskəni və fəaliyyət sahəsini öyrənir
- Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni öyrənir

494 Ətraf təbii mühitin mühafizəsi nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Təbii sərvətlərdən səmərəli istifadəyə, təbii mühitin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilən dövlət və cəmiyyət tərəfindən təşkil olunmuş sistemi öyrənir
- Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Litosfer, hidrosfer, atmosfer, biosfer, yerətrafi kosmik fəza da daxil olmaqla insanların və digər canlıların məskəni və fəaliyyət sahəsini öyrənir

495 Əməyin təhlükəsizliyi nəyi öyrənir?

- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir
- Əmək fəaliyyəti prosesində işçilərin həyat təhlükəsizliyini və sağlamlığını təmin edən sistemi öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Təbii sərvətlərdən səmərəli istifadəyə, təbii mühitin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilən dövlət və cəmiyyət tərəfindən təşkil olunmuş sistemi öyrənir
- Litosfer, hidrosfer, atmosfer, biosfer, yerətrafi kosmik fəza da daxil olmaqla insanların və digər canlıların məskəni və fəaliyyət sahəsini öyrənir

496 Geniş sahəli, kiçik sahəli təsirlər hansı təsirlərə aiddir?

- akustik təsirlərə
- təbii təsirlərə
- elektrik təsirlərə
- optik təsirlərə
- antropogen təsirlərə

497 Hansı maddələr ətraf mühiti daha çox çirkləndirmir?

- nuklidlər
- yeyinti məhsulları
- ağır metallar
- kanserogen maddələr, pestisidlər
- neft və neft məhsulları

498 Ətraf mühiti hansı maddələr daha çox çirkləndirmir?

- karbon oksidləri
- dəmir oksidləri
- tozlar və karbohidrogenlər
- azot oksidləri
- kükürd oksidləri

499 Radioaktiv çirkləndiricilər hansı növ çirkləndiricilərə aiddir:

- ions fer çirkləndiricilərinə
- atmosfer çirkləndiricilərinə
- hidrosfer çirkləndiricilərinə
- litosfer çirkləndiricilərinə
- biosfer çirkləndiricilərinə

500 Kükürd və azot oksidləri nə zaman atmosfərə atılır?

- poladın əridilməsi zamanı
- İES və qazanxanalarda maye yanacaq yandırılan zaman
- Polad istehsalı zamanı
- İES və qazanxanalarda işlədilən
- dəmirin əridilməsi zamanı

501 Litosfer, hidrosfer, atmosfer, biosfer, yerətrafi kosmik fəza da daxil olmaqla insanların və digər canlıların məskəni və fəaliyyət sahəsi neçə adlanır? (Çəki: 1)

- sinekal mühit adlanır
- ətraf təbii mühit adlanır
- antropogen mühit adlanır
- sərbəst mühit adlanır
- azad mühit adlanır

502 Təbii sərvətlərdən səmərəli istifadəyə, təbii mühitin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilən dövlət və cəmiyyət tərəfindən təşkil olunmuş sistemə nə deyilir? (Çəki: 1)

- hidrosferin mühafizəsi

- ətraf təbii mühitin mühafizəsi
- okeanların mühafizəsi
- atmosferin mühafizəsi
- kosmik fəzanın mühafizəsi

503 Uzun illər biosferdə baş verən təkamül prosesləri nəticəsində hansı sistemlər formalaşmışlar? (Çəki: 1)

- canlı orqanizmlər formalaşmışdır.
- ekosistemlər formalaşmışdır
- biosenozlar formalaşmışdır
- biotoplar formalaşmışdır
- ətraf mühit formalaşmışdır

504 İnsanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə nə deyilir. (Çəki: 1)

- zəif təsirlər
- antropogen təsirlər
- bioloji təsirlər
- fiziki təsirlər
- qüvvətli təsirlər

505 İnsan onu əhatə edən ətraf mühitə hansı növ təsirləri göstərə bilər? (Çəki: 1)

- dalğalı, mexaniki, optik
- fiziki, kimyəvi, bioloji
- mexaniki, istilik akustik
- optik, fiziki, şüalanma
- ionlaşma, səs-küy, istilik

506 Ekologların fikrincə insanın ekoloji proseslərə təsiri əsasən hansı istiqamətlərdə olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- heyvanlarda və bitkilərdə genetik dəyişiklərin baş verməsi.
- yeni ekosistemlərin yaranması
- bioloji dövrənin məhdudlaşdırılması
- zəhərli tullantıların miqdarının artması
- ekosistemlərə yeni növlərin daxil edilməsi

507 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektini təşkil edən canlı ekoloji sistemlər hansılardır?

- təsərrüfat sistemlərinin təhlükəsizliyi
- Populyasiya, biosenoz, biosfer
- Atmosfer, növlərarası əlaqə
- biosenozların inkişafı və məhvi
- ekosistemin biotik və abiotik komponentləri

508 Ekologiya elminin predmetini təşkil edən enerji, maddə və informasiya axımları konkret olaraq necə adlandırılır?

- toksikologiya

- sinekologiya
- populyasiyalar
- biosenozlar
- biogeosenologiya

509 Ekologiyanın metodlarının müşahidələr, təcrübələr və modelləşdirmədən başqa hansı ekoloji sahələr də aiddir?

- ekoloji təlim-tərbiyə və təhsil
- ekoloji indikasiya və monitorinq
- ekoloji təhlükəsizlik və audit
- ekoloji münasibətlər və əməkdaşlıq
- ekoloji amillərin optimallaşdırılması

510 Ekologiya elminin daha da aktualaşması hansı dövrə aiddir?

- XIX əsrin sonu
- XX əsrin əvvəlləri
- XIX əsrin əvvəllərin
- XVIII əsrin sonu
- XX əsrin II yarısı

511 Ekologiya elminin daha da aktualaşmasının XX əsrə aid edilməsi nə ilə izah edilir?

- Ekoloji proqnozlaşdırmanın sürətlə inkişafı
- elmi-texniki inqilab nəticəsində insanların təbiətə təsirinin artması ilə
- Populyasiyaların say tərkibinin artması ilə
- Ekologiya elminin iqtisadiyyat və mədəniyyət kimi sahələrlə sıx əlaqəsinə görə
- Heyvan və bitki növlərinin tədqiq olunmasının geniş vüsət olması ilə

512 Sinekologiya nədir?

- ekosistemlərin mühəndis-texniki üsullarla tədqiqidir
- enerji, maddə və informasiya axınlarıdır
- növdaxili münasibətlərin tədqiqidir
- canlıların fiziologiyasıdır
- ətraf mühitin qorunması üsullarıdır

513 Biosferə enerji hansı mənbələrdən daxil olur? (Çəki: 1)

- günəşdən, meşələrdən, okeanlardan
- günəşdən, kosmik fəzadan, yerdən
- bulaqlardan, kosmosdan, göllərdən
- dağlardan, yerdən, günəşdən
- çaylardan, göllərdən, dağlardan

514 Günəş enerjisi yerdə hansı prosesin əsasını təşkil edir? (Çəki: 1)

- foto müqavimətin
- fotosintezin
- fotodumanın

- foto dissosiyamı
- foto keçiriciliyin

515 Canlı orqanizmlərdə enerjinin toplanması və onun ətraf mühitə yayılması prosesləri necə həyata keçir? (Çəki: 1)

- üfüqi istiqamətdə
- paralel surətdə
- əks istiqamətdə
- bir istiqamətdə
- şaquli istiqamətdə

516 Canlı orqanizmlərdə enerjinin toplanması, onun ətraf mühitə yayılması dinamikası biosferin hansı səviyyəsini müəyyən edir? (Çəki: 1)

- məhsuldarlıq səviyyəsi yoxdur
- birinci məhsuldarlığın səviyyəsini
- beşinci məhsuldarlığın səviyyəsini
- üçüncü məhsuldarlığın səviyyəsini
- məhsuldarlığın səviyyəsi təyin olunmur

517 Biosferdə enerji bir trofik səviyyədən digərinə necə keçir? (Çəki: 1)

- efir vasitəsilə
- qida vasitəsilə
- su vasitəsilə
- hava vasitəsilə
- mühit vasitəsilə

518 Konsumentlər tərəfindən qida şəklində qəbul edilən enerji necə sərf olunur? (Çəki: 1)

- ekosistem üçün sərf olunur
- öz həyatı üçün sərf olunur
- başqasının həyatına sərf olunur
- populyasiyası üçün sərf olunur
- növləri üçün sərf olunur

519 Orqanizmdə enerjinin bir trofik səviyyədən digərinə keçidi qəbul edilən enerjinin 10%-ni təşkil edir. Buna ekologiyada nə deyilir? (Çəki: 1)

- “doqquz faiz qaydası”
- “on faiz qaydası”
- “yeddi faiz qaydası”
- “beş faiz qaydası”
- “sıfır faiz qaydası”

520 Canlı orqanizmlərin cansız aləmdən fərqi nədən ibarətdir? (Çəki: 1)

- canlılar enerji mübadiləsi etmir
- canlılar “özünübərpə” xassəsinə malikdir
- canlılar enerjini toplamır

- canlılar enerjini toplayir
- canlılar ətraf mühitdən enerji almır

521 Biosferdə canlı maddə qlobal müqyasada aşağıdakı biokimyəvi funksiyaları yerinə yetirir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- qaz əmələ gətirmə
- katalitik reduksiya reaksiyaları
- qatılaşdırma
- oksidləşmə-reduksiya reaksiyalar
- biokimyəvi fəaliyyətin kəmiyyət və keyfiyyəti

522 Biosferdə canlı maddə vasitəsilə gedən oksidləşmə-reduksiya proseslərində hansı maddələr alınır? (Çəki: 1)

- turşular, oksidlər, qətranlar
- oksidlər, duzlar, mineral maddələr
- qələvilər, turşular, duzlar
- qələvilər, turşular, duzlar
- mineral maddələr, turşular, qələvilər

523 Canlı maddələr hansı biokimyəvi funksiyaları həyata keçirir? (Çəki: 1)

- məhv olma, çürümə, nəsil kəsmə, ölmə, qidalanma
- tənəffüs, qidalanma, çoxalma, ölmə, çürümə
- nəsil vermə, ölmə, qidalanma, çoxalma
- çoxalma, çürümə, nəfəs alma, nəfəs vermə, qidalanma
- nəfəs alma, qidalanma, ölmə, yaşama, məhv olma

524 Hansı canlılar torpağın strukturunu və kimyəviliyini formalaşdırır? (Çəki: 1)

- balıqlar, ağaclar, göbələklər
- mikroorqanizmlər, bitkilər, heyvanlar
- viruslar, göllər, heyvanlar
- quşlar, göbələklər, balıqlar
- mikroblar, ağaclar, bitkilər

525 Biosferdə məskunlaşmış orqanizmlərin birgə fəaliyyətinin təsiri nəticəsində onda hansı dəyişiklər baş vermişdir? (Çəki: 1)

- xassələri dəyişməz olaraq qalır
- müasir xassələri formalaşmışdır
- öz xassələrini saxlayıb
- köhnə xassələrini itirmişdir
- heç bir dəyişiklik baş verməmişdir

526 Biosferdə orqanizmlərin yüksək kimyəvi aktivliyi hansı prosesləri sürətləndirir? (Çəki: 1)

- mühitin dəyişməsi prosesini
- mühitin əmələ gəlmə prosesini
- mühitin dəyişməz qalmasını

- mühitin çevrilməsi prosesini
- mühitin pozulması prosesini

527 Bitkilərdə fotosintez prosesini hansı enerji həyata keçirir? (Çəki: 1)

- səs enerjisi
- günəş enerjisi
- elektrik enerjisi
- maqnit enerjisi
- optik enerjisi

528 Hansı canlılar qida şəklində qəbul etdikləri enerjini öz həyatları üçün sərf edirlər? (Çəki: 1)

- Quşlar
- konsumentlər
- Avtotroflar
- Bitkilər
- Məmələr

529 Biosferdə canlı maddə vasitəsilə gedən hansı proseslərdə oksidlərə düzlar, Mineral maddələr alınır? (Çəki: 1)

- Akustik proseslərdə
- oksidləşmə - reduksiya proseslərində
- kimyəvi proseslərdə
- Fiziki proseslərdə
- İstilik mübadiləsi proseslərində

530 Mikroorqanizmlər bitkilər, heyvanlar torpağı hansı xassələrini formalaşdırır? (Çəki: 1)

- müqavimətini və keçiriciliyini
- strukturunu və kimyəviliyini
- məsaməliyini və nəmliyini
- nəmliyini və hidroskopliyini
- səskeçirmə və səsudmasını

531 Neftlə çox çirklənmiş yerlərdə ən çox hansı xəstəliklər müşahidə edilir ?

- ürək-damar və həzm orqanları xəstəlikləri
- endokrin, qan dövranı, allergiya
- qan azlığı, şiş xəstəlikləri
- əqli çatmamazlıq, genetik xəstəliklər
- burun-boğaz və damar xəstəlikləri

532 Karbon-oksidiyin havada konsentrasiyasının miqdarı çox olduqda hansı xəstəliklin artmasına şərait yaranır ?

- damar xəstəlikləri, qaz azlığı
- ateroskleroz, psixoz, infarkt
- endokrin xəstəlikləri, irsi xəstəliklər
- talasemiya və xərçəng xəstəlikləri

qara ciyər və qida yolu xəstəlikləri

533 Müəyyən xəstəliyin bilavasitə səbəbi sayılmayan, lakin onun baş verməsi ehtimalını artıran ümumi faktorlar necə adlanır ?

- təbii faktorlar
 risk faktorları
 bioloji faktorlar
 etoloji faktorlar
 süni faktorlar

534 Əsas sayılan risk faktorları hansılardır ? 1. bioloji 4. hipodinamik 2. ekoloji 5.pafogen 3. süni 6.sosial

- 4, 5, 6
 1,2, 6
 3,4,5
 2, 3, 5
 2, 4, 6

535 Kansorogen maddələrə aşağıdakılardan hansılar aiddir ?

- havadakı təsirsiz qazların miqdarının artması
 tsiklik karbohidrogenlər, azotlu rəngləyicilər
 karroziyaya uğramış dəmir hissələri
 suyun tərkibində oksigenli maddələrin artması
 neftlə çirklənmiş süni gblərin suları

536 Əlverişsiz mənzil, yaşayış şəraiti, müxtəlif stress vəziyyəti hansı risk faktorlarına aiddir ?

- bioloji
 sosial
 elementar
 təbii
 ekoloji

537 İqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrdə ən çox ölümlə nəticələnən xəstəliklər hansılardır ?

- psixemosionallıq və anemiya
 ürək-damar və xərçəng
 taun və difteriya
 ağcaqanad ensefaliti
 hipodinamiya və malyariya

538 Hansı təbəqədə mövcud olan ozonun konsentrasiyasının azalması xeyirli hesab edilir ?

- termosferdə
 troposferdə
 erkosferdə
 stratosferdə
 mezosferdə

539 Troposferdə mövcud olan ozon hansı proseslər nəticəsində əmələ gəlir ?

- vulkan püskürmələri nəticəsində havaya qalxan qazlardan
- atmosferdə elektrik və şimşək çaxması nəticəsində
- havada olan karbon qazı və azot oksidlərinin miqdarından
- AES-lərin işləmə prosesində yaranan şüalanmadan
- kükürd 2-oksidiin kəskin artması nəticəsində

540 Akademik V.V.Polnova görə hansı kimyəvi elementlər fəal miqrasiya olunma xassəsinə malikdir ?

- miss, molibden, civə
- kükürd, brom, yod
- silisium, dəmir, alüminium
- sirkonium, civə, stronsium
- molibden, gümüş, sink

541 Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır ?

- 42128.0
- 42125.0
- 42036.0
- 42064.0
- 42097.0

542 Karbon və azotun torpaqla toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır ?

- insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- bitki və heyvan qalıqları
- dağ süxurları və mineralları
- iqlim elementləri
- maqmatik süxurlar

543 Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir ?

- 4 mln.ha
- 6-7 mln.ha
- 2-3 mln.ha
- 3, 5 mln.ha
- 5,5 mln.ha

544 Dünyada məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- 4200 mln.ha
- 8500 mln.ha
- 5700 mln.ha
- 6000 mln.ha
- 7300 mln.ha

545 Ümumiyyətlə becərilən sahələr ümumi torpaq fondunun neçə faizini təşkil edir ?

- 9,5 %-ni
- 11,2 %-ni
- 5 %-ni
- 8 %-ni
- 6,7 %-ni

546 Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağmədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir ?

- Hindistan, Almaniya, Danimarka
- ABŞ, İngiltərə, Polşa
- Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- Çin, Yaponiya, Avstraliya
- Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya

547 Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir ?

- sarmaşiq və liyanalar
- yosun və mikroorqanizmlər
- mamır və şibyələr
- hidromorf bitkilər
- alçaq boylu kollar

548 Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil etdiyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir ?

- su bakteriyalarının miqdarı artır və suyun səviyyəsi aşağı düşür
- oksigen azalır və balıqlar məhv olur
- suyun dövrəni zəifləyir və buxarlanma azalır
- fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi azalır
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır

549 Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır ?

- yeyinti sənayesi
- avtomobillər
- neft sənayesi
- qara metallurgiya
- əlvan metallurgiya

550 Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və ən çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır ?

- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu
- dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- maqnezium, hidrogen-sulfid, karbon qazı
- helium qazı, dəmir oksidləri, natrium-xlor
- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar

551 Torpaq örtüyünü biosferin bir elementi kimi öyrənən alim kim olmuşdur ?

- V.R.Volobuyev
- İ.P.Gerasimov
- D.L.Armand
- A.P.Vinoqradov
- K.K.Markov

552 Y.Odum və C.M.Andersonun tədqiqatları ekologiya elminin hansı inkişaf mərhələsinə təsadüf edir ?

- coğrafiya elminin yarandığı dövrlərə
- XX əsrin 50-ci illərinə
- orta əsrlərə
- XIX əsrin 60-ci illərinə
- XIX əsrin 50-ci illərinə qədər

553 Temperatur, su, insan, torpaq, işıq və s.mühitin hansı sahəsinin ayrılmaz hissələridir ?

- dövrü millərin
- abiotik amillərin
- biokoz amillərin
- antropogen amillərin
- biotik amillərin

554 Vulkan püskürməsi, zəlzələ və s. baş verən gözlənilməz hadisələr hansı faktorlara Aid edilir ?

- kosmik faktorlara
- qeyri-dövrü faktorlara
- fizioloji faktorlara
- modifikator faktorlara
- limitləşdirici faktorlara

555 Qeyri-üzvi maddədən üzvi maddə əmələ gətirən produsentlər necə adlanır ?

- konsumentlər
- avtotrof orqanizmlər
- mikrosistemlər
- ekoton orqanizmlər
- heterotrof orqanizmlər

556 İnsan, heyvan və bəzi bitkilər hansı formalı orqanizmlərə aid edilir ?

- biosenozlara
- konsumentlərə
- produsentlərə
- redusentlərə
- fitofaqlara

557 Fitofaqlar hansı təbəqə tərəfindən yaradılan ilkin məhsulla qidalanır ?

- noosfer
- atmosfer
- hidrosfer

- litos fer
- bios fer

558 Dünyanın ən kasıb biosenozları hansı ərazilərdə yayılmışdır ?

- dağ zirvələrində və ekvatorial meşələrdə
- qütb səhralarında, şirkələnmiş su hövzələrində
- mülayim qurşaqlarda və bataqlıqlarda
- tropik meşələrdə və çay vadilərində
- mərcan rifləri, okean çökəkliklərində

559 Trofik əlaqələr hansı proseslər zamanı baş verir ?

- temperaturun və yeraltı təzyiqin dəyişməsi
- biosenozda bir növün digər növün hesabına qidalanması
- ekosistemdə biotopların sayının artması
- canlı orqanizmlərin həyat fəaliyyətinin dəyişməsi
- okean çökəkliklərindəki mikroorqanizmlərin məhv olması

560 Edvard Zyuss tərəfindən 1875-ci ildə elmə gətirilmiş termin hansıdır ?

- coğrafi təbəqə
- bios fer
- ekologiya
- atmosfer
- tropopauza

561 Canlı orqanizmlərin cəmi olan canlı maddə fikrini kim söyləmişdir ?

- S.P.Kraşennikov
- V.İ. Vernadski
- N.A.Seversov
- V.V.Dokuçayev
- K.F.Rulye

562 V.İ.Vernadskinin fikrincə insanın təbiətdəki əsas rolu nədən ibarətdir ?

- maddələrin təkrar olaraq paylanmasına nəzarət edir
- biosferin mərkəzi hissəsini təşkil edir
- populyasiyaların artmasınının tənzimləyir
- təbiətdəki bütün canlılara mənfi təsir göstərir
- planetar hadisələrin aktivliyini artırır

563 Günəş aktivliyinin dəyişməsi hansı hadisələrin yaranmasına səbəb olur?

- canlı maddələrin metabolizminin azalmasına
- populyasiyaların sayının kəskin artmasına
- yağmursuz günlərin sayının artmasına
- ozon təbəqəsinin sürətlə nazikləşməsinə
- maddələrin qeyri-bərabər paylanmasına

564 Digər ekosistemlərə nəzərən maksimal müxtəlifliyə malik təbəqə hansıdır ?

- ekzosfer
- biosfer
- atmosfer
- litosfer
- hidrosfer

565 Biosferdə mövcud olan hansı məhsullar biokosmik kütlə adlandırılır?

- biotik süxurlar
- çöküntü süxurları
- biogeokimyəvi süxurlar
- kimyəvi süxurlar
- qeyri-üzvi süxurlar

566 Əhəng və təbaşir süxurlarının yaratdığı kalsium-karbonat birləşmələrinin yaranma mənbəyi nədir ?

- püskürmə materialları
- mikroorqanizmlərin skeletləri
- maqmatik kütlələr
- üzvi faydalı qazıntılar
- bitkilərin çürüntüləri

567 Aralarında daima enerji mübadiləsi gələn və bir-birinə qarşılıqlı təsir göstərən biosfer hissələri hansılardır ?

- edafotop və biosenoz
- biotop və biosenoz
- ekosistem və mühit
- konsument və biokos
- biotop və zoosenoz

568 Biosferdə mövcud olan destrutor bitkilər hansılardır?

- okean dibindəki yosunlar
- çoxhüceyrəli mikroskopik bitkilər
- həmişəyaşıl meşə ağacları
- bataqlıqdakı torf bitkiləri
- kənd təsərrüfatı bitkiləri

569 Avtotrof kütlələr hansı prosesin köməyi ilə inkişaf edir?

- kübrələr vasitəsilə
- fotosintez vasitəsilə
- tozlanma ilə
- rütubətləmə ilə
- humusun çoxluğu ilə

570 İnsan bədənində ən çox mövcud olan element hansıdır ?

- dəmir

- oksigen
- kalsium
- karbon
- hidrogen

571 Analoji ekologiya elminin yaradıcısı kim olmuşdur ?

- İ.P.Gerasimov
- V.İ.Vernadski
- H.Ə. Əliyev
- V.V.Dokuçayev
- L.Dollon

572 Geoloji tarix boyu canlı orqanizmlərin yaratdığı biogen maddələrin mənşəyi necədir?

- mineral və çökmə
- üzvi və üzvi-mineral
- kimyəvi və üzvi
- çökmə və metamorfik
- qeyri-üzvi və maqmatik

573 Canlı və cansız maddələrin sintezindən yaranan hissələr necə adlanır ?

- destruktiv maddələr
- biratıl maddələr
- abiotik maddələr
- radioaktiv maddələr
- energetik maddələr

574 Aşağıdakılardan hansı V.İ. Vernadskinin təlimidir ?

- « İnsanın biosferdə fəaliyyəti »
- « canlı orqanizmlərin geoloji rolu »
- « Enerji axınlarının biristiqamətliyi »
- «təbiətdən istifadənin enerji effektivliyi»
- «Canlı maddələrin fiziki-kimyəvi vəhdəti»

575 Biosferin özünü tənzimləmə sistemi necə adlanır?

- biogeosfera
- homeostazın
- parabiyofera
- mutyualizm
- evrioksibiont

576 V.İ.Vernadski biogeokimyəvi tsiklları hansı dövrəyə aid edirdi?

- biosferin kiçik dövrəyə
- ayrı-ayrı maddələrin dövrəyə
- böyük bioloji dövrəyə
- kiçik su dövrəyə

üzvi maddələrin dəyişməsi dövrəmə

577 Oksigen, azot, karbon və fosforun ən çox dövr etdiyi mühit hansıdır ?

- üst mantiya
- ekosistem
- termosfera
- biogeosenoz
- okean yatağı

578 Sənaye və məişət ehtiyacları üçün istifadə edilən oksigeninin miqdarı nə qədərdir ?

- 0.4
- 0.23
- 55 /%
- 0.7
- 0.15

579 Canlılarla qeyri-üzvi mühit arasında kimyəvi elementlərin dövrəmə necə adlanır?

- ayrı-ayrı maddələrin dövrəmə
- biogeokimyəvi dövrəmə
- böyük bioloji dövrəmə
- böyük su dövrəmə
- qazların dövrəmə

580 Ekosistemin ən nazik sahələri hansılardır ?

- tropik meşələr
- səhra torpaqları
- çay vadiləri
- okean mühiti
- ekvatorial meşələr

581 Konsument və destrukturların birləşməsindən yaranan orqanizmlər necə adlandırılır ?

- biokosmik
- heterotrof
- avtotrof
- neterotrof
- homestazm

582 Təbiətin və cəmiyyətin bir-birinə bağlılıq və asılılıq qanununun mahiyyəti nədir ?

- kimyəvi elementlərin yayılması və parçalanması
- ətraf mühitin qorunmasının əsası
- təbii elementlərin bir-biri ilə ziddiyyəti
- populyasiyaların məhv olma təhlükəsi
- dünya okeanındakı su dövrəmləri

583 Biosferdə baş verən bioloji və geoloji proseslərin əsasını qoyan təbii element hansıdır ?

- qabarma və çəkilmə
- günəş enerjisi
- rütubətlənmə əmsalı
- yerin cazibə qüvvəsi
- hava axınları

584 V.İ.Vernadskinin « Sabitlik qanunu», onun başqa hansı qanunu əsasında yaradılmışdır ?

- təkamülün dönməzliyi qanunu
- daxili dinamiki tarazlıq qanunu
- tolerantlıq qanunu
- ümumi biosfer qanununun
- geoloji kəmiyyətlər qanunu

585 Biogeokimyəvi dövrün hansı elementlərin dövr etmə tsikllarının nəticəsində yaranır ?

- fitofaq elementlərin
- biofil elementlərin
- kosmik elementlərin
- edofogen elementlərin
- ekoton elementlərin

586 Oksigen elementi Atmosferi və hidrosferi hansı təbəqə ilə əlaqələndirir ?

- okean yatağı
- yer qabığı
- biosfer
- mantiya
- ekzosfer

587 Suyun biosfer və atmosfer arasında bir dəfə dövr edib qayıtması neçə ilə baş verir ?

- 70 min ilə
- 2 milyon ilə
- 500 ilə
- 250 ilə
- 350 min ilə

588 Metan qazının ən çox iştirak etdiyi proses hansıdır ?

- neft və qazın emalında
- antropogen parnik effektində
- sənaye müəsisələrində
- ozon təbəqəsinin dəşilməsində
- kübrələrin istehsal edilməsində

589 Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- duzlu çirklənmə adlanır
- aerosol çirklənmə adlanır
- qələvili çirklənmə adlanır

- turşulu çirklənmə adlanır
- buxarlı çirklənmə adlanır

590 Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərirlər? (Çəki: 1)

- ammonyak və karbon birləşmələri
- xlor - flüor üzvi birləşmələri və ODM
- Na birləşmələri və neft məhsulları]
- Ca birləşmələri və ODM
- Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri

591 Stratosfer ozonunun azalmasına atmosferdə ildən – ilə artan hansı maddələrin oksidləri təsir göstərir? (Çəki: 1)

- Ga, Se, Ag,
- N, S, C, - oksidləri
- Al, Fe, Hg – oksidləri
- Ca, Na, K – oksidləri
- Au, Ag, Hg, - oksidləri

592 Atmosferdə hansı qazların çoxalması parnik effekti nin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- P₂O₅, CaO, NO₂, O₃
- CO₂, CH₄, N –Oksidləri, O₃
- NO, NO₂, NeI, SO₂
- SO₃, SO₂, CO, N-Oksidləri
- O, O₂, N₂O₃

593 Hava hövzəsini antropogen təsirlərdən yaranan zəhərli maddələrdən mühafizə etmək məqsədilə aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi vacib sayılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- sanitari – mühafizə zonalarının yaradılması
- istehsal müəssisələrinin şəhər daxilində yerləşdirilməsi
- texnoloji proseslərin ekologiyalaşdırılması
- tullantı qazların təmizlənməsi
- tullantı qazların atmosfərə səpələnməsi

594 İES və qazanxanalarda maye yanacaq yandırılan zaman atmosfərə hansı çirkləndiricilər atılır? (Çəki: 1)

- kalsium və xlor oksidləri
- kükürd və azot oksidləri
- dəmir və aliminum oksidləri
- karbon və xlor oksidləri
- natrium və fosfor oksidləri

595 AES – in atmosferi çirkləndirən tullantıları hansılardır. (Çəki: 1)

- gümüş ionlar, dəniz ionları, su buxarı
- radioaktiv yod, radioaktiv təsirsiz qazlar, aerozollar
- duzlar, hepatit, su buxarı
- su buxarı, helinionları, aerozollar

- zing ionları, kalsium, tozlar

596 Polad istehsalı zamanı atmosferə hansı çirkləndirici maddələr tullanır? (Çəki: 1)

- yod buxarı, flor birləşmələri, su buxarı
 kükürd oksidləri, karbon oksidləri, bərk hissəciklər
 xlor birləşmələri, dəmir oksidləri, su buxarı
 sinz oksidləri, dəmir oksidləri, karbon qazı
 natrium oksidləri, xlor, yod buxarı

597 Adi smoqun tərkibi hansı çirkləndirici qarışıqlardan ibarətdir? (Çəki: 1)

- Al₂O₃, FeO, SiO₂, CdO, HgO
 SO₂, NO₂, CO_x, H₂O, C_nH_m
 CO, CO₂, NaO, H₂O, PbO,
 NO, NO₂, N₂O₅, H₂O, AgO
 PbO, HgO, AuO, H₂O, Al₂O₃

598 Karbon qazı hansı növ bitkilərin ilkin inkişafında mühüm rol oynayır ?

- birhüceyrəli göbələklərin
 avtotrof bitkilərin
 idromorf bitkilərin
 fitofaqların
 evrion bitkilərin

599 Dünya okeanın atmosferdə tənzimlədiyi mühüm xüsusiyyətə malik olan qaz hansıdır ?

- kükürd
 karbon
 helium
 hidrogen
 azot

600 Atmosferdə yaşayaraq üzvi maddələrlə qidalanmış eobiontlar hansı qaz olmadan inkişaf etmişlər ?

- metan
 oksigen
 karbon
 kükürd
 hidrogen

601 Canlıların növ tərkibi, geoloji və iqlim dəyişmələri hansı təbəqənin evolyusiyasına təsir göstərmişdir ?

- zoosfer
 biosfer
 atmosfer
 hidrosfer
 litosfer

602 Avtotrofların tapıldığı süxurların yaşı təxminən nə qədərdir ?

- 2 milyon il
- 3,5 milyard il
- 5,5 milyon il
- 4 milyard il
- 500 min il

603 Oksigenin atmosferdə əmələ gəlməsinə səbəb olan su buxarından başqa əsas element hansı olmuşdur ?

- ultrabənövşəyi şüalar
- avtotrof orqanizmlər
- karbonun parçalanması
- azot birləşmələri
- vulkan püskürmələri

604 Biosferdə mövcud olan hansı çöküntülər aşağı proterozoya aiddir ?

- maqneziumlu
- karbonatlı
- kalsiumlu
- xloridli
- natriumlu

605 Fotosintez prosesi atmosferdə hansı təbəqənin qalınlaşmasına şərait yaradır ?

- mezosferanın
- ozon qatının
- troposferin
- strotopauzanın
- noosferanın

606 Daş kömür, neft və neftli qazın okean dibinə çökməsinə səbəb nədir ?

- çay sularının gətirdiyi daşların yığılması
- canlı orqanizmlərin ölərək yığılması
- kimyəvi tərkibli süxurların çökməsi
- vulkanik mənşəli maqmalarn çökməsi
- yosunların sıxlığının artması

607 Karbonun suda həll olması. Daş kömür dövründə hansı elementin böyük yataqların yaratdı ?

- kvars qumu
- əhəng daşı
- təbaşir
- daş kömür
- yanar şist

608 Kapitalist ölkələrinin payına düşən ümumi neftin necə faizi təkə küveytin payına düşür ?

- 35 %-i
- 25 %-i
- 50 %-im

- 10 %-i
- 17 %-i

609 Biosferdə təkamül faktorları konkret olaraq necə adlanır ?

- yerin cazibə qüvvəsi, süxurların toplanması
- irsiyyət, dəyişkənlik, təbii seçim
- orqanizmlərin ölərək çürüməsi
- rütubətin çoxluğu, torpağın nəmlənməsi
- təzyiqin paylanması, canlıların artımı

610 Atıl maddələr hansı təbəqənin əsas tərkib hissəsidir ?

- nüvənin
- torpağın
- okeanın
- atmosferin
- ozon qatının

611 « Canlı orqanizmlərin geoloji rolu» təlimini hansı alim yaratmışdır ?

- C.Xarper
- V.İ.Vernadski
- V.V.Dokuçayev
- A.Humboldt
- D.Lamark

612 Trofik zəncir vasitəsilə hansı proses yerinə yetirilir ?

- geoloji proseslərin aktivləşməsi
- maddə və enerjinin ötürülməsi
- kimyəvi elementlərin yerdəyişməsi
- ekosistemlərin sahələrinin genişlənməsi
- maddələr mübadiləsinin ləngiməsi

613 Maddələrin böyük dövranı hansılər zamanı baş verir ?

- çay şəbəkəsinin sıxlığı və yüksək təzyiqin
- günəş enerjisi ilə yerin dərinlik enerjisinin
- hava axınları və yüksək temperaturun
- yerin cazibə qüvvəsi və su dövranı
- antropogen təsirlər və sənayenin inkişafı

614 Spiral forması hansı prosesin simvoludur ?

- geoloji dövranın
- maddələr mübadiləsinin
- fotosintez prosesinin
- biologeokimyəvi dövranın
- böyük su dövranının

615 Aşınma, yerdəyişmə proseslərinin təsiri ilə çökmə süxurlara çevrilən süxurlar hansılardır ?

- qranit
- maqmatik
- metamorfik
- karbonat
- sialit

616 Yalnız biosfer daxilində tamamlanan dövran hansıdır ?

- böyük bioloji dövran
- biogeokimyəvi dövran
- böyük su dövranı
- ayrı-ayrı maddələrin dövranı
- radiaktiv elementlərin dövranı

617 Biosferdə bas verən hansı proses üçün təxminən 5%-ə qədər enerji sərf olunur ?

- elementlərin çevrilməsi
- fotosintez
- vulkanizm
- buxarlanma
- maddələr mübadiləsi

618 Hidrogen və oksigenlə birləşərək bitkilər tərəfindən daha yaxşı mənimsənilən atmosfer qazı hansıdır ?

- kükürd
- azot
- oksigen
- karbon
- helium

619 Bakteriyalar tərəfindən hazırlanan və miqdarı daha çox olan element hansıdır ?

- metan qazı
- üzvi azot
- karbon 4-oksit
- natrium -xlor
- dəm qazı

620 Okeanlarda ən çox mövcud olan qaz hansıdır ?

- arqon
- karbon
- azot
- hidrogen
- fosfor

621 Əhəng karbonatları və karbon ikioksidi karbonun təbiətdə mövcud olan hansı formasıdır ?

- mayeləşmiş

- mineral
- bərk
- kristal
- ionlaşmış

622 Karbohidrogenlərdən yanacaq kimi istifadə olunması atmosferdə hansı qazın miqdarını süni şəkildə artırır ?

- qurğuşun
- karbon
- hidrogen
- kükürd
- metan qazı

623 Atmosferdə və çoxsaylı səthi biogen mənşəli çöküntü minerallarının tərkibi hansı elementdən ibarətdir?

- qurğuşun
- oksigen
- kalsium
- maqnezium
- karbon

624 Biosistemləri yaradan əsas komponentlər hansılardır?

- ekotip amilləri
- biotik və abiotik amillər
- biosenozlar
- biotoplar
- təkamül prosesləri

625 Bir növə aid fərdlər birliyi nə adlanır?

- biotoplar
- populyasiya
- biosenozlar
- genofondlar
- ekosistemlər

626 Təbii qruplaşmaların əksəriyyətinin yerli şəraitə uyğunlaşaraq yaratdıqları qrup elmi cəhətdən nə adlanır?

- biosenoz
- ekotip
- genofond
- biotop
- ekosistem

627 Bütün orqanizmlərin bölündüyü əsas qruplar hansılardır?

- redusent və bakteriyalar
- avtotrof və heteretroflar
- konsument və parazitlər

- hüceyrə və növləri
- relyef və süxurlar

628 Qeyri-üzvi maddədən üzvi maddə əmələ gətirən orqanizmlər necə adlanır ?

- fərdlər
- avtotroflar
- genofondlar
- biotoplar
- biosistemlər

629 Ölü orqanika ilə qidalanan heterotroflar hansılardır?

- redusentlər
- saprofitlər
- produsentlər
- destuktorlar
- parazitlər

630 Yaşayış mühitindən asılı olaraq mikroorqanizmlər hansı qruplara bölünürlər?

- ekotip və indivitlər
- aerob və aneoroblar
- avtotrof və göbələklər
- heteretrof və bakteriyalar
- biotop və genotoplar

631 Canlıların metabolizma prosesini idarə edən əsas elementlər hansılardır?

- filogenezlər
- fermentlər
- hormonlar
- konfermentlər
- ontogenezlər

632 Ontogenez nədir?

- orqanizmdə hasil edilən əsas elementlərdir
- orqanizm doğulandan ölənə kimi getdiyi yoldur
- orqanizmdə olan üzvi kükürd birləşmələridir
- orqanizmdə baş verən biokimyəvi proseslərdir
- molekulları orqanizmə paylayan əsas elementlərdir

633 Canlı orqanizmlərin metabolizm prosesini idarə edən əsas elementlər hansılardır?

- filogenezlər
- fermentlər
- üzvi birləşmələr
- konfermentlər
- embrionlar

634 İlk dəfə limitləşdirici amillərin əhəmiyyətini hansı alim qanun şəklində təsis etmişdir?

- İ.İ.Lepexin
- Y.Libix
- V.V.Dokuçayev
- K.Mitçerlix
- V.İ.Vernadiski

635 Yer atmosferin əsas qazları, biogen mənşəli azot və oksigen, o cümlədən bütün yeraltı qazlar hansı funksiyanı yaradırlar?

- biokimyəvi funksiya
- qaz funksiyası
- konsentrasiyası funksiyası
- reduksiya funksiyası
- biogeokimyəvi funksiya

636 Litosferi ən çox çirkləndirən mənbə və sənaye sahəsi hansıdır?

- yüngül sənaye
- metallurqiya sənayesi
- kömür sənayesi
- energetika sənayesi
- yeyinti sənayesi

637 Torpaqda üzvi maddələrin mineralaşması əsasən hansı şəraitdə gedir?

- arid və humid şəraitdə
- aerob və aneorob şəraitdə
- rütubətli şəraitdə
- donuşluq şəraitində
- yüksək temperaturda

638 İnsanın yeni şəraitdəki kosmosdakı yeni şəraitə uyğunlaşdıqdan sonra əvvəlki bacarığının bərpa edilməsi prosesi necə adlanır?

- tibbi intervensiya
- deataptasiya
- simbiot şərait
- desinxiroz
- readaptasiya

639 trans edildikdə və trans meridional miqrasiyalar vaxtı coğrafi zonalarının adaptasiyasının düz gəlməsinin prosesi hansıdır?

- fiziki reaksiya
- desinxiroz
- virus transduksiyası
- elektromaqnit sahə
- deataptasiya

640 İstilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- dispers çirklənməyə aiddir.
- fiziki çirklənməyə aiddir
- mexaniki çirklənməyə aiddir
- optik çirklənməyə aiddir
- aerosol çirklənməyə aiddir

641 Ağır metallarla, pestisidlərlə, kimyəvi maddələrlə, müxtəlif ərintilərlə baş verən çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- bioloji çirklənməyə aiddir.
- kimyəvi çirklənməyə aiddir
- optik çirklənməyə aiddir
- səs – küy çirklənməsinə aiddir
- ion çirklənməsinə aiddir

642 Hansı maddələr ətraf mühiti daha çox çirkləndirir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- nuklidlər
- yeyinti məhsulları
- ağır metallar
- kanserojen maddələr, pestisidlər
- neft və neft məhsulları

643 Hansı hallarda insanların ətraf mühitlə qarşılıqlı təsiri baş verir. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- insanların hərbi təsir proseslərində
- insanların klinik ölüm prosesində
- insanların istehsal fəaliyyəti proseslərində
- insanların həyat fəaliyyəti proseslərində
- insanların məişət fəaliyyəti proseslərində

644 Ətraf mühitə təsir xarakterinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- optik, akustik, bioloji mexaniki
- mexaniki, fiziki, kimyəvi, bioloji
- fiziki, optik, elektrik, bioloji
- kimyəvi, ionlaşdırıcı, bioloji, optik
- akustik, bioloji, kimyəvi, mexaniki

645 Çirklənməyə görə obyektləri bir – birindən ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- yerətrafi kosmik fəzanın çirklənməsi.
- Zavod və fabriklərin çirklənməsi
- səth və yeraltı suların çirklənməsi
- atmosfer havasının çirklənməsi
- torpağın çirklənməsi

646 İES və qazanxanalarda işlədilən hansı yanacaq nisbətən ekoloji təmiz hesab edilir? (Çəki: 1)

- torf yanacağı
- qaz yanacağı
- odun yanacağı
- üzvi yanacaq
- qeyri – üzvi yanacaq

647 Dünyada sənaye tullantılarının yığılıb qalması hansı ekoloji vəziyyətin yaranmasına səbəb olur (Çəki: 1)

- dayanıqsız ekoloji vəziyyətin
- Kritik ekoloji vəziyyətin
- stabil ekoloji vəziyyətin
- normal ekoloji vəziyyətin
- dayanaqlı ekoloji vəziyyətin

648 Dioksin və ona oxşar maddələr hansı təsirlər yaradır? (Çəki: 1)

- katarat, konserogen, onkoloji təsirlər
- mutagen, konserogen, embriotoksiki təsirlər
- şüalanma, isitmə, soyutma təsirləri
- onkoloji, embriotoksiki, leykotik təsirlər
- mutagen, zəhərləyici, allerqiy təsirlər

649 Antropogen təsirlər nəticəsində ekosistemə xas olmayan və təbii biotik birliyin mövcudluğuna, eləcə də insan sağlamlığına neqativ təsir göstərə biləcək canlıların ekosistemə gətirilməsi necə çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- mexaniki çirklənmə adlanır
- bioloji çirklənmə adlanır
- fiziki çirklənmə adlanır
- kimyəvi çirklənmə adlanır
- termiki çirklənmə adlanır

650 Antropogen təsirlər nəticəsində ətraf mühitdə bioloji çirklənmə yaradan mənbələr aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- zibillənmiş əkin sahələri
- xiyabanlar və parklar
- sənaye və məişət tullantılarının zibilxanaları
- kanalizasiya sisteminin çirkab suları
- qəbiristanlıqlar

651 Tullantılarda olan müxtəlif faydalı komponentləri ayırıb, ondan yenidən istifadə üçün aparılan proses necə adlanır? (Çəki: 1)

- flotasiya adlanır
- utilizasiya adlanır
- rekultivasiya adlanır
- rektifikasiya adlanır
- sorbsiya adlanır

652 Antropogen təsirlər nəticəsində ekosistemə xas olmayan və təbii biotik birliyin mövcudluğuna, eləcə də

insan sağlamlığına neqativ təsir göstərə biləcək canlıların ekosistemə gətirilməsi necə çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- mexaniki çirklənmə adlanır
- bioloji çirklənmə adlanır
- fiziki çirklənmə adlanır
- kimyəvi çirklənmə adlanır
- termiki çirklənmə adlanır

653 Antropogen təsirlər nəticəsində ətraf mühətdə bioloji çirklənmə yaradan mənbələr aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- zibillənmiş əkin sahələri
- xiyabanlar və parklar
- sənaye və məişət tullantılarının zibilləmələri
- kanalizasiya sisteminin çirkəb suları
- qəbiristanlıqlar

654 Tullantılarda olan müxtəlif faydalı komponentləri ayırmaq, ondan yenidən istifadə üçün aparılan proses necə adlanır? (Çəki: 1)

- flotasiya adlanır
- utilizasiya adlanır
- rekultivasiya adlanır
- rektifikasiya adlanır
- sorbsiya adlanır

655 Kimya obyektlərində hansı formada qəzalar baş verə bilər?

- ağır qəzalar
- ən böyük və ağır qəzalar
- orta ağır qəzalar
- yüngül qəzalar
- ən böyük və orta ağır qəzalar

656 Hansı obyektlərdə baş verən qəzalar zamanı ətraf mühətdə kiçik dəyişikliklər olur?

- Kommunal sahələrdə
- Kimya obyektlərində
- Məişət obyektlərində
- Karxanalarda
- Kiçik müəssisələrdə

657 Ətraf mühitin qorunmasının əsasını hansı qanun təşkil edir?

- kimyəvi elementlərin Biosferdə dövretmə qanunu
- təbiətin və cəmiyyətin bir-birinə bağlılıq və asılılıq qanunu
- təbii elementlərin bir-biri ilə ziddiyyəti qanunu
- okeanlarda böyük və kiçik su dövranları qanunu
- ekosistemdə maddələrin bioloji dövranı qanunu

658 Biosferdə canlı orqanizmlərdə ətraf mühitin maddələr mübadiləsi hansı proseslə əlaqədardır?

- abissal çökəkliklərdə canlıların artması ilə
- kimyəvi elementlərin yerdəyişməsi ilə
- populyasiyaların məhv olması ilə
- bioloji proseslərin sürətlənməsi ilə
- yerin daxilindəki temperaturun dəyişməsi ilə

659 Günəş enerjisinin yaratdığı mürəkkəb kimyəvi reaksiyalar hansı proseslərin əsasını qoyur?

- biosenozların qruplaşmasının
- bioloji və geoloji proseslərin
- ekosistemdəki yerdəyişmələrin sürətlənməsinin
- bitkilərin fotosintez proseslərinin
- canlı maddələrin yenidən bərpasının

660 V.İ.Vernadskinin «canlı maddələrdə fiziki-kimyəvi proseslərin vəhdəti» fikri hansı qanununa aiddir?

- ətraf mühitin asılılıq qanunu
- ümumi biosfer qanunu
- analoji ekologiya qanunu
- ekosistemlərdə həyat qanunu
- elementlərin yerdəyişməsi qanunu

661 V.İ.Vernadskinin hansı qanunu «Daxili dinamiki tarazlıq qanunu» ilə sıx əlaqədardır?

- geoloji kəmiyyətlər qanunu
- sabitlik qanunu
- atomların biogen miqrasiyası qanunu
- təbii sistemlərin inkişaf qanunu
- ümumi biosfer qanunu

662 V.İ.Vernadskinin «Sabitlik qanunu» və «Təbii sistemin onu əhatə edən mühitin hesabına inkişaf qanununa» müvafiq qələm təlimi hansıdır?

- biosenozlar sürətlə inkişaf etməlidir
- hər şey harasa yox olmalıdır
- hər bir canlı olduğu kimi yenidən yaranır
- bioloji dövrün zamanı hər şey təkrarlanmalıdır
- canlılar ekoloji problemləri aradan qaldırmalıdır

663 Biofil elementlərin dövr etmə tsiklları hansı maddələr dövrünü əhatə edir?

- maddələrin dövretmə sürəti
- böyük su dövrünü
- böyük bioloji dövrünü
- trofik zəncir əlaqəsini
- biogeokimyəvi dövrünü

664 Bioloji və geoloji dövriyyələr bir-biri ilə bağlanıb hansı prosesi əmələ gətirirlər?

- karbonun dövranını
- vihid dövriyyəni
- maddələr mübadiləsini
- fotosintez prosesini
- su dövriyyəsinə

665 Atmosferi və hidrosferi Yer qalığı ilə əlaqələndirən element hansıdır?

- kalsium
- oksigen
- karbon
- hidrogen
- azot

666 Aşağıdakılardan hansının biosfer və atmosfer arasında bir dəfə dövr edib qayıtması 2.000.000 il müddətində baş verir?

- natrium
- su
- karbon
- oksigen
- azot

667 Antropogen parnik effektində müəyyən rol oynayan karbon birləşməsi hansıdır?

- karbon 2-oksidi
- metan qazı
- dəm qazı
- karbon 4-oksidi
- hidrokarbonat

668 Quruda olan avtotrof bitkilərdə ilkin proseslər hansı qazın sayəsində baş verir ?

- helium
- karbon
- oksigen
- azot
- hidrogen

669 Atmosferdə Mobil xüsusiyyətə malik olan karbon qazının miqdarını tənzimləyən mənbə hansıdır?

- bataqlıqlar
- dünya okeanı
- qurudakı vulkanlar
- tropik meşələr
- arktik buzlaqlar

670 Oksigensiz atmosferdə yaşayaraq üzvi maddələrlə qidalanmış ilk canlılar hansılardır?

- edifikatlar
- eobiontlar

- redusentlər
- saprofitlər
- avtotroflar

671 Avtotrof orqanizmlərdən sonra atmosferdə oksigenin əmələ gəlməsinə səbəb olan element hansıdır?

- maqmanın səthə çıxması
- su buxarının parçalanması
- karbonlu birləşmələr
- kömürün oksidləşməsi
- ammoniyakdan oksigenin ayrılması

672 Biosferin evolyusiyasında atmosferin karbon qazı ilə zənginləşməsinə səbəb nə olmuşdur?

- hələ ozon qatının formalaşmaması
- dağəmələgəlmə dövründə vulkan fəaliyyəti
- canlı orqanizmlərin sürətlə artması
- mikroorqanizmlərin məhv olaraq toplanması
- ultrabənövşəyi şüaların yerə təsiri

673 Ekologiyanın hansı sahəsi onu əhatə edən ətraf mühitin saxlanılması, qorunması və keyfiyyətə yaxşılaşdırılması üsullarını öyrənməkdən ibarətdir?

- tətbiqi ekologiya
- insan ekologiyası
- orqanizmlərin morfolojiyası
- tibbi ekologiya
- analoji ekologiya

674 Ekologiya elminin nəticələri əsasən hansı sahələrdə tətbiq edilir?

- meteorologiya və iqlimşünaslıqda, yeyinti sənayesində
- təbiəti mühafizədə, kətsərrüfatında və sənayedə
- iqtisadiyyatın tənzimlənməsində, tibb sahəsində
- aerokosmik tədqiqatlarda, arxeoloji qazıntılarda
- mühəndis işlərində, inşaat layihələrinin hazırlanmasında

675 İlk ekologiya təliminin müəllifi kim olmuşdur?

- Y.Odam
- L.Lamark
- A.Humbolt
- T.Maltus
- V.V.Dokuçayev

676 Biosferdə mövcud olan ən qədim karbonat çöküntüləri hansı dövrə Aid edilir ?

- orta mezazoya
- aşağı proterozoya
- orta paleozoya
- arxey dövrünə

aşağı kaynazoya

677 Atmosferdə ozon qatının miqdarının artmasına səbəb hansı proses olmuşdur ?

- buzlaşma
 fotosintez
 vulkanizm
 dağəmələgəlmə
 oksidləşmə

678 Dövrlər ərzində canlı orqanizmlərin ölərək okean dibinə çökməsi, zaman keçdikcə hansı elementlərə çevrilməsinə səbəb olmuşdur?

- kvars qumları və qranitə
 daş kömür, neft,neftli qaz
 maqmatik süxurlara
 vulkanik çöküntülərə
 əhəng daşı və karbonatlara

679 Hansı elementin suda həll olması Daş kömür dövründə əhəng daşının böyük yataqlarını yaratdı?

- kalsiumun
 karbonun
 oksigenin
 hidrogenin
 azotun

680 Kapitalist ölkələrinin payına düşən neftin 25 %-i hansı ölkənin payına düşür ?

- Venesuela
 Küveyt
 İordaniya
 Əlcəzair
 Nigeriya

681 Dünyanın ən böyük torf yataqları yerləşən üç ölkəsi hansıdır ?

- Qazaxstan, Norveç, Kuba
 Rusiya, ABŞ, ÇXR
 Almanija, BB, Çin
 CAR, Fransa, İspanija
 Brazilja, Danimarka, ABŞ

682 Birlüceyrəlilərin yaranması hansı dövrə təsadüf edir?

- Paleozoy
 Kreptozoy arxey
 Proterozoy
 Kaynazoy
 Mezazoy

683 Biosferdə irsiyyət, dəyişkənlik, təbii seçim və digər faktorlar konkret olaraq necə adlanır ?

- morfoloji faktorlar
- təkamül faktorları
- mübarizə faktorları
- fizioloji faktorlar
- insan faktorları

684 Təbiətin təkamülü prosesində əmələ gəlmiş sistem necə adlanır ?

- xarici ekosistem
- təbii ekosistem
- antropogen ekosistem
- daxili ekosistem
- bioloji ekosistem

685 Torpağın əsas tərkib hissəsi hansı maddələrdən ibarətdir ?

- kimyəvi maddələr
- atıl maddələr
- biokoz maddələr
- biogen maddələr
- üzvi maddələr

686 Canlıların fəaliyyətinin Yer qabığının dəyişməsində əsas amil olduğunu sübut edən V.İ. Vernadski hansı təlimi yaratmışdır ?

- kimyəvi və fiziki-kimyəvi hadisələr təlimi
- canlı orqanizmlərin geoloji rolu təlimi
- təbii faktorların
- Günəş enerjisinin bərabər paylanması təlimi
- sansız faktorların təsiri təlimi

687 Geoloji proseslərin yaranması, o cümlədən biosferdə baş verən hadisələrin əksəriyyəti nə ilə əlaqələndirilir?

- mürəkkəb kimyəvi reaksiyalarla
- günəş aktivliyi ilə
- kataklizm prosesilə
- dağəmələgəlmə prosesilə
- kosmik sistemlərin təsiri ilə

688 Günəş enerjisinin təsirinin dayanması hansı proses zamanı baş verir ?

- maddələr mübadiləsinin ləngiməsi zamanı
- kimyəvi elementlərin yerdəyişməsi zamanı
- Geoloji proseslər aktivləşməsi zamanı
- populyasiyaların sürətlə artması zamanı
- ekosistemlərin sahələrinin genişlənməsi zamanı

689 Biosferdə baş verən maddələr mübadiləsinin əsas mənbəyi nədir?

- temperatu və təzyiq
- günəş radiyası
- biogeokimyəvi dövran
- kondensasiya prosesi
- geoloji dövran

690 Bir sıra ekosistemlərdə maddə və enerjinin ötürülməsi əsasən hansı vasitə ilə yerinə yetirilir?

- konsentrasiya funksiyası ilə
- trofik zəncir vasitəsi ilə
- biofil elementlərlə
- biokoz maddələrlə
- dövretmə sürəti ilə

691 Ekosistemlərdə abiotik amillər və canlı orqanizmlərin sonsuz qarşılıqlı təsirləri nəticəsində biotop və biosenozlər arasında baş verən proses necə adlanır?

- biokimyəvi tsikl
- maddələr dövranı
- biokimyəvi funksiya
- dövretmə sürəti
- trofik zəncir

692 Hər bir ekosistemdə gedən maddələr dövranı hansı sistemlərin qarşılıqlı fizioloji əlaqələrinin nəticəsidir ?

- maqmatik süxurların
- avtotrof və heterotrof sistemlərin
- konsument və redusentlərin
- biratıl sistemlərin
- kimyəvi elementlərin

693 Günəş enerjisi ilə Yer in dərinlik enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə baş verən proses hansıdır ?

- biofil elementlərin yerdəyişməsi
- maddələrin böyük dövranı
- avtotrof sistemlərin dövranı
- böyük su dövranı
- maqmatik süxurların çevrilməsi

694 Maddələr mübadiləsinin simvolu hansı formaya uyğun gəlir ?

- ellər
- spiral
- dairə
- piramida
- trapesiya

695 Maqmatik süxurlar hansı fiziki təsirlər nəticəsində çökmə süxurlara çevrilir ?

- yeraltı suların hərəkəti
- aşınma, yerdəyişmə, çökmə

- metamorfizin və daşlaşma
- kristallaşma və ərimə
- radioaktiv parçalanma

696 Fotosintez prosesində qeyri-üzvi maddədən canlı maddənin yaranması və parçalanaraq yenidən qeyri-üzvi birləşmələrə çevrilməsi hansı prosesə aiddir?

- böyük bioloji dövrən
- biogeokimyəvi dövrən
- fiziki aşınma
- kosmik şüalanma
- dağəmələgəlmə prosesi

697 Biogeokimyəvi dövrən Böyük bioloji dövrədən fərqləndirən əsas xüsusiyyət hansıdır ?

- günəş enerjisi olmadan mümkün deyil
- yalnız biosfer daxilində tamamlanır
- dövretmə sürəti daha çoxdur
- bu prosesdə yalnız canlılar iştirak edir
- hidrosfer olmadan kiçik dövrən baş vermir

698 Biosferin həyatı üçün əsas sayılan və həyatın yaradıcısı hesab olunan dövrən necə adlanır?

- maddələrin sintezi dövrənı
- biogeokimyəvi dövrən
- böyük su dövrənı
- böyük bioloji dövrən
- kiçik su dövrənı

699 Biogeokimyəvi maddələr dövrənını hansı proses təmin edir?

- qida maddələrinin ötürülməsi yalnız bitkidən bitkiyə təmin olunur
- bütün enerjinin 90 %-i fotosintez prosesinə sərf olunur
- ekosistemlərdə biosenozların sayı azalaraq daha az yer tutur
- cansız maddələr dövr edərək və parçalanaraq fəaliyyət göstərir
- canlı maddə dəyişərək, yaranaraq və ölərək həyatı saxlayır

700 Biosferdə baş verən fotosintez prosesinə təxminən nə qədər enerji sərf olunur?

- 90 %-dən çox
- 0.53
- 10%-ə qədər
- 0.75
- 5 %-ə qədər